

A man wearing a cap and safety glasses is focused on working on a complex mechanical assembly in a workshop. He is using a screwdriver to adjust a part of the machinery. The background shows industrial equipment and shelves, suggesting a manufacturing or repair environment.

GIEK

Årsrapport 2017
til Nærings- og fiskeridepartementet

Innhold

Dette er GIEK	4
GIEK i 2017	4
Administrerende direktørs forord	6
1. Oppsummering fra styret	9
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	12
Virksomheten og samfunnsoppdraget	13
GIEKs garantier	16
GIEKs organisasjon	18
Utvalgte nøkkeltall siste tre år	20
3. Årets aktiviteter og resultater	22
Statistikk per garantiordning	24
Rapportering for hvert av GIEKs mål	27
Mål 1: Bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet	27
Mål 2: Medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår	40
Mål 3: Medvirke til at langsiktige kraftavtaler inngås på forretningsmessige vilkår	40
Mål 4: GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt inkludert eventuelle tapsfond	43
Parisklubbsaker og gjenvinning	46
Administrasjonsregnskapet	48
Små og mellomstore bedrifter	50
Effektiv offentlig eksportfinansiering	50
Digitalisering og effektivisering	51
Norsk interesse	54
Beredskapsordningen for varekrigsforsikring (BSV)	54
4. Styring og kontroll i virksomheten	57
Internkontroll og risikohåndtering	58
Personal og arbeidsmiljø	60
Bærekraft (miljø- og menneskerettighetsvurdering)	60
Samfunnssikkerhet og beredskap	63
5. Vurdering av framtidssutsikter	63
Markedsutsikter	63
Planlagte tiltak og prioriteringer	64
6. Årsregnskap for administrasjonen og garantiordningene[*]	67
Administrasjonsregnskap	68
Garantiordningenes regnskap (fondsregnskap)	81
7. Ordforklaringer	119

[*] GIEK avgir administrasjonsregnskap for økonomien i GIEKs driftsorganisasjon og regnskap for garantiordningene (fondsregnskapet).

Knut Andersen og Helle Strømme Val monterer et av Made for Movements innovative stå- og gå-hjelpemidler. På årsrapportens førsteside er det deres kollega Robert Lundeberg som skrur produktet sammen.

GIEK-garanti bidrar til eksport av avansert helseteknologi

Made for Movement, med hovedkontor i Skien, har siden oppstarten i 1995 vokst til å bli markedsleder innenfor utvikling og leveranse av dynamisk stå- og gåhjelpemidler for mennesker med store fysiske funksjonsnedsettelser. GIEKs garanti utløser eksport til Spania av 12 ulike enheter av selskapets avanserte Innowalk, et motorisert hjelpemiddel som gir bevegelsehemmede en mulighet til å stå/bevege seg i oppreist stilling.

Made for Movement:

- Samarbeider med brukere, omsorgspersoner, terapeuter og leger i utvikling av hjelpemidler som er klinisk effektive og gir praktiske fordeler i hverdagen.
- Selskapets innovative løsninger for bevegelse er et resultat av langsiktig satsning på forskning og utvikling. Produktutviklingsteamet holder til i Skien.
- Den aktuelle eksportkontrakten er verdt ca. NOK 2,1 millioner.

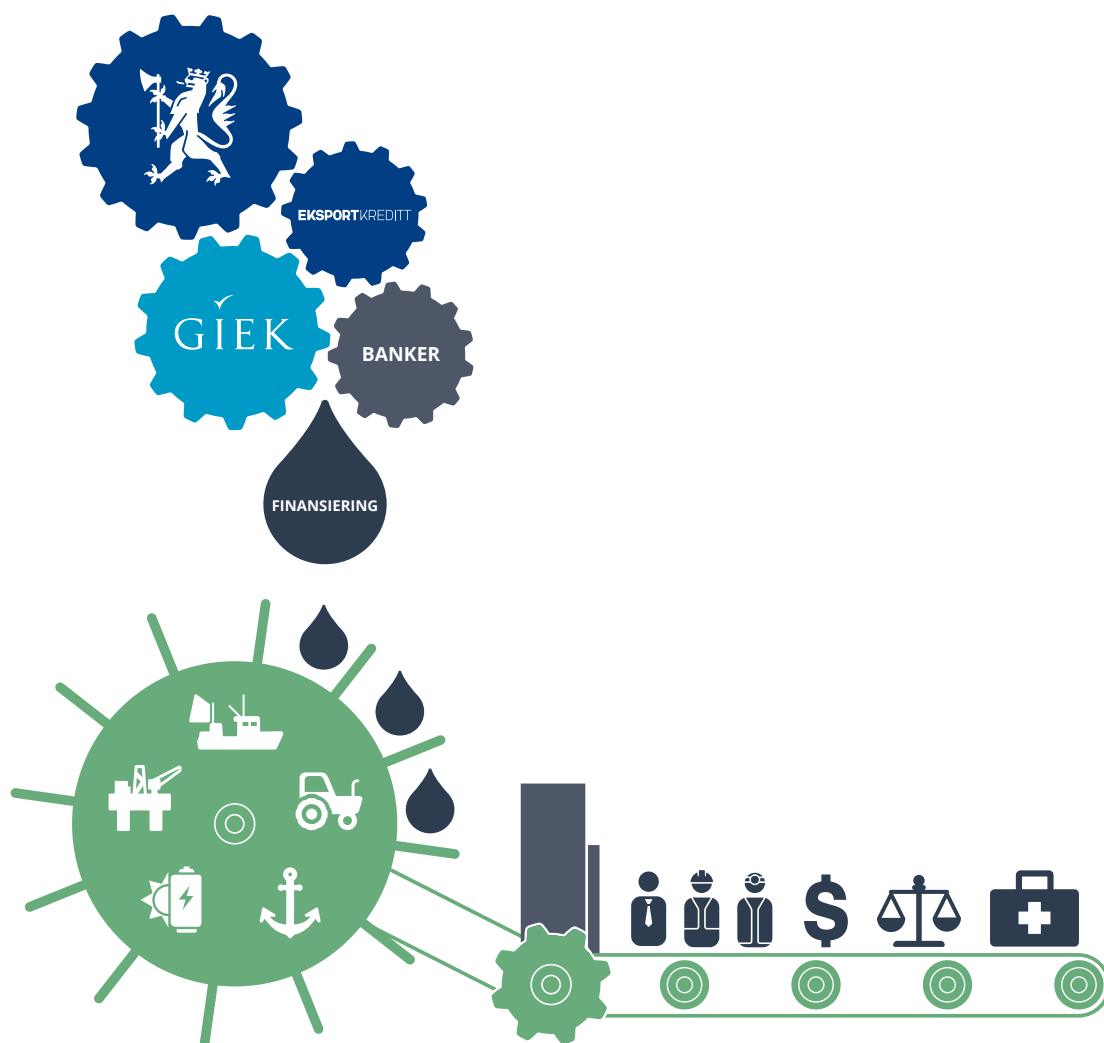
GIEKs garanti:

- Långivergaranti på EUR 166 500 (ca. NOK 1,6 millioner).
- Långiver er Eksportkreditt Norge.
- Kjøper er spanske Pitxufilitos S.L.

Långivergaranti er den mest brukte av GIEKs garantier, og gis til kjøpers långiver i forbindelse med eksportkontrakter.

GIEK i samfunnet

Dette er GIEK

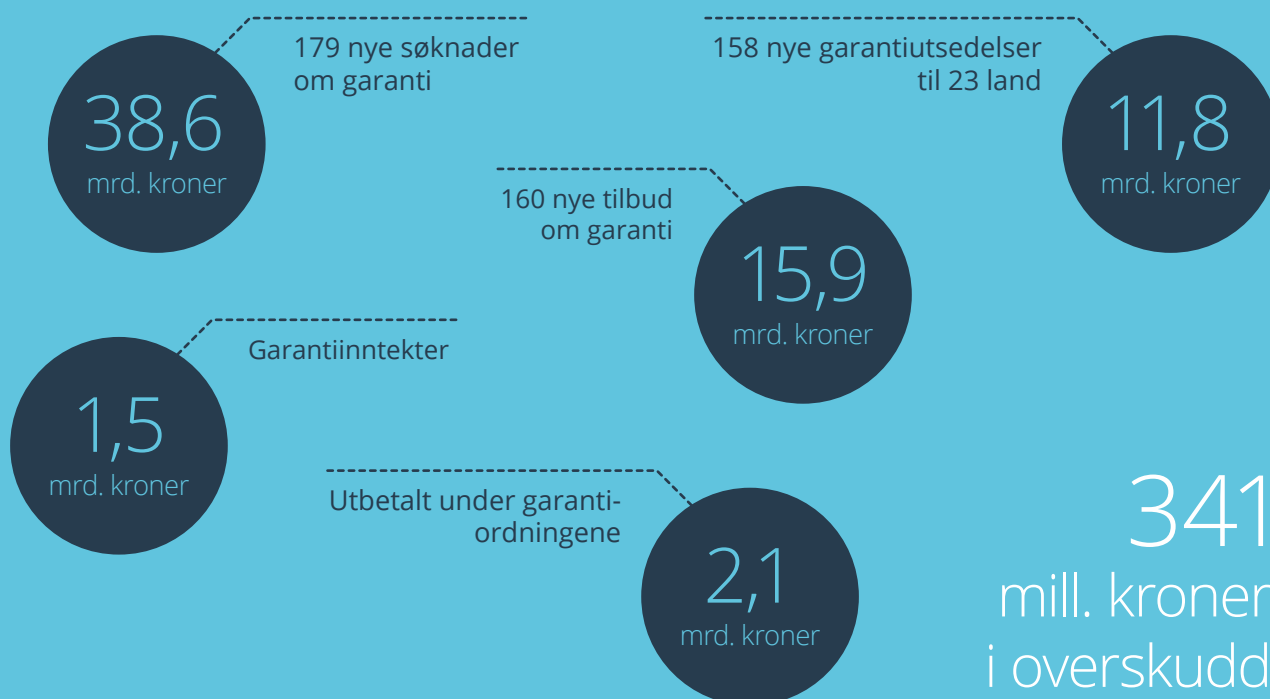
Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). GIEK fremmer norsk eksport og investeringer i norske eksportbedrifter ved å stille garantier på vegne av staten. Garantiene er tilpasset norske eksportbedrifters og utenlandske kjøperes behov, og dekker blant annet politisk og kommersiell risiko på lån fra private eller offentlige finansinstitusjoner. GIEK er et supplement til private finansinstitusjoner, og skal resultatmessig gå i balanse over tid.

I tillegg til eksportgarantier, forvalter GIEK tre innenlandske garantiordninger for kraftkjøp, byggelån til norske verft og en långivergaranti for kjøp av skip fra norske verft til bruk i Norge (ny fra 2018)

Hovedtall
– i løpet av 2017

21,5 mrd. kroner
i utløste eksportkontrakter

– per 31.12.2017

Antall løpende garantier

438

Utestående garantiansvar

91,1 mrd. kroner

Tapsavsetninger og nedskrivninger

7,7 mrd. kroner

Ansatte

96

I desember ga GIEK et tilbud om internasjonaliseringgaranti i forbindelse med Yaras milliardinvestering i Porsgrunn. Garantien ble formelt utstedt i februar 2018. Fra venstre Jon Sletten, fabrikkssjef Yara Porsgrunn, Petter Østbø, konserndirektør i Yara med ansvar for produksjon, næringsminister Torbjørn Røe Isaksen, Rebecca Sian Williams, uttestingsansvarlig Yara Porsgrunn og Wenche Nistad, adm. direktør i GIEK.

Administrerende direktørs forord:

Fra hele Norge til hele verden

GIEKs visjon er «Fra hele Norge til hele verden». I dette ligger en ambisjon om å være en viktig støttespiller for eksportbedrifter i alle bransjer, av alle størrelser og i alle deler av landet. I 2017 levde vi virkelig opp til visjonen, og med flere nye garantiløsninger i verktøykassen har jeg stor tro på at GIEK vil bidra enda sterkere til å fremme eksport og verdiskaping i norsk næringsliv

Det var gledelig å se stadig flere bedrifter, næringer og landsdeler benytte GIEKs garantier i 2017 for å komme inn i nye markeder, trygge arbeidsplasser og skape nye. Et godt eksempel er solenergi: Vi har bidratt til at Scatec Solar har fått i oppdrag å bygge solenergianlegg flere steder i verden. Foruten å ha teknologi i verdensklasse, er selskapet innovativt også når det gjelder å finne finansieringsløsninger tilpasset lokale forhold. På fornybarområdet må vi også nevne at vi i 2017 utstedte våre første kraftgarantier, etter at ordningen ble innført så langt tilbake som i 2009. Garantiene gir aluminiumsprodusenten Alcoa Norway i Mosjøen tilgang til fornybar kraft fra vindkraftverkene som nå skal bygges på Kvaløya vest for Tromsø.

Verftene ble hardt rammet av offshoredturen, men har på imponerende vis landet store kontrakter på bygging av nye, spesialiserte passasjerskip. GIEK hjelper til med å sikre byggelån og langsiktig finansiering. I den forbindelse må vi også nevne den nye skipsgarantiordningen som ble innført fra 2018. GIEK har lang erfaring med finansiering av ulike skip som eksporteres fra verft i Norge eller brukes internasjonalt, men GIEK kan nå også gi garantier ved finansiering av skip og fartøy som skal brukes innenriks i Norge.

«Internasjonaliseringsgarantien er særlig viktig i en tid da bankene generelt reduserer sine utlån til kapitalintensive næringer.»

Små og mellomstore bedrifter (SMB) i bransjer som IT og helse teknologi har fått eksportkontrakter ved hjelp av våre garantier. Ekstra gledelig i SMB-sammenheng var det at vi i desember 2017 utstedte den første internasjonaliseringsgarantien etter at den ble lansert av næringsministeren tidligere på året. Garantien gir nyetablerte Norwegian Fish Company (NFC) økt bankfinansiering slik at den kan investere i moderne produksjonsutstyr og skape nye arbeidsplasser i et nedlagt fiskeanlegg i Mehamn i Finnmark. Internasjonaliseringsgarantien er særlig viktig i en tid da bankene generelt reduserer sine utlån til kapitalintensive næringer. Med den nye garantien kan vi avlaste bankenes risiko slik at de kan tilby finansiering av investeringer som fører til eksport, det være seg til nystartede virksomheter som NFC, etablerte industri-konsern som vil modernisere eller eksportvirksomheter som er i en omstilling.

Olje og gass er fortsatt dominerende i GIEKs garantiportefølje, men målt som andel av utestående ansvar har eksponering falt fra 86 til 79 prosent i løpet av 2017.

Vi spiller fortsatt en aktiv rolle i refinansieringer og restruktureringer i denne bransjen, både for å minimere statens tap og sikre langsiktige, bærekraftige løsninger for industrien. I noen tilfeller har vi også konvertert fordringer og opptjente premier og renter til aksjer. Det tapsreducerende arbeidet er tid- og ressurskrevende, men har gitt oss verdifull erfaring og kunnskap. Det har også gitt oss trygghet for at kredittarbeidet generelt er robust, porteføljeovervåkingen tett og det tapsforebyggende arbeidet godt. Denne kompetansen tar vi med oss når vi nå beveger oss inn i nye bransjer og treffer nye, spennende bedrifter.

Det ligger implisitt i visjonen «Fra hele Norge til hele verden» at både landet vårt og markedene ute er i stadig endring. Derfor må også vi i GIEK være endringsvillige, lære oss nye bransjer og bedrifter og vise hele næringslivet alle verktøyene vi nå har i vår verktøykasse – for de er mange og kan treffe bredt. SMB-markedet har særlig høy prioritet i året som kommer: Vi skal styrke samarbeidet med klynger og næringsforeninger, og gjøre det lettere for næringslivet å navigere mellom GIEK og statens øvrige virkemidler. I dette ligger å gjøre søknadsprosessen enklere og mer effektiv. Et godt samarbeid med bankene er viktig: Med GIEK på laget øker bankenes utlans- og risikokapasitet.

I den politiske plattformen den nye regjeringen la frem i midten av januar 2018 vies en «fremtidsrettet næringspolitikk» stor plass; den skal legge til rette for verdiskaping og vekst i privat sektor, lønnsomme arbeidsplasser og omstilling av norsk næringsliv. I dette perspektivet har GIEK en viktig rolle å spille, sammen med det øvrige offentlige virkemiddelapparatet. Dette bærer bud om at fortsettelsen blir spennende og interessant for meg og mine mange dyktige kolleger.

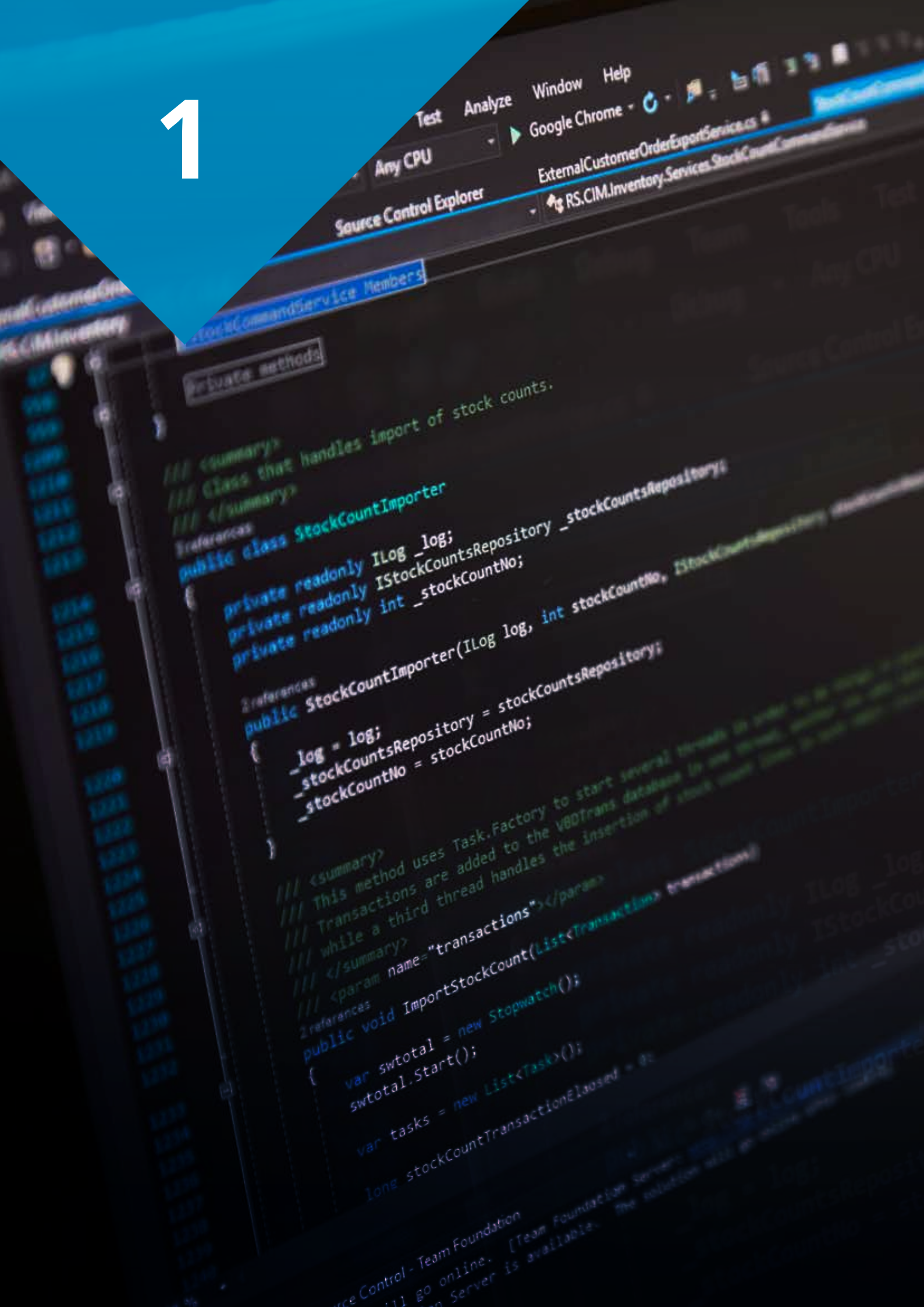
Oslo, 8. mars 2018

Wenche Nistad

Administerende direktør

1


```
private methods
```

```
/// <summary>  
/// Class that handles import of stock counts.  
/// </summary>  
References  
public class StockCountImporter  
{  
    private readonly ILog _log;  
    private readonly IStockCountsRepository _stockCountsRepository;  
    private readonly int _stockCountNo;  
    References  
    public StockCountImporter(ILog log, int stockCountNo, IStockCountsRepository repository)  
    {  
        _log = log;  
        _stockCountsRepository = stockCountsRepository;  
        _stockCountNo = stockCountNo;  
    }  
    /// <summary>  
    /// This method uses Task.Factory to start several threads to start the VBDTrans database in one thread, while the other  
    /// transactions are added to the VBDTrans database in one thread, while the other  
    /// while a third thread handles the insertion of stock count into the VBDTrans database in one thread.  
    /// </summary>  
    /// <param name="transactions"></param>  
    References  
    public void ImportStockCount(List<Transaction> transactions)  
    {  
        var swtotal = new Stopwatch();  
        swtotal.Start();  
        var tasks = new List<Task>();  
        long stockCountTransactionElapsed = 0;
```

GIEKs formål er å fremme eksport og investeringer

Nye garantier fra GIEK utløste eksportkontrakter for 21,5 milliarder kroner i 2017, og bidro til å sysselsette 9 600 medarbeidere i eksportbedriftene og deres underleverandører ^[1]. GIEKs samlede resultat for alle garantiordningene etter tapsavsetninger og nedskrivninger endte i 2017 på 341 millioner kroner, sammenlignet med et underskudd på 527 millioner kroner i 2016.

GIEKs formål er å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet. Det er en målsetning at den enkelte garantiordning over tid går i balanse. I dette ligger at GIEK skal ivareta sin rolle som kreditor på en god og forsvarlig måte, og samtidig bidra til ny eksport og investeringer.

Styrets vurdering er at GIEKs samlede resultater og ressursbruk i 2017 oppfyller formålet, og at oppnåelsen av mål og prioriteringer, grundig omtalt i årsrapportens del tre, er god. Det er en nedgang i utstedelse av nytt garantivolum i 2017 sammenlignet med de to foregående årene, men dette må ses i sammenheng med en omfattende og nødvendig restrukturering, konsolidering og omstilling i næringer som tradisjonelt har stått for en stor del av kapitalvareeksporten. Nye garantier utenfor olje- og gassektoren utgjorde 73 prosent av volumet og 94 prosent av antallet i 2017.

Svake markeder og behov for omstilling har utfordret gjeldsbetjeningsevnen til mange av GIEKs garantidebitorer, og krevd stor ressursinnsats fra GIEKs administrasjon i 2017. Dette har også hatt stort fokus i styret. Det er styrets oppfatning at kvaliteten i kredittarbeidet, porteføljeovervåkingen og det tapsforebyggende arbeidet i GIEK er godt. Det foretas en grundig gjennomgang av tapsavsetningene hvert halvår basert på fremtidig gjeldsbetjeningsevne hos våre garantidebitorer. Vår vurdering er at avsetningen er tilstrekkelig til å dekke fremtidige tap.

Nye bransjer, nye kunder

Styret konstaterer med tilfredshet at andelen søknader, tilbud og utstedte garantier utenom olje og gass økte gjennom 2017. Dette er et speilbilde av aktivitetsfallet i denne sektoren i kjølvannet av oljeprisfallet som startet sommeren 2014. GIEKs tradisjonelle kunder og store deler av eksportindustrien for øvrig må omstille seg, og GIEK har i den forbindelse jobbet målrettet for å øke kunnskapen i næringslivet om aktuelle garantiløsninger som kan bidra til denne omstillingen. Resultatet er nye søknader og garantier i både maritim- og fastlandssektoren, som for eksempel cruise, solkraft og forsvar, samt i segmentet små og mellomstore bedrifter (SMB).

GIEK har bidratt til omstilling for GIEKs tradisjonelle kunder, men også til eksport og investeringer i deler av landet der GIEK tradisjonelt har utstedt få garantier. GIEK utstedte i 2017 sine første kraftgarantier, hvilket viser at produktet er relevant for kraftintensive virksomheter som ønsker langsiktige og forutsigbare kraftavtaler.

Konsentrasjonsrisiko knyttet til olje og gass sektoren er redusert. Denne sektoren utgjør nå 79 prosent av løpende garantiansvar (86 prosent i 2016).

GIEKs garantiportefølje ble utvidet med to nye produkter i 2017. Produksjonslånsgarantien (formelt vedtatt av styret i desember 2016) sikrer finansiering av produksjonskostnader knyttet til en spesifikk eksportkontrakt. Internasjonaliseringsgarantien på sin side sikrer finansiering av investeringer som leder til eksport. Sistnevnte ble lansert sommeren 2017, og første garanti ble utstedt i desember samme år. Styret har store forventninger til internasjonaliseringsgarantien.

[1] Menon Economics, Menon-publikasjon nr. 18/2018.

1. Oppsummering fra styret

Det ble i 2017 også besluttet å utvide GIEKs ordninger med en skipsgarantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge. Dette er en treårig prøveordning som gjelder fra og med 1.1.2018. Vi forventer at GIEK fremover vil spille en mer aktiv rolle i finansieringen av norske selskaper i Norge, uansett næring og delvis uavhengig av eksport. Dette bredere mandatet krever et tettere samarbeid med bankene, og god koordinering med de øvrige statlige virkemidlene for næringsutvikling og eksportfremme.

Styret har utvidet dialogen med styrene i det øvrige offentlige virkemiddelapparatet (Innovasjon Norge, Eksportkreditt Norge og GIEK Kredittforsikring). Det ble bl.a. arrangert et felles styreseminar i 2017 der den samlede virkemiddelbruken ble gjennomgått. Videre har Eksportkreditt Norge og GIEK laget felles søknadsskjema og blitt enige om en arbeidsdeling for vurdering av landrisiko og antikorrupsjon. Målet er effektivisering og forenkling for bedriftene og bankene.

Styret har hatt særlig fokus på bærekraft og anti-korrupsjon. Dette er en integrert del av GIEKs kredittvurdering. Styret vil fremheve GIEKs systematiske arbeid sammen med bedriftene for å heve kvaliteten på disse vurderingene. Det vises til nærmere omtale i styrets kommentarer til fondsregnskapet.

Resultater, ressursbruk og risiko

Ved utgangen av 2017 var utestående garantiansvar på 91,1 milliarder kroner fordelt på 438 løpende garantier. Det ble gitt 160 tilbud om nye garantier for 15,9 milliarder kroner, mens det ble utstedt 158 garantier for 11,8 milliarder kroner.

Garantiinntekter (garantipremier og gebyrinntekter) beløp seg i 2017 til 1,5 milliarder kroner. Netto renteinntekter i 2017 var på 124 millioner kroner. Til tross for omstilling og restrukturering i porteføljen, har GIEKs inntekter vist seg å være relativt stabile og på et akseptabelt nivå.

GIEKs administrasjonskostnader i 2017 var på 165,5 millioner kroner, mot 173,9 millioner kroner i 2016. I 2017-tallet inngår finansskatt på 4,5 millioner kroner. Finansskatten ble innført i 2017, og beregnes for GIEKs del som fem prosent av lønnsgrunnlaget.

Organisasjonen har også i 2017 brukt mye tid på porteføljeovervåkning, oppfølging av misligholdte engasjementer, restruktureringer og tapsgjenvinning hovedsakelig i offshorporteføljen. Dette har vært både nødvendig og riktig for å sikre statens samlede verdier og begrense endelige tap ved utbetaling under garantien. Samtidig er det lagt vekt på å være løsningsorientert og bevisst på at enkelte låntakere er i en vanskelig situasjon. GIEK fikk i 2017 fullmakt til å organisere midlertidig eierskap i et holdingselskap som GIEK forvalter på vegne av staten.

Sammensetningen av avsetningene og nedskrivningene har endret seg fra 2016 til 2017 ved at andelen individuelle avsetninger på løpende garantiportefølje har økt, mens nedskrivning på fordringer har falt. Styret vil fremover arbeide aktivt for å forebygge tap, herunder også redusere konsentrasjonsrisikoen knyttet til enkelt-selskaper og næringer.

Resultatet for garantiordningene viser et overskudd i 2017 på 341 millioner kroner (underskudd på 527 millioner kroner i 2016, omarbeidet tall*). Det er fortsatt store utbetalinger under eksisterende garantiansvar i 2017, men det har også vært gjenvinning på fordringer fra tidligere utbetalinger. Dette, sammen med et stabilt inntektsnivå, har bidratt til at kontantbeholdningen er omtrent uendret ved utgangen av 2017 sammenlignet med tilsvarende tidspunkt i 2016. Styret har tett oppfølging av GIEKs likviditet, og vurderer denne som god.

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til fremtidige tap. Likevel mener styret, basert på godt kreditthåndverk, god porteføljeovervåkning og profesjonell oppfølging av problemengasjementer, at tapsavsetningene og nedskrivningene per 31.12.2017 dekker fremtidige forventede tap. Dette bekreftes også gjennom de realiseringer av overtatte aktiva som er foretatt i 2017. Realisert markedspris har bekreftet den vurderte panteverdien for de aktuelle transaksjonene.

Det er fortsatt styrets vurdering at internkontrollen er tilfredsstillende, og at garantiordningene vil gå i balanse over tid. Sistnevnte innebærer at GIEK over tid skal klare seg uten tilskudd fra staten. Slik styret ser det, er det fortsatt betydelig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel for alle fartøystyper innen oljeleting og utvinning.

*Endret regnskapsprinsipp som følge av overgang til den statlige regnskapsstandard (SRS).

Den siste tids oppgang i oljeprisen gir grunnlag for noe mer optimisme i offshoremarkedet, men det er vanskelig å fastslå når markedsbalansen vil kunne gjenopprettes. Mer om vurderingen av framtidsutsikter i styrets kommentarer til fondsregnskapet.

GIEK skal bety mer for flere

Selv om utstedte garantier sank i samlet omfang i 2017, sammenlignet med 2016, har GIEKs garantier i betydelig grad fremmet eksport og sysselsetting i eksportindustrien, inklusive underleverandører.

En hovedutfordring for GIEK er å sikre statens verdier og samtidig arbeide for økt tilvekst av garantier fra nye næringer og kunder, ikke minst små og mellomstore bedrifter (SMB). Nye garantiløsninger, et intensivt markedsarbeid og et enda tettere samarbeid med Innovasjon Norge, GIEK Kredittforsikring og Eksportkreditt Norge er viktig for å nå nye bedrifter i flere bransjer og i større deler av landet. Det er viktig at bedriftene opplever møtet med virkemiddelapparatet som samkjørt og effektivt, uansett hvilken av organisasjonene de tar kontakt med.

Styret vil fremover ha særlig oppmerksomhet rundt GIEKs økte satsing på SMB, det være seg underleverandører til våre tradisjonelle kunder eller nye bedrifter og næringsklynger. Her er mulighetene mange.

I to rapporter, en bestilt av GIEK selv og en bestilt av vårt eierdepartement, scorer GIEK høyt på brukertilfredshet og kompetanse. Tilliten til GIEK er høy, og med nye garantiløsninger i verktøykassen ligger alt til rette for stor aktivitet i 2018.

Styret vil rette en stor takk til GIEKs medarbeidere som gjør en viktig jobb for å fremme eksport, verdiskaping og sysselsetting i Norge. Styret er opptatt av at GIEKs samlede kompetanse er tilpasset de utfordringer og muligheter organisasjonen står overfor, og er tilfreds med at administrasjonen arbeider med en kompetansemodell der behovsanalyse og kompetansekartlegging er hovedelementer.

Styret har hatt et arbeidsintensivt år, og blant annet kombinert styremøte med kundebesøk i Ulsteinvik. Det har vært avholdt til sammen 21 styremøter.

Oslo, 8. mars 2018

Karin Bing Orgland
Styreleder

Torfinn Kildal
Nestleder

Arve Bakke

John G. Bernander

Nina Udnes Tronstad

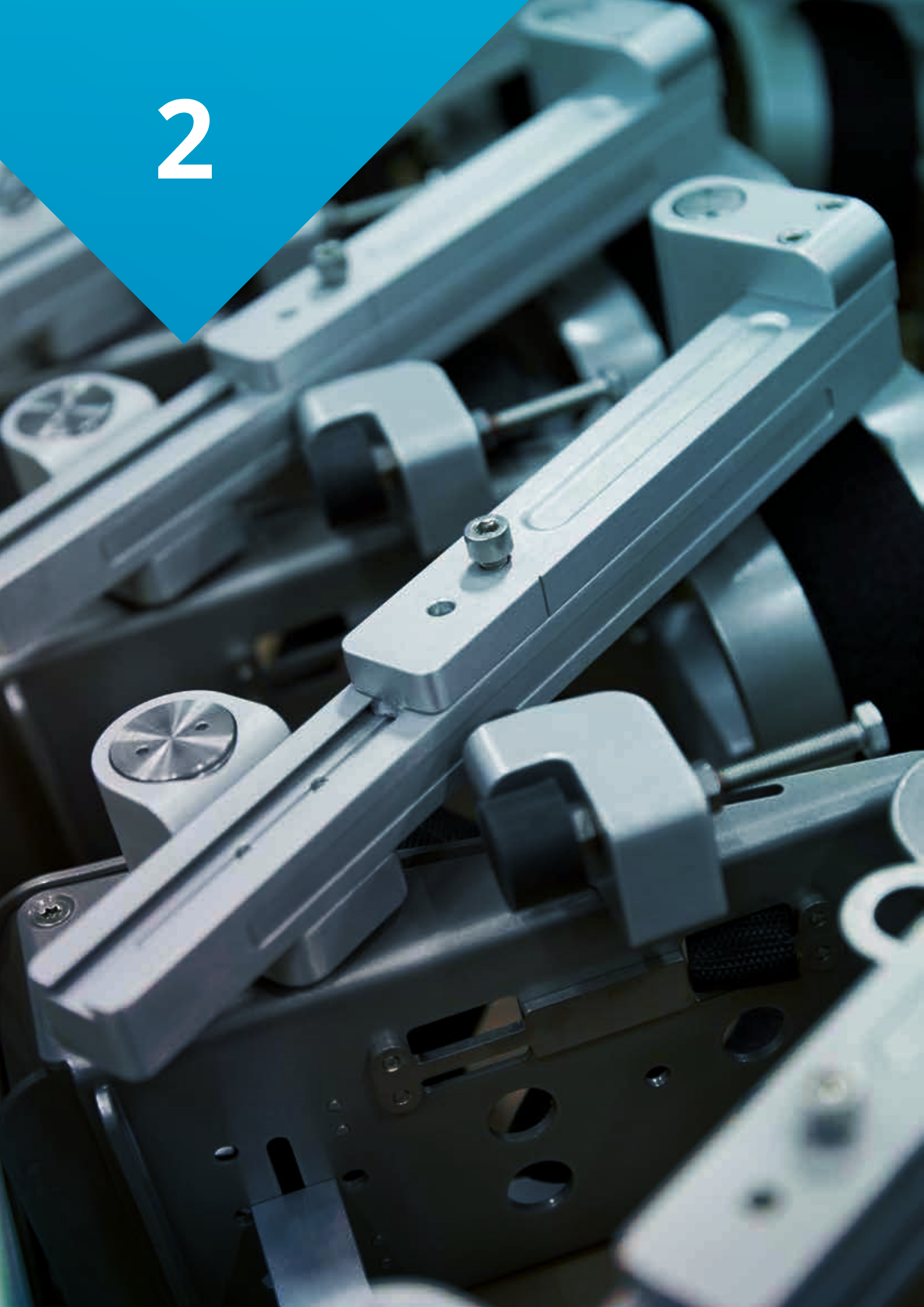
Marit E. Kirkhusmo

Margrethe Hauge

Martin Sommerseth Jaer

Wenche Nistad
Administerende direktør

2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). GIEKs formål er å fremme norsk eksport og investeringer ved å stille garantier på vegne av den norske stat. Samtidig er det et krav om at GIEK skal gå i balanse på lang sikt.

Virksomheten og samfunnsoppdraget

GIEK inngår i regjeringens arbeid for å sikre konkurransedyktige arbeidsplasser og størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Det er særlig viktig at norske bedrifter lykkes internasjonalt. Konkurransedyktige finansieringsvilkår har erfaringsmessig stor betydning for om norske bedrifter vinner kontrakter eller ikke.

GIEKs myndighet og ansvar fremgår av Hovedinstruks for styringen av GIEK, sist fastsatt 1. januar 2018. GIEKs rammer for 2017 fremgår av statsbudsjettet for 2017, vedtatt av Stortinget 13. og 20. desember 2016, jf. Prop. 1 S (2016-2017) (NFD) og Innst. 5 og 8 S (2016-2017). Tildelingsbrevet fastsetter mål, prioriteringer og resultatkrav for GIEK i 2017, samt gir enkelte faglige føringer og konkrete oppdrag med krav til leveranse i 2017.

GIEKs formål

GIEKs formål er å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet. Dette skal oppnås gjennom å utstede garantier på vegne av den norske stat.

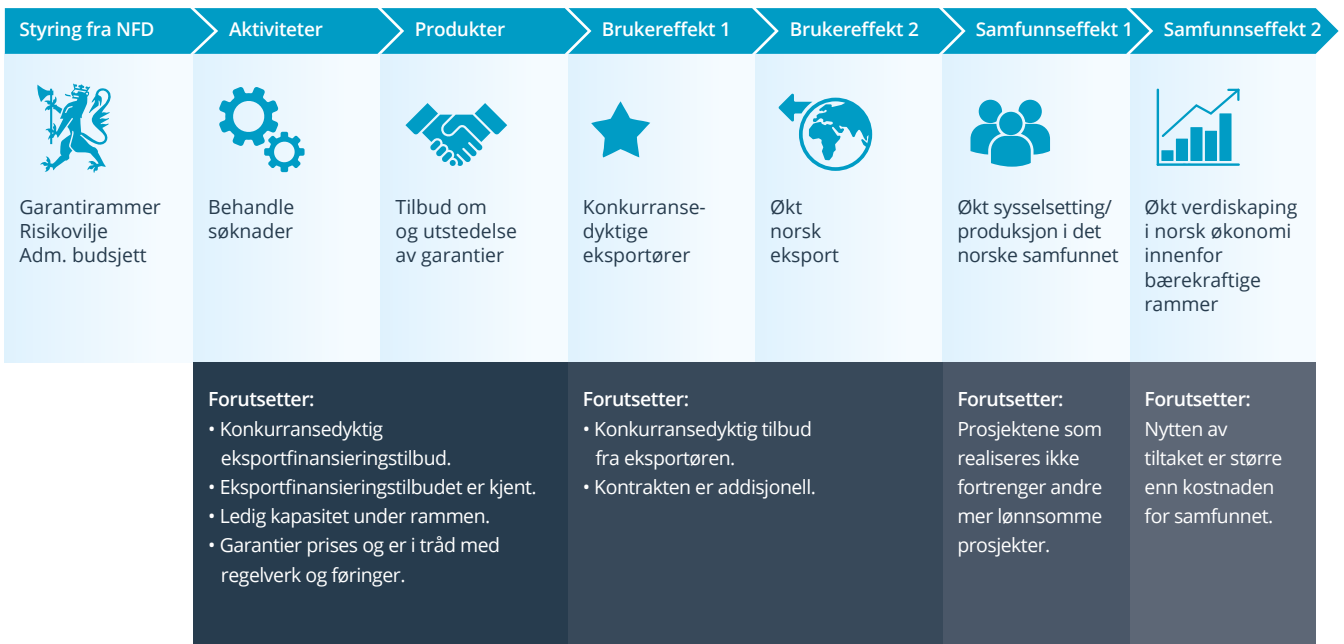
Mål:

- GIEK skal bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet.
- GIEK skal medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår.
- GIEK skal medvirke til at langsiktige kraftavtaler kan inngås på forretningsmessige vilkår.
- GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt inkludert eventuelle tapsfond.

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Figur 1. GIEKs resultatkjede

Figuren viser sammenhengen mellom innsatsfaktorer, aktiviteter, produkter/tjenester og effekter for samfunnet og brukerne.

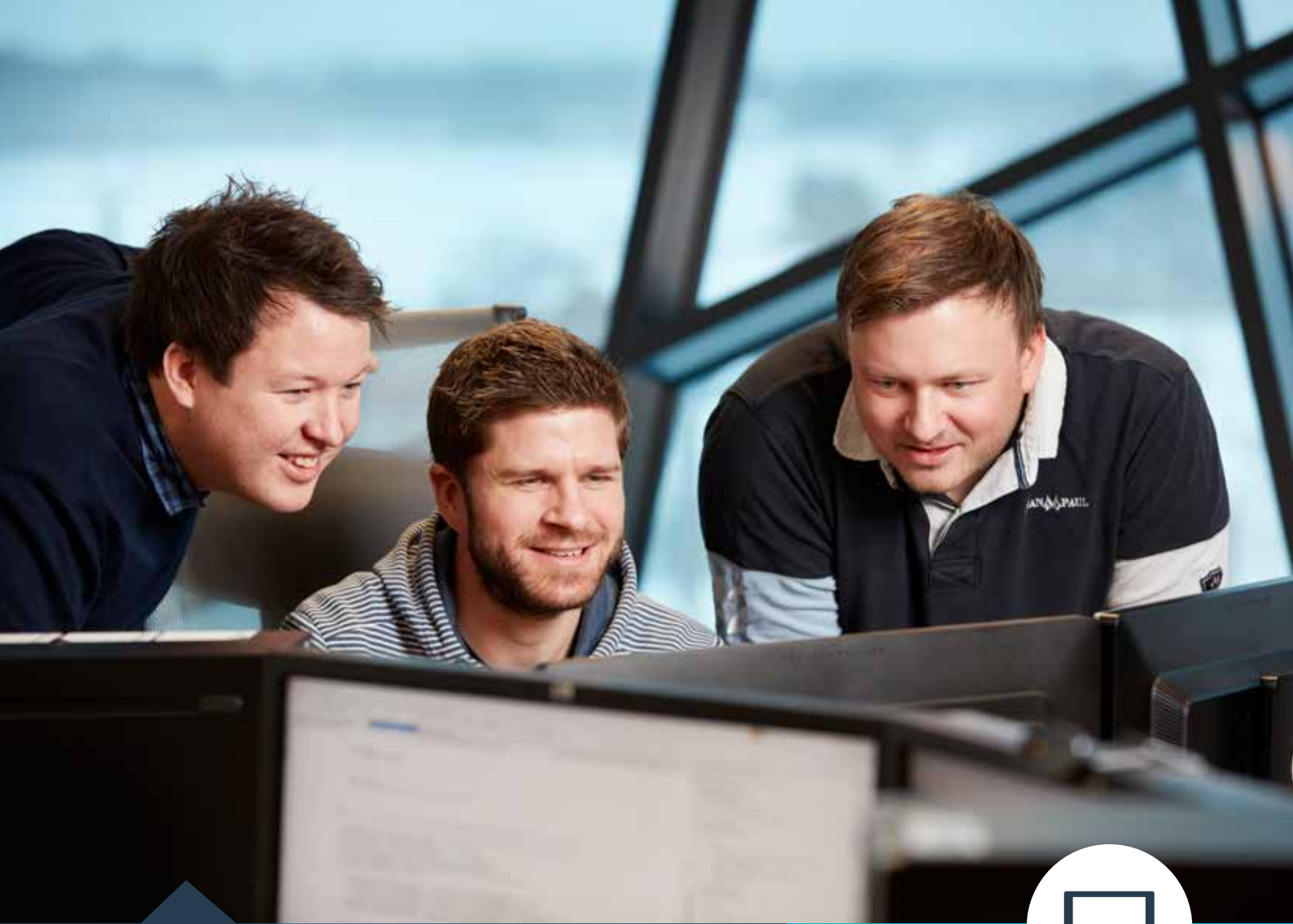
GIEKs rolle som kreditor

Håndtering av risikoen i offshorereporteføljen, og omstillingen til nye markeder for den maritime leverandørindustrien, har vært to viktige prioriteringer for GIEK i året som er gått.

I 2016-2017 gjennomførte flere offshorerederier en restrukturering av sin langsiktige gjeld. Det var sterk bekymring over at aktivitet og kompetanse i den maritime klyngen kunne bli svekket som følge av restruktureringene. Vinteren 2017 ble GIEKs rolle i prosessene debattert i pressen, hvor det også ble stilt spørsmål ved GIEKs mandat.

I en serie med tilsvar klargjorde GIEK sitt ansvar og mandat som kreditor, og understreket at GIEKs deltagelse i finansieringene er gitt på samme vilkår som bankene.

Alle eiere og kreditorer måtte derfor ta tap i forhold til sine posisjoner og eksponering, men rederiene oppnådde med dette løsninger på gjeldsproblemene som var tilpasset nye markedsforhold. Samtidig har verftsindustrien fått nye milliardkontrakter på bygging av passasjerskip, vindmølleskip og andre fartøyer – med garantier fra GIEK.

Visma Retail Software AS, her representert med fra venstre Tom Marius Hammer, Lasse Brekke og Morten Knutsen, har sikret seg en svært viktig kontrakt i Storbritannia.

Eksport av skreddersydd programvare til digital detaljhandel

Visma Retail Software AS har sikret seg kontrakt med det britiske detaljhandelsselskapet A.F. Blakemore & Son Limited om en løsning for digital detaljhandel til rundt 600 butikker og 1500 kassepunkter. Med denne kontrakten får det norske IT-konsernet fotfeste i et nytt marked, hjulpet av en garanti fra GIEK.

Visma Retail Software:

- Kontorer i Barkåker utenfor Tønsberg og i Oslo.
- Lager skreddersydd programvare som omfatter sentrale prosesser for hovedkontor, back office og salgspunkt, og i butikk: Skanning, selvbetjente kasser og mobil POS, samt i butikkdrift som mobil back office, sanntidsrapportering og håndtering av arbeidsflyt.

GIEKs garanti:

- Långivergaranti på GBP 2,33 millioner (ca. NOK 26 millioner).
- Långiver er Eksportkreditt Norge.
- Kjøper, A.F. Blakemore & Son Limited, er en av Storbritannias største familie-eide bedrifter, med over 7 800 ansatte og en omsetning på GBP 1,35 milliarder.

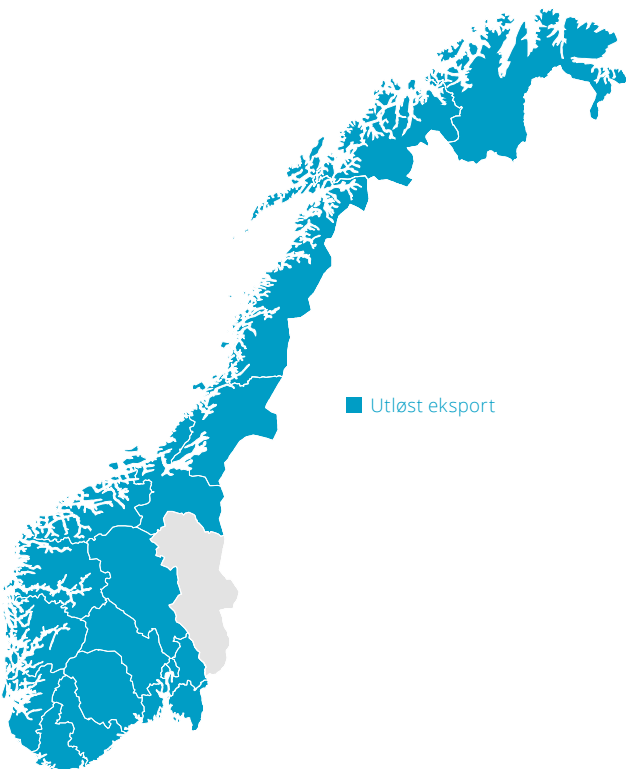
Långivergaranti er den mest brukte av GIEKs garantier, og gis til kjøpers långiver i forbindelse med eksportkontrakter.

GIEK-ansatte. I forkant Sunniva Erlandsen og Vegard Engebret Ørstad, hhv. seniorrådgiver internasjonale relasjoner og seniorrådgiver departementskontakt. I bakgrunnen skimter vi seniorrådgiver bærekraft, Sigrid Brynestad, og kundeansvarlig Odd Solheim.

GIEK har garantier som dekker mange behov

Figur 2. Garantier fra GIEK har de siste årene utløst eksport fra samtlige fylker, med unntak av Hedmark. Les mer om effekten på eksport, sysselsetting og verdiskaping på side 27-33.

Reduserer risiko og fremmer eksport:

GIEKs hovedformål er, på vegne av staten, å utstede garantier som fremmer eksport og investeringer i norske eksportbedrifter. Garantiene reduserer risikoen for eksportør, kjøper eller deres banker i forbindelse med en eksporttransaksjon. Dette styrker eksportørens konkurransekraft, og gir sterkere incitament til å inngå kontrakter.

Tilpasset norske eksportører:

Garantiene er tilpasset norske eksportbedrifters og utenlandske kjøperes behov, og er et supplement til det private finansmarkedet. GIEK kan avlaste både kommersiell og politisk risiko. Med kommersiell risiko menes risiko forbundet med at privat kjøper kan gå konkurs eller av andre grunner ikke betaler. Med politisk risiko menes risiko forbundet med at offentlig kjøper enten ikke vil betale, eller at krig, ekspropriasjon eller andre handlinger fra offentlige myndigheter hindrer betaling. Investeringsgarantier dekker bare politisk risiko. GIEK har taushetsplikt om søknader, tilbud om garanti og utviklingen i utstedte garantier. Utstedte garantier publiseres på giek.no.

Konkurransedyktig tilbud:

GIEK skal gi et konkurransedyktig tilbud sammenliknet med utenlandske garantiinstitutter. De fleste land som har kapitalvareeksport av noe omfang, tilbyr offentlige garantier som avlaster eksportørers og finansinstitusjoners risiko ved langsiktige eksportkreditter. GIEK garanterer for eksport til land over hele verden.

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

GARANTIENS NAVN	FORMÅL	HVEM SØKER?
Långivergaranti – lån over 100 mill. kroner	Gis til kjøpers långiver i forbindelse med en eksporttransaksjon	Både eksportør og kjøper (evt. kjøpers långiver)
Långivergaranti – lån under 100 mill. kroner	Som over	Som over, men det er laget en felles finansieringsløsning for Eksportkreditt Norge og GIEK
Rekursgaranti	Sikre pengeoverføringen mellom kjøpers og eksportørs bank	Eksportørens bank
Byggelånsgaranti	Sikre finansiering til norsk verft ved bygging av nye skip	Verftet eller verftets bank
Bondgaranti	Sikre utenlandsk kjøper mot tap dersom norske eksportør ikke oppfyller kontrakten eller forskuddsbetalingen går tapt. GIEK kan også sikre eksportør mot uberettiget trekk på stilte bondgarantier	Eksportørens bank
Leverandørkredittgaranti	Sikre at eksportøren får betaling ved kredittsalg til en utenlandsk kjøper	Eksportøren
Kontraktgaranti	Sikre at eksportøren ikke lider et tap i produksjonsperioden som følge av at utenlandsk kjøper ikke oppfyller kontrakten	Eksportøren
Investeringsgaranti	Sikre investor mot tap på investeringer i land med høy politisk risiko	Investor eller investors långiver
Kraftgaranti	Garanterer betaling til kraftleverandør i forbindelse med langsiktige kontrakter til kraftkrevende industri i det tilfellet at kraftkjøper misligholder kraftavtalen	Kraftselger eller långiver
Anbudsgaranti	Dekker utlegg i forbindelse med anbud på bistandsfinansiert prosjekt dersom bedriften ikke får oppdraget	Norsk anbyder
Produksjonslånsgaranti	GIEK kan gi garantier til norske eksportører som trenger finansiering av produksjonskostnader knyttet til en spesifikk eksportkontrakt	Eksportørens bank
Ny fra 2017: Internasjonaliseringsgaranti	GIEK kan stille garanti til en bank som finansierer en bedrifts investeringer i Norge. Investeringen må direkte eller indirekte føre til eksport	Eksportørens bank
Ny fra 2018: Skipsgarantiordningen	GIEK kan gi garanti for lån til anskaffelse/større ombygginger av skip, når fartøyene helt eller delvis bygges ved verft i Norge og skal brukes i Norge.	Kjøper, kjøpers bank eller verft.

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

GIEKs organisasjon

GIEK er ledet av et styre oppnevnt av NFD og de ansatte (se tabell under). Organisasjonen søker fortløpende å være tilpasset eksportindustriens behov, og ha en bred kontaktflate ut mot banker, nye næringer og markeder.

Figuren på motstående side viser GIEKs administrasjon med tre garantiavdelinger med ansvar for henholdsvis energi og industri (fastlandsnæringer) og offshore, samt shipping, verft og offshoreprosjekter. De tre avdelingene får bistand fra Juridisk og forretningsstøtte med ekspertise innen jus og bærekraft, kreditt og analyse. Avdelingen har

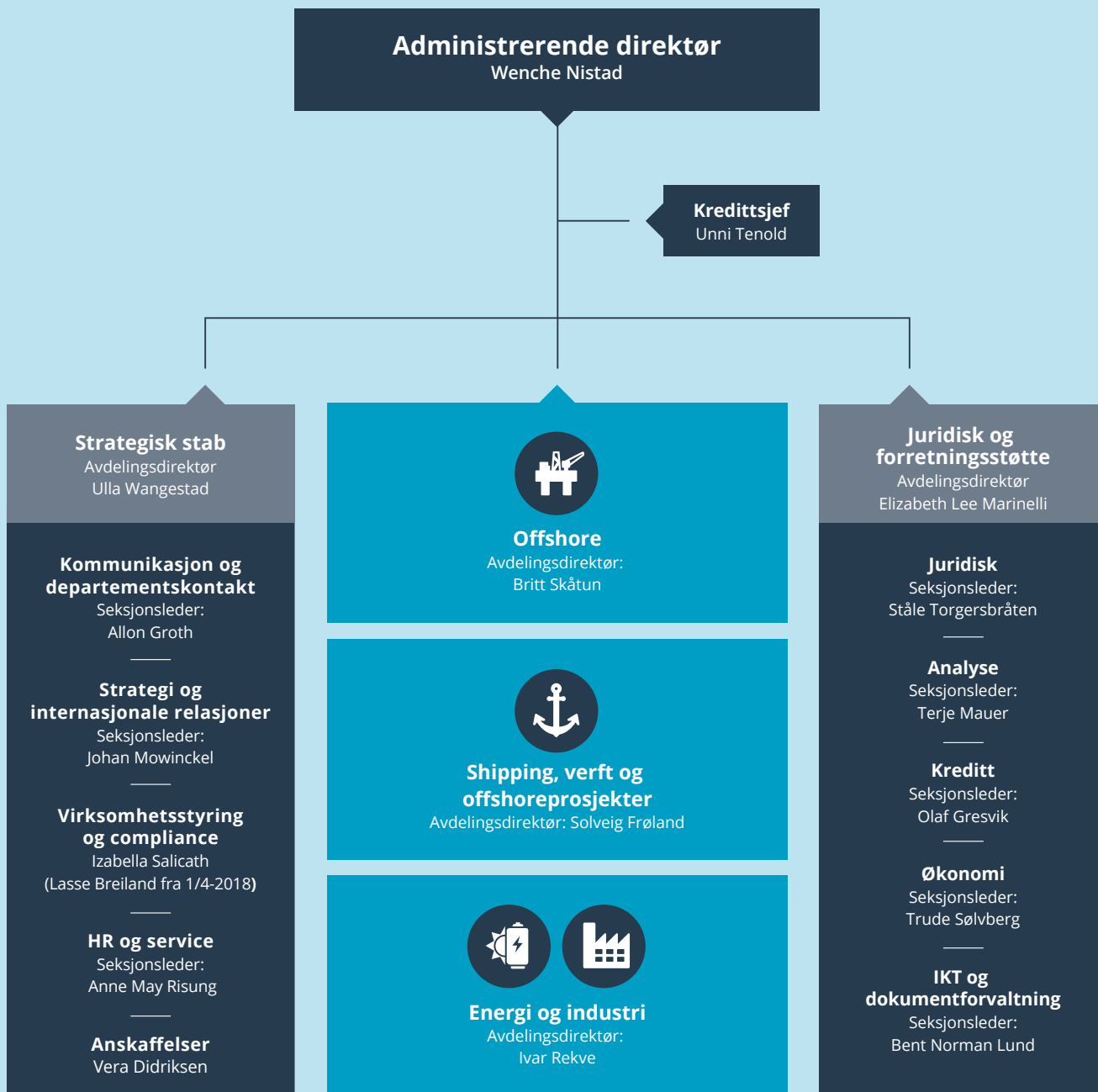
også ansvar for IT og økonomi. Strategisk stab har ansvar for internasjonalt rammeverk, HR, kommunikasjon, departementskontakt, virksomhetsstyring og compliance, samt anskaffelser.

Ansvar for virksomhetsstyring og compliance ligger i strategisk stab, men rapporterer direkte til administrerende direktør og styret.

Kreditsjefen har en selvstendig stilling og rapporterer direkte til administrerende direktør.

GIEKs styre	
Karin Bing Orgland (f. 1959) Styreleder siden 2013	Siviløkonom fra NHH i Bergen. Arbeider som uavhengig styremedlem. Styreleder i Entur AS, Visit Jotunheimen AS og Røisheim Hotell AS. Styremedlem i Storebrand ASA, KID ASA, Grieg Seafood ASA, HAV Eiendom AS og INI AS. Har lang og bred bankerfaring gjennom ulike lederroller i DNB.
Torfinn Kildal (f. 1954) Nestleder, styremedlem siden 2011	Siviløkonom fra NHH i Bergen. Jobber som uavhengig styremedlem. Sitter i styret i bl.a. Aibel, og Glamox. Er også styreleder i Interwell, Servi Hydranor og OSWO. Tidligere adm. direktør i Kongsberg Maritime. Har bred operativ erfaring og styreefaring innen offshore og maritim leverandørvirksomhet i Norge og internasjonalt.
Arve Bakke (f. 1952) Styremedlem siden 2009	Leder av Fellesforbundet fra 2007-2015, og ansatt i forbundet og tidligere Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund siden 1984, før det ved verftet Ulstein-Hatlø. Leder av Møre og Romsdal Arbeiderparti i 12 år. Statssekretær i Administrasjons- og planleggingsdepartementet 1996-1997. Styremedlem i Bank 1 Oslo Akershus fra 2008-17.
John G. Bernander (f. 1957) Styremedlem siden 2013	Jurist fra Universitetet i Oslo. Advokatbevilling fra 1985. Egen virksomhet gjennom selskapet Tophdal AS. Styreleder i Pareto Shipbrokers AS og Talent Norge AS. Styremedlem i Johan G Olsen AS, Jiffy AS, Kruse Smith AS og Amedia AS. Tidligere administrerende direktør i NHO, kringkastingssjef i NRK og administrerende direktør i sjøforsikringsselskapet Gard og Viking Heat Engines AS. Stortingsrepresentant 1989- 93, statssekretær Næringsdepartementet 1990 og nestleder i Høyre fra 1991-94.
Margrethe Hauge (f. 1971) Styremedlem siden 2017	Siviløkonom fra Mannheim i Tyskland, og selvstendig næringsdrivende innen omstillingsledelse. Før det regiondirektør i MRC Global med ansvar for Norden og Tyskland. Bred internasjonal erfaring fra offshore og maritim virksomhet, og har vært i konsernledelsen i TTS Group ASA og Kverneland Group ASA, samt arbeidet flere år utenlands. Styremedlem i Salmar ASA, og har tidligere sittet i styre i Stiftelsen Administrativt Forskningsfond ved NHH, Codfarmers ASA og Bjørge ASA.
Marit E. Kirkhusmo (f. 1970) Styremedlem siden 2014	Jurist fra Universitetet i Oslo. Advokat og partner i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA (SANDS), hvor hun arbeider med shipping/offshore og finansiering som hovedområder. Har ca. 20 års erfaring som advokat for ulike aktører innenfor disse bransjene. Var i mange år juridisk direktør i Eitzen-Gruppen og satt i gruppens konsernledelse.
Nina Udnes Tronstad (f. 1959) Styremedlem siden 2015	Sivilingeniør i industriell kjemi fra NTNU. Daglig leder i et privat investeringsselskap. Tidligere konserndirektør i Kværner ASA, administrerende direktør i Kværner Verdal AS, konserndirektør i Statoil ASA og har hatt flere lederstillinger på operasjonell og teknisk side i Statoil. Styremedlem i Peab AB og i Rambøllgruppen AS, og styreleder i Technoport.
Martin Sommerseth Jaer (f. 1982) Ansattevalgt styrerepresentant siden 2018	Samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo og Fudan Universitetet i Shanghai. Har jobbet i GIEKs analyseseksjon siden mars 2016, med fokus på land, bank- og sektorrisiko. Har tidligere jobbet som analytiker i Arctic Securities, og i flere år drevet eget analyse- og rådgivningsfirma med spesialisering på Kina og fremvoksende markeder.
Morten Calfeldt (f. 1961) Observatør i styret siden 2016	Utdannet ved Sjøkrigsskolen, operativ linje. Senior kundeansvarlig i GIEK siden februar 2014. Har tidligere erfaring fra sjøforsikring og kundeansvar innenfor shipping/offshore i bank. Arbeidet før GIEK i Deutsche Bank.

Figur 3. Organisasjonskart per 31.12.2017

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Utvalgte nøkkeltall siste tre år

I tildelingsbrevet for 2017 ber Nærings- og fiskeri-departementet om en presentasjon av utvalgte nøkkeltall i årsrapporten for 2017. Nøkkeltallene presenteres under.

- Når det gjelder utnyttelse av GIEKs garantirammer er dette ytterligere omtalt på sidene 24-25 i årsrapporten.
- Tapsavsetninger og nedskrivninger blir grundig omtalt flere steder i årsrapporten, både i ledelseskomentarer, under målet om at den enkelte garantiordning skal gå i balanse på lang sikt og i del fire Styring og kontroll i virksomheten.
- GIEK avlegger et eget administrasjonsregnskap med ytterligere detaljer om administrasjonsutgiftene.

Tabell 1. Utnyttelse av GIEKS garantirammer (kronebeløp i 1 000)

	Garantiramme	Bundet under rammen*	Utnyttelsesgrad
Alminnelig garantiordning			
2015	145 000 000	121 375 730	84 %
2016	145 000 000	112 926 789	78 %
2017	145 000 000	101 447 930	70 %
U-landsordningen			
2015	3 150 000	2 414 600	77 %
2016	3 150 000	1 982 227	63 %
2017	3 150 000	1 078 440	34 %
Byggelånsgarantiordningen			
2015	5 000 000	769 780	15 %
2016	5 000 000	2 983 954	60 %
2017	5 000 000	3 250 967	65 %
Kraftgarantiordningen			
2015	20 000 000	-	0 %
2016	20 000 000	-	0 %
2017	20 000 000	549 339	3 %

* Bundet under rammen er summen av utestående ansvar og tilbud, inkludert reforsikring av GIEK Kredittforsikring AS, jf. tabell 7: Hovedtall for alle ordninger i 2017.

Tabell 2. Tapsavsetninger på garantiansvar og nedskrivninger på fordringer* i mill. kroner og prosent av hhv. garantiansvar og fordringer, og totalt.

	Avsetninger (%)		Nedskrivninger (%)		Total i % av utestående ansvar og fordringer
2015	4 795	4,8 %	1 129	46,1 %	5,8 %
2016	4 979	5,1 %	2 747	48,9 %	7,5 %
2017	5 516	6,1 %	2 143	36,0 %	7,9 %

* Inkludert moratoriefordringer

Tabell 3. Administrasjonsutgifter i i kroner (1 000) og prosent av inntekter fra fondsregnskapet

	Adm.utg.	Gebyrinntekter og garantipremier*	Adm.utg. i prosent av gebyrinntekter og garantipremier
2015	158 562	1 595 822	9,9 %
2016	173 875	1 473 865	11,8 %
2017	165 521	1 478 818	11,2 %

* Tall for 2016 er omarbeidet.

Tabell 4. Hovedtall fra administrasjonsregnskapet*

År	Antall årsverk	Overslagsbevilgning i tusen	Adm.utg. i tusen	Utnyttelsesgrad	Lønn i tusen.	Lønn i % av adm.	Lønnsutg. per årsverk i tusen	Adm. utg. per årsverk i tusen	Konsulent i tusen	Konsulent i % av adm.utg.
2015	89,4	160 000	158 562	99,1 %	79 501	50,1 %	889	1 774	18 673	11,8 %
2016	92,4	174 000	173 875	99,9 %	89 689	51,6 %	971	1 882	14 247	8,2 %
2017	90,5	180 000	165 521	92,0 %	90 531	54,7 %	1 000	1 829	11 989	7,2 %

* Lønn er inklusiv pensjonskostnader, men eksklusiv arbeidsgiveravgift og finansskatt.

3

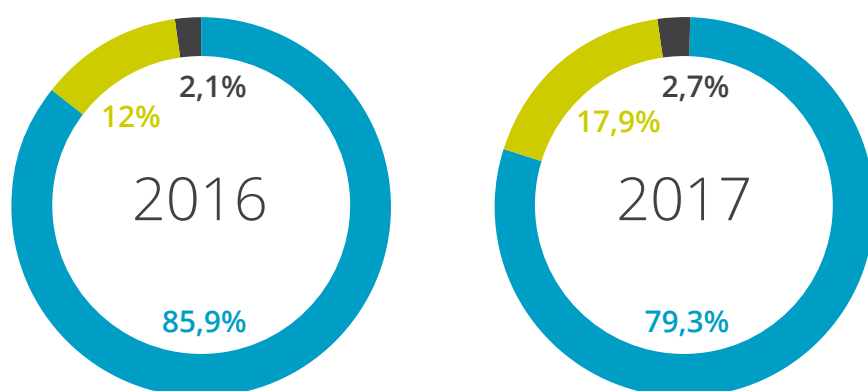
Årets aktiviteter og resultater

Nye garantier fra GIEK utløste eksportkontrakter for 21,5 milliarder kroner i 2017. Det er ni milliarder kroner mindre enn i 2016. Imidlertid er nye søknader målt i kroner vesentlig større, noe som tyder på at omstillingen i norsk eksportindustri skyter fart. Ved utgangen av 2017 var utestående garantiansvar på 91,1 milliarder kroner fordelt på 438 løpende garantier, mot 98,0 milliarder kroner og 419 garantier ved utgangen av 2016.

Tabell 5. Tabell og kakediagram som viser utestående ansvar fordelt på næringer (tall i mill. kroner)

NFD Næringsgruppe	NFDs Produktgruppe	Utestående ansvar 2016	Utestående ansvar 2017
Annen industri og øvrige næringer	Annet	5 423	7 103
	Skip og skipsutstyr	6 313	9 252
Fornybar energi	Annet	2 070	2 400
	Skip og skipsutstyr	28	95
Olje og gass	Annet	17 643	13 558
	Skip og skipsutstyr	66 541	58 663
Total		98 018	91 072

Figur 4. Andeler per. 31.12.

■ Olje og gass
 ■ Annen industri og øvrige næringer
 ■ Fornybar energi

Statistikk per garantiordning

GIEKs mange garantier utstedes innenfor én av fem ordninger (se tabell under) fra Nærings- og fiskeri-departementet^[1]. Hver ordning har et klart definert formål med egne regelverk og en øvre ramme for totalbeløpet av alle garantien som utstedes under de respektive ordningene. De er underlagt norske regler og internasjonale avtaler.

[1] I tillegg forvalter GIEK Anbudsgarantiordningen på vegne av statlige Norfund. Denne ordningen gir en norsk leverandør refusjon for utlegg i forbindelse med anbud på bistandsprosjekter i utviklingsland. GIEK forvalter også noen eldre garantiordninger som er under avvikling, samt er sekretariat for Beredskapsordningen for Statlig Varekrigsforsikring (BSV). Det utarbeides egne rapporter om anbudsgarantiordningen og BSV til henholdsvis Norfund og NFD.

Tabell 6. Oversikt over de ulike garantiordningene

Navn på garantiordning	Kort beskrivelse
Alminnelig garantiordning	GIEKs største og mest brukte garantiordning. Långivergaranti er den viktigste typen garanti som utstedes under ordningen, men de fleste andre typer garantier kan gis under denne ordningen. Formålet med ordningen er å fremme norsk eksport og investeringer innen alle næringer.
U-landsordningen	Kan benyttes dersom eksporten er utviklingsfremmende for et fattig land, og transaksjonen inneholder høy risiko for den Alminnelige garantiordningen. Det søkes ikke på garanti under ordningen, men GIEK avgjør om en garanti utstedes under Alminnelig garantiordning eller U-landsordningen. De fleste typer garantier kan utstedes under denne ordningen. Rammen skal til enhver tid tilsvare syv ganger grunnfondet.
Byggelånsgarantiordningen	Skal bidra til å sikre banklån til skipsbygging ved norske verft i byggeperioden. Det er ikke et krav om at skipet skal eksporteres. Kun byggelånsgaranti kan utstedes under ordningen.
Kraftgarantiordningen	Skal bidra til å gi norsk industri langsiktige kraftkjøpsavtaler. Kun kraftgaranti kan utstedes under ordningen. Kraftgarantiordningen kan indirekte bidra til at industrien oppnår gunstige kraftavtaler i markedet. Flere langsiktige kraftavtaler vil dessuten måtte fornyes mot slutten av dette tiåret, og vil kunne gi etterspørsel til garantier under ordningen.
<i>NY fra 2018:</i> Skipsgarantiordningen	GIEK kan gi garanti for lån til anskaffelse/større ombygginger av skip, når fartøyene helt eller delvis bygges ved verft i Norge og skal brukes i Norge. Dette er en treårig prøveordning med en garantiramme på ti milliarder kroner.

Tabell 7. Hovedtall for alle ordninger i 2017

Garantiordning	Nye søknader	Gjeldende søknader	Nye tilbud om garanti	Gjeldende tilbud	Nytt garanti-ansvar	Utestående garanti-ansvar	Ubenyttet bond ramme	Bundet under rammen	Garantiramme
Alminnelig garantiordning	33 186 877	8 496 308	13 073 935	13 881 758	8 404 290	86 510 904	737 545	101 130 207	
Gammel alminnelig ordning (under avvikling)						30 934		30 934	
Reforsikring av GK under AGO						317 723		317 723	
Totalt bundet under rammen for AGO								101 478 864	145 000 000
Byggelånsgarantiordning	1 854 800	-	2 099 800	212 000	2 847 300	3 038 967		3 250 967	5 000 000
Kraftgarantiordning	3 342 563	1 856 330	549 339	-	549 339	549 339		549 339	20 000 000
U-landsordningen	260 436	67 658	222 510	454 315		624 125		1 078 440	3 150 000
Total	38 644 676	10 420 296	15 945 584	14 548 073	11 800 929	91 071 992	737 545	106 357 610	173 150 000

Tabell 8. Antall søknader, tilbud om garanti og garantiansvar i 2017

Antall	Nye søknader	Gjeldende søknader	Nye tilbud om garanti	Antall gjeldende tilbud	Nytt garanti-ansvar	Gjeldende garantier
Alminnelig garantiordning	166	44	148	63	143	412
Byggelånsgarantiordningen	8	-	9	1	13	14
Kraftgarantiordningen	3	2	2	-	2	2
U-landsordningen	2	2	1	2	-	4
Gammel alminnelig ordning						6
Gammel særordning						
Total	179	48	160	66	158	438

Tabell 9. Tilslagsprosent garantier i 2017*

Tilslagsprosent**	2015	2016	2017
Tilbud, tilslagsprosent, volum	60 %	71 %	29 %
Tilbud tilslagsprosent, antall	55 %	40 %	48 %
Garanti, tilslagsprosent, volum	15 %	48 %	12 %
Garanti, tilslagsprosent, antall	24 %	17 %	22 %

* Remburser er utelatt fra beregningen, da rembursen har en systematisk høy tilslagsprosent kombinert med høyt antall og relativt lave beløp.
 **Arbeidet med søknader resulterer i en andel tilbud om garanti. En andel av tilbudene aksepteres, og garanti utstedes. Saksgangen fra søknad til garanti kan ta to-tre år, og det er naturlig å sammenligne opprinnelig søknadsmasse med hvor stor andel av disse som blir garanti. Tilslagsprosenten blir derfor fallende ettersom søknadsmassen for 2016 og 2017 ikke er ferdigbehandlet.

Fra venstre er Espen Hugo Holth (leder automasjon), Oscar Olsen (avdelingsleder PMC og trelast) og Kim Breitenstein (prosjektleder).

Maskineksport til Kina ved hjelp av GIEK-garanti

Alfsen og Gunderson, med hovedkontor i Oslo, er en betydelig leverandør av prosess tekniske løsninger og anlegg innen støvrensing, pulvertransport, tørke-, vann- og pumpe teknikk til norsk og utenlandsk industri. GIEKs garanti utløser eksport av maskineri for varmebehandling av filt og vurer i papirproduksjon til kinesisk kjøper.

Alfsen og Gunderson:

- Etablert i 1926 og har siden utviklet seg til å bli et ledende firma innen vann-, luft-, tørke- og renseteknologi.
- Kundene er primært innenfor industri, offshore, shipping, kommuner og energiproduksjon.
- Den aktuelle eksportkontrakten er verdt ca. EUR 3 millioner (ca. NOK 29 millioner).

GIEKs garanti:

- Leverandørkredittgaranti på EUR 1,9 (ca. NOK 19 millioner). Långiver er Eksportkreditt Norge.
- Kjøper er Anhui Taipingyang Special Meshes Co. Ltd, et familieeid kinesisk selskap som leverer papirmaskinbekledning i form av filt og vurer til papirindustrien.

En leverandørkredittgaranti innebærer at GIEK stiller garanti som sikrer at eksportøren får betalt til avtalt tid. Garantien gjelder dersom kjøperen går konkurs eller får betalingsproblemer.

Rapportering for hvert av GIEKS mål

Styret vurderer den samlede måloppnåelsen for GIEK i 2017 som god. Utstedte garantier i kroner falt riktignok noe sammenlignet med året før, men garantiens eksportutløsende effekt og dermed også betydning for sysselsettingen er fortsatt høy. Byggelånsordningenes betydning er økende, og det ble i 2017 for første gang utstedt kraftgarantier. GIEKs likviditetsposisjon er god, og det er styrets vurdering at garantiordningene vil gå i balanse over tid.

For å nå målene har GIEK i strategiplanen for 2017–2020 en visjon om at vi skal bidra til eksport fra hele Norge til hele verden. Strategiplanen bygger på resultatkjeden som er utarbeidet sammen med NFD og fra 2017 gjengitt i tildelingsbrevet.

Nærmere om de enkelte målene:

Mål 1: GIEK skal bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet.

Styrets vurdering er at GIEKs garantier utvider markedets kapasitet til å finansiere eksportkontrakter, og at de således er et supplement til det private finansieringstilbudet. Med den nye internasjonaliseringsgarantien og fjerningen av nedre beløpsgrense for produksjonslån, mener styret at GIEKs garantiløsninger er konkurransedyktige i forhold til andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

To evalueringer i 2017, én på oppdrag for Nærings- og fiskeridepartementet^[1] og én for GIEK^[2], konkluderer med at GIEKs garantier bidrar til eksport gjennom et konkurransedyktig eksportgarantitilbud. GIEKs garantier fungerer som et supplement til det private finansmarkedet. I tillegg viser Menons ringvirkningsanalyse at Eksportkreditt Norges lån og GIEKs garantier har høy effekt på eksportvolum og sysselsetting (se under).

[1] <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/evaluering-av-giek-og-eksportkreditt-norge/id2582902/>

[2] International Financial Consulting Ltd. (IFCL) og The Institute for Trade and Innovation (IFTI) at Hochschule Offenburg, ledet av professor Andreas Klasen ved Offenberg-universitetet.

3. Årets aktiviteter og resultater

Aktivitet og resultat for Alminnelig garantiordning

Alminnelig garantiordning utgjør 95 prosent av den samlede garantiporteføljen. Det er mottatt 166 nye søknader og gitt tilbud om 148 nye garantier i 2017.

I løpet av året ble det utstedt 143 nye garantier for 8,4 milliarder kroner. Det er per 31.12.2017 et samlet utestående garantiansvar og gitte tilbud om garantier (bundet under rammen) på 101,5 milliarder kroner. Figur 5 viser endringen i utestående ansvar under Alminnelig garantiordning i løpet av 2017

Aktivitet og resultat for U-landsordningen

U-landsordningen kan benyttes av GIEK dersom investeringen eller eksporten er utviklingsfremmende for et land som er definert som mellominntektsland eller lavere av OECD, og transaksjonen inneholder for høy risiko for den alminnelige garantiordningen.

Ordnningen bidrar til forutsigbarhet for de bedriftene som satser på prosjekter i utviklingsland ved at finansierings-tilbudet står ved lag selv om risikobildet endres i tiden prosjektene utarbeides.

To nye søknader ble vurdert innenfor denne ordningen, og det ble gitt ett tilbud, men ikke utstedt nye garantier i 2017. Det er per 31.12.2017 et samlet utestående garantiansvar på ordningen på 624 millioner kroner (782 millioner kroner i 2017).

Utvikling av internasjonalt regelverk

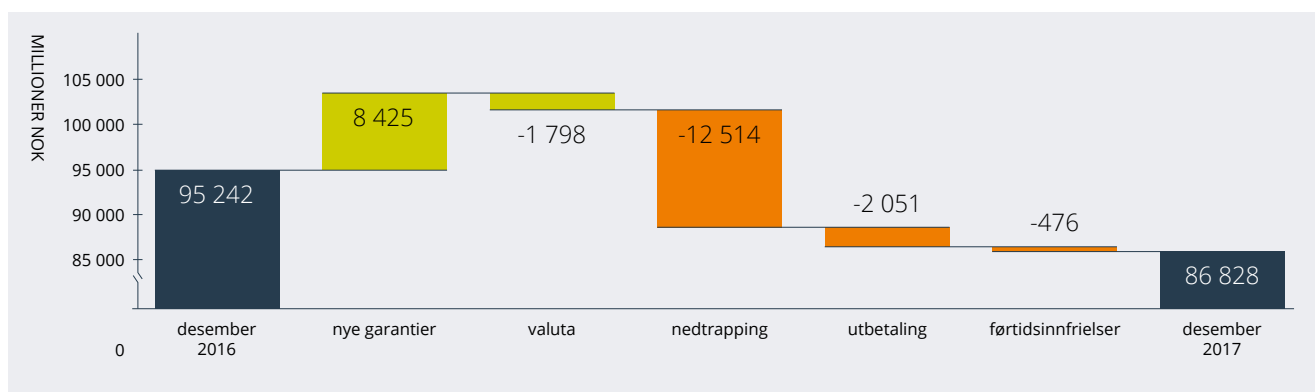
GIEK har en aktiv rolle i utviklingen av det internasjonale regelverket. Avtalene som forhandles i OECD omhandler mange aspekter, fra maksimale tilbakebetalingstider til vern av kulturarv i forbindelse med utbygginger. Avtaleverket er under konstant utvikling og revisjon. Systemet bygger på en omfattende rapportering som gir god transperens medlemslandene i mellom. NFD leder arbeidet, med bistand fra GIEK og Eksportkreditt Norge.

I 2017 var fortsatt antikorrupsjonsreglene til revisjon, likeledes reglene rundt tillatt rentestøtte. En avtale om minimumspremier for garantier til høyinntektsland trådte i kraft. Noen viktige forslag til endringer er satt på vent, i påvente av at Kina også blir omfattet av et internasjonalt regelverk. Forhandlingene om dette pågår i International Working Group. Det er en avtale mellom Kina og USA på høyeste plan som danner grunnlaget for disse forhandlingene.

GIEK har egne medarbeidere som koordinerer arbeidet med internasjonale regelverk, men eksperter fra de andre avdelingene trekkes inn etter behov. Arbeidet fordrer innsikt i ulike regelverk under WTO, OECD og EØS. Ikke minst trengs kunnskap om andre lands virkemidler og ordninger. Her er medlemskap i Berneunionen viktig. Bernunionen er en sammenslutning av offentlige garantiinstitutt og private kredittforsikrere fra 80 ulike land.

GIEK, sammen med Eksportkreditt Norge, skal i 2018 lage en rapport om andre lands langsiktige eksportfinansierings-tilbud, og kortsiktige tilbud der dette er en del av det offentlige eksportfinansieringssystemet. Rapporten skal oversendes oppdragsgiver Nærings- og fiskeridepartementet innen 6. april 2018.

Figur 5. Utestående ansvar på Alminnelig garantiordning – endringer i løpet av 2017

Figuren viser endringen i 2017 fra utestående ansvar inkl. refsikring GIEK Kredittforsikring ved utgangen av 2016. I løpet av 2017 har utestående ansvar i alminnelig garantiordning samlet gått ned.

EKSPORT KONFERANSEN

EKSPORT
PRISEN

Fra venstre: administrerende direktør i GIEK Wenche Nistad, jurymedlem Siri Hatlen, administrerende direktør i 3B Fibreglass Norway Heine Østby, divisjonsdirektør i Innovasjon Norge Mona Skaret, prisutdeler og representant for Right to Play Birgit Skarstein, administrerende direktør i GIEK Kredittforsikring Erica Blakstad, og administrerende direktør i Eksportkreditt Norge Otto Søberg,

Eksportsuksess med glassfiberprodukt

– En riktig og verdig vinner av Eksportprisen 2017, sa juryleder John G. Bernander da han i mars 2017, under den årlige Eksportkonferansen, overrakte prisen til 3B Fibreglass Norway. Selskapet med base på Birkeland i Aust-Agder lager vindmøllerotorblad av glassfiber. Hver tredje vindmølle-rotorblad som tilvirkes og settes opp i Europa, er laget med glassfiber fra Birkeland-selskapet!

Eksportkonferansen, som Eksportkreditt Norge, Innovasjon Norge, GIEK Kredittforsikring og GIEK står bak, er en viktig møteplass for store og små eksportbedrifter, og eksportprisen premierer norske eksportvirksomheter som er innovative, har hatt suksess over tid og som har lykkes i å bygge verdier i Norge ved å vinne eksportkontrakter. De om lag 80 aktørene som var nominert til prisen i 2017, opererer innen fiskeri, IT og elektronikk, medisinsk teknologi, maritim sektor, olje og offshore og industri.

3B Fibreglass Norway har en eksportandel på nærmere 100 prosent, og er et godt eksempel på en norsk bedrift som skaper verdier i regionen gjennom markeder ute. Selskapet produserer også glassfibertråder for salg og videre prosessering til ulike produkter innen transport- og bilindustrien.

– Fiberglassfabrikken er en tradisjonsrik hjørnesteinsbedrift i sitt område. Gjennom produktutvikling og kompetente medarbeidere har den vært gjennom en viktig og riktig omstilling. Økende markedsandeler, samt økt eksport og overskudd gjør 3B Fibreglass Norway til en riktig og verdig vinner, sa juryleder Bernander i forbindelse med prisutdelingen.

3. Årets aktiviteter og resultater

GIEKs medvirkning til eksport, og samlet effekt på verdiskaping og arbeidsplasser

GIEKs nye garantier utstedt i 2017 utløste eksportkontrakter for 21,5 milliarder kroner. Analyseselskapet Menon Economics har foretatt en ringvirkningsanalyse som gir et øyeblikksbilde av GIEKs bidrag til eksport^[3]. Analysen viser at 68 prosent, tilsvarende 14,7 milliarder kroner ikke ville blitt realisert uten garanti fra GIEK (addisjonell effekt). Denne addisjonaliteten ga store utslag i omsetning, sysselsetting og verdiskaping (se tabell under). Den målte addisjonaliteten var relativt sett høyere i 2017 enn i 2016.

[3] Menon-publikasjon nr. 18/2018

Tabell 10. Addisjonell effekt på norsk næringsliv av GIEK sin virksomhet i 2017 (kilde: Menon Economics)

	Direkte effekt	Indirekte effekt	Totalt
Økt omsetning	16,0 mrd. kroner		
Sysselsetting	2 800	6 830	9 630
Verdiskaping*	2,9 mrd. kroner	7,0 mrd. kroner	9,9 mrd. kroner

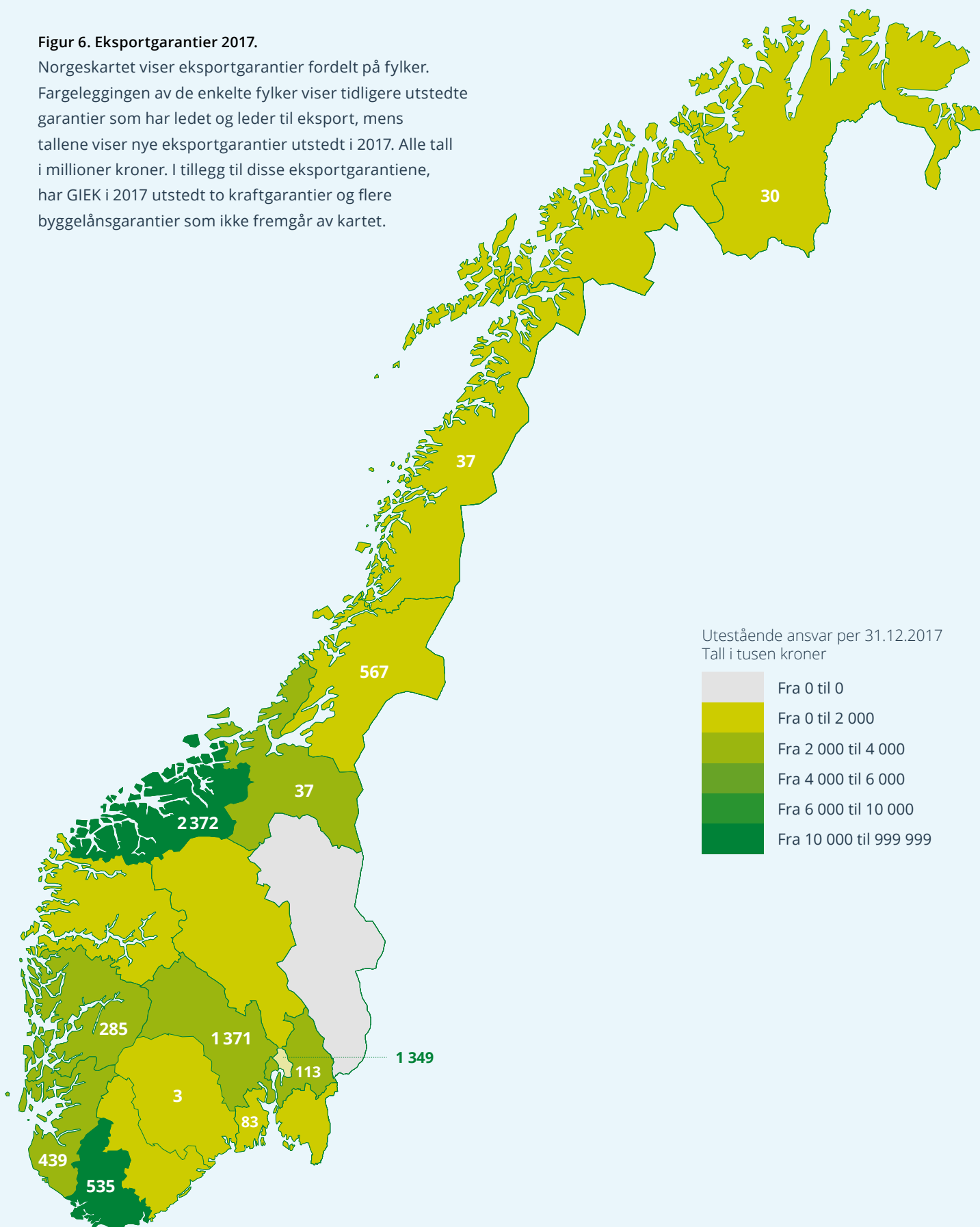
* Sum bedriftenes overskudd og lønnsutbetalinger

GIEK stilte i 2017 bondgarantier i forbindelse med at Scatec Solar skal bygge til sammen ni solkraftverk i Egypt og Malaysia.

Figur 6. Eksportgarantier 2017.

Norgeskartet viser eksportgarantier fordelt på fylker. Fargeleggingen av de enkelte fylker viser tidligere utstedte garantier som har ledet og leder til eksport, mens tallene viser nye eksportgarantier utstedt i 2017. Alle tall i millioner kroner. I tillegg til disse eksportgarantiene, har GIEK i 2017 utstedt to kraftgarantier og flere byggelånsgarantier som ikke fremgår av kartet.

3. Årets aktiviteter og resultater

Menon Economics gjennomførte i 2017 en tilsvarende analyse av GIEKs addisjonelle effekt på norsk eksport som for 2016. Dette gir gode muligheter til å følge utviklingen over to år. Vi ser at addisjonaliteten målt i kroner faller som følge av et fallende garantivolum, mens GIEKs relative betydning øker. Ser vi på fordelingen på næringer, er det store endringer: I 2016 var effekten, målt i kroner, innen maritime næringer klart størst, med olje og gass som en god nummer to. Addisjonell effekt innen andre næringer var svært lav. I 2017 er den addisjonelle effekten relativt lik mellom de tre næringskategoriene. Dette indikerer at GIEK tar del i næringsomstillingen, og at GIEK kan stille garantiene som er nødvendig for å stimulere bedrifter i andre næringer til å bygge opp nye eksportrettede aktiviteter.

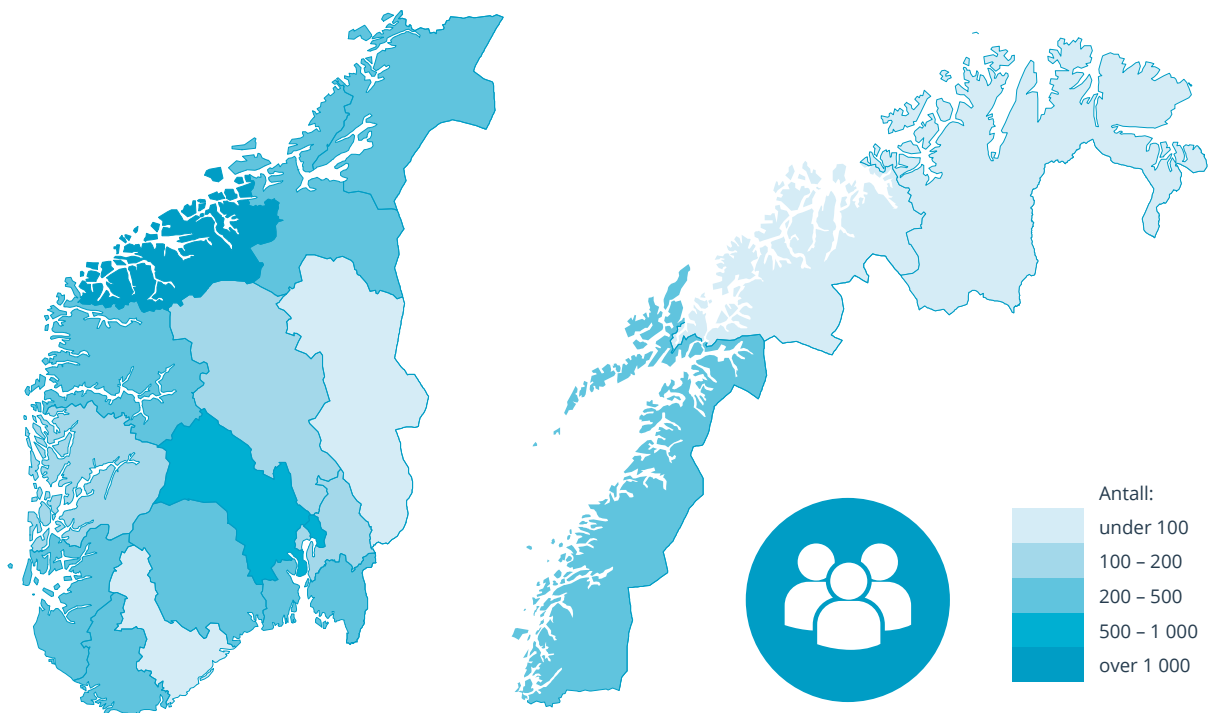
Den addisjonelle effekten garantien fra GIEK gir, skaper grunnlag for sysselsetting og verdiskaping i norsk økonomi. Menon Economics ringvirkningsmodell viser at den addisjonelle effekten av GIEKs garantier i 2017 la grunnlaget for drøyt 9 600 sysselsatte og nærmere ti milliarder kroner i verdiskaping.

Geografisk sysselsetting og verdiskaping

Den addisjonelle effekten er spredt landet rundt. Kartene under viser at de største effektene kommer i Møre og Romsdal. Det er her den største addisjonelle omsetnings-effekten er, og i tillegg har de relevante bedriftene en høy vare- og tjenestekjøpsandel. Dette fører på sin side til høyere aktivitet nedover i verdikjeden, noe som gjør at sysselsettings- og verdiskapingseffektene i større grad vil komme til syne som indirekte effekter. Fylkene Buskerud, Sør-Trøndelag og Oslo opplever også store indirekte sysselsettings- og verdiskapingseffekter.

GIEK har utstedt én internasjonaliseringgaranti og to kraftgarantier i 2017. Menon Economics har intervjuet fire respondenter i forbindelse med disse garantiene: Produsent/selger og långiver. Basert på besvarelsene er den beregnede addisjonaliteten til disse garantiene svært høy, hele 99 prosent. For hver krone realisert i kontraktsbeløpene, ville med andre ord gjennomsnittlig 99 øre ikke blitt realisert uten garanti fra GIEK.

Figur 7. Sysselsettingseffekter av GIEK i 2017 fordelt på fylkesnivå (kilde: Menon Economics)

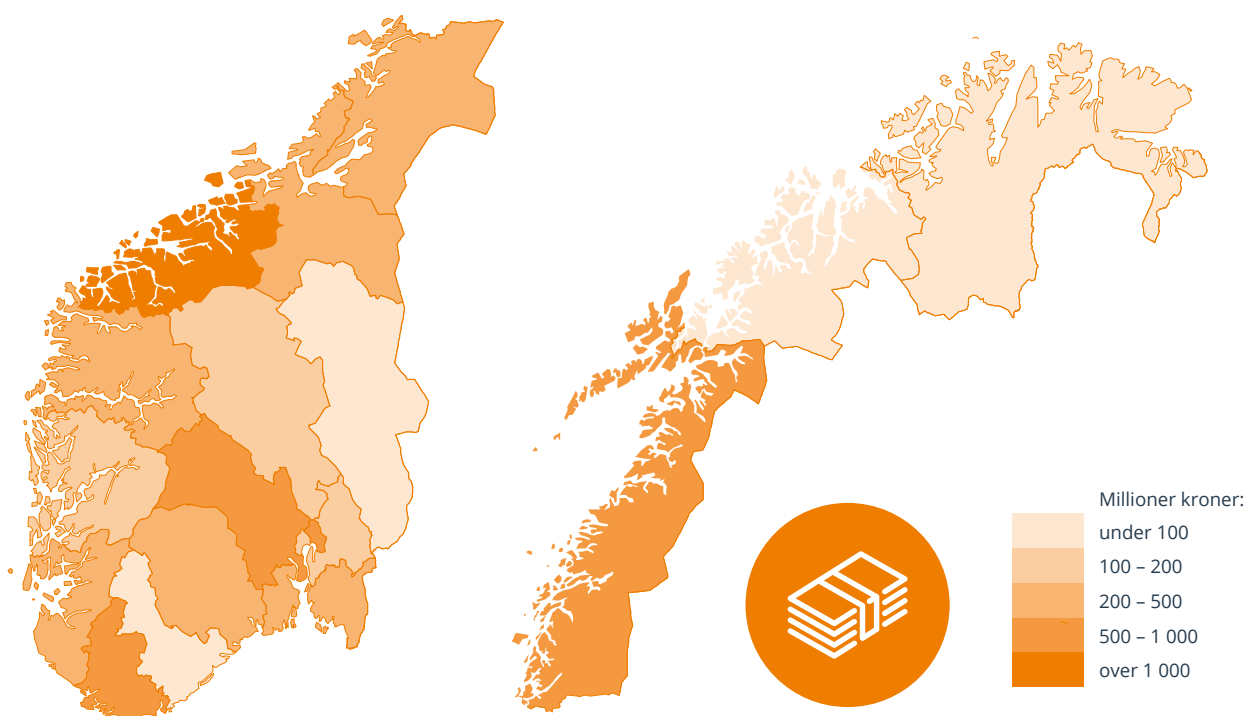

Kundenes tilfredshet med servicenivå

Ved siden av addisjonell effekt på kontrakter, har Menon Economics også undersøkt kundenes tilfredshet med servicenivå. På en skala fra 1 til 5, der 1 er svært dårlig og 5 er svært bra, scorer GIEK i gjennomsnitt 4,6 på spørsmålet om respondentenes totalinntrykk og 4,7 på forståelsen for kundens virksomhet og finansielle behov. Kundene er også generelt fornøyde med kvaliteten på kommunikasjonen, og hvor raskt de får tilbakemelding fra GIEK.

Brukertilfredsheten er også tema i to andre analyser i 2017, se omtale side 50-51.

Figur 8. Verdiskapingseffekter av GIEK i 2017, fordelt på fylkesnivå (kilde: Menon Economics)

3. Årets aktiviteter og resultater

Tabell 11. Næringsfordeling av GIEKs garantiportefølje

NFD Næringsgruppe	NFD Produktgruppe	Gjeldende søknader MNOK 31.12.2017	Gjeldende tilbud MNOK 31.12.2017	Utestående ansvar MNOK 31.12.2017
Annen industri og øvrige næringer	Annet	5 331	2 476	7 103
	Skip og skipsutstyr	549	5 713	9 252
Fornybar energi	Annet	616	2 223	2 400
	Skip og skipsutstyr	-	-	95
Olje og gass	Annet	104	822	13 558
	Skip og skipsutstyr	3 820	3 314	58 663
Total		10 420	14 548	91 072

Skip og skipsutstyr

GIEKs garantiportefølje innen skip og skipsutstyr er i hovedsak relatert til finansiering av fartøyer levert fra norske verft og fartøyer bygget i utlandet som er utstyrt med norske leveranser. Samlet utgjør garantier til skip og skipsutstyr 68 milliarder kroner, eller 75 prosent av utestående garantiansvar.

GIEKs garantiportefølje er knyttet opp mot 305 fartøyer. Hvorav 249 er innen offshore, og 56 innen shipping og fiskeri og cruise.

Fornybar energi

GIEK har jobbet med flere søknader, hvor kun noen få har ført til garantistillelse. Blant de garantiene som ble utstedt kan følgende eksempler nevnes:

- Långivergaranti til Eksportkreditt Norge i forbindelse med Inrigos kontrakt med staten Kamerun for leveranse av fire turn-key vannrenseanlegg i Kamerun. Kontrakten er svært viktig for Inrigo som tidligere var leverandør til selskaper i oljebransjen, men også viktig for Kamerun der under 50 prosent av befolkningen har tilgang til rent drikkevann.
- GIEK har i 2017 avlastet Nordea på 38 bondgarantier som er stilt i forbindelse med at Scatec Solar skal bygge til sammen ni solkraftverk i Malaysia og i Egypt. GIEKs samlede garantiansvar er om lag USD 200 millioner, ca. 1,6 milliarder kroner.
- I oktober 2017 utstedte GIEK kraftgarantier til Norsk Miljøkraft Tromsø og Norsk Miljøkraft Raudfjell, og dekker kraftkjøper Alcoa Norway sine forpliktelser under to kraftavtaler. Kraften, som skal komme fra 67 vindturbiner fra vindkraftverkene Raudfjell og Kvitfjell på Kvaløya rett vest for Tromsø, skal gå til Alcoas Norway sitt smelteverk i Mosjøen. Samlet garantiansvar for GIEK er ca. 550 millioner kroner.

Industri og øvrige næringer

GIEK har opplevd en økning på tre prosent i antall søknader fra fastlandsnæringer i 2017 sammenlignet med 2016. Det ble utstedt 136 nye garantier innen fastlandsnæringen i 2017 knyttet til 64 eksportører. Enkelte av eksportørene har tidligere ikke benyttet seg av GIEKs løsninger.

GIEK lanserte i 2017 et nytt bankavlastningsprodukt, internasjonaliseringsgaranti, og utstedte den første garantien mot slutten av året til Norwegian Fish Company i Finnmark. I februar 2018 ble en ny internasjonaliseringsgaranti utstedt, denne gang til Yara for utvidelse av konsernets produksjonsanlegg i Porsgrunn. GIEK har i 2017 lagt ned betydelig innsats i å informere bankene om denne garantien, og har forventninger til at den vil bli et nyttig virkemiddel i omstillingen av norsk industri.

En andel av søknadene innen fastlandsindustrien gjelder eksportkontrakter med verdier under 50 millioner kroner. Dette reflekterer også industristrukturen i Norge med overvekt av mindre virksomheter spredt ut over hele landet. Eksporten går ofte til krevende markeder der muligheten for å få en lokal eller internasjonal bank til å ta risiko sammen med GIEK er begrenset.

I slike prosjekter kan det være aktuelt å benytte GIEK og Eksportkreditt Norges fellesprodukt SMB B lån, der det i land utenfor OECD ikke kreves medvirkning av bank fordi eksportøren selv deltar i risikodelingen.

Mange relativt små søknader i forskjellige næringer, og til en rekke land, krever samtidig ressurser i GIEK til kredittvurdering og kredittoppfølging. De fleste forespørslene om eksportfinansiering kommer fra typiske SMB-virksomheter. En rekke søknader bortfaller som følge av at kjøper finansierer seg på annen måte, for eksempel ved lån og tilskudd fra utviklingsinstitusjoner. I noen tilfeller mottar GIEK søknad før eksportøren har ferdigforhandlet kontrakten med kjøper. En del garantisøknader bortfaller fordi eksportøren ikke får kontrakten, mens i andre tilfeller vil eksportøren få kontrakt nettopp fordi tilbud om garanti fra GIEK gjør at kjøper får finansiering.

En ikke ubetydelig andel av søknadene oppfyller ikke betingelsene GIEK stiller for å utstede garanti.

For å fjerne tidstyver for både bedrifter og GIEKs administrasjon, har GIEK i 2017 arbeidet med å forbedre prosessene mot kunder og internt.

Olje og gass

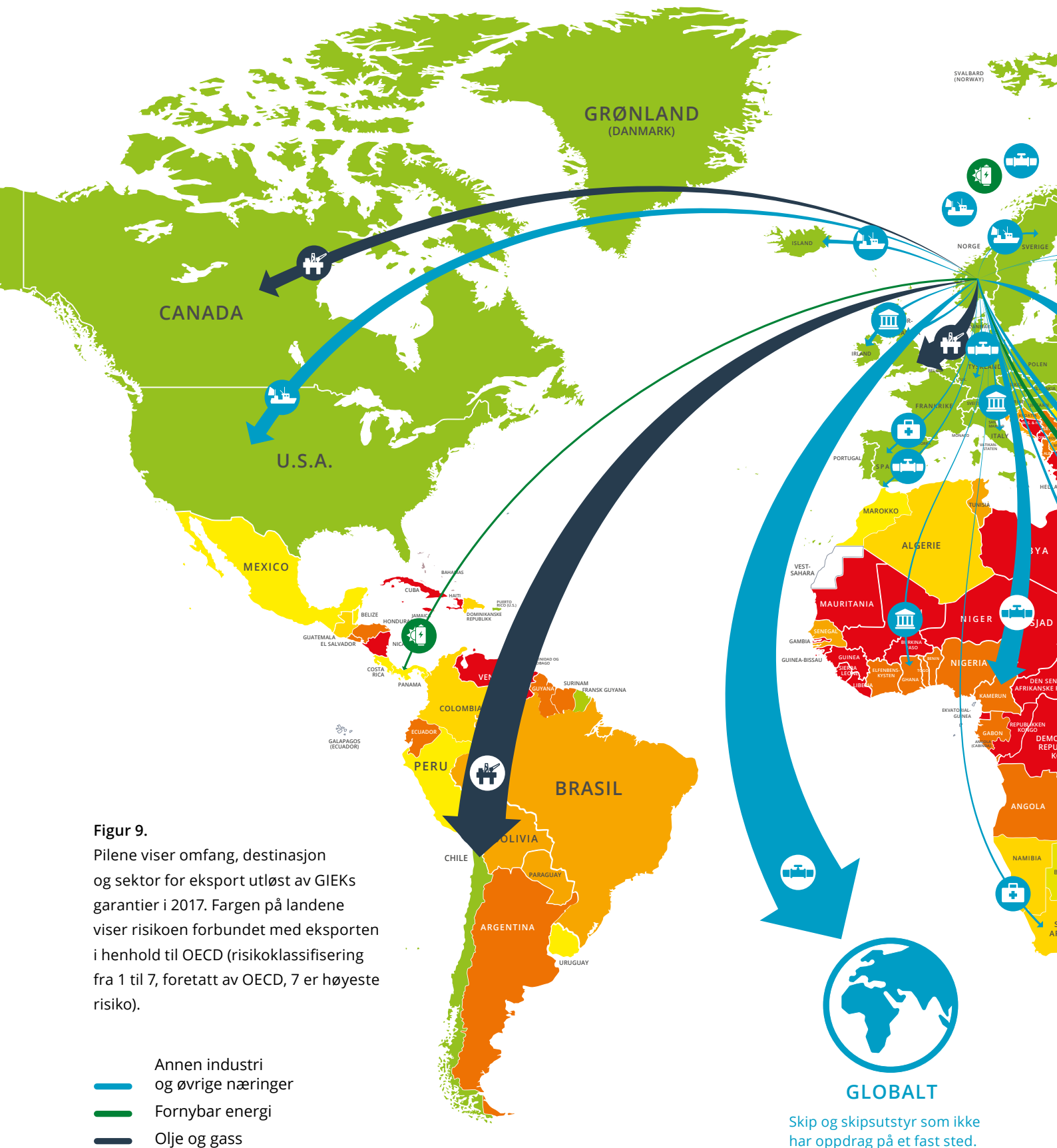
Ved utgangen av 2017 var 72,2 milliarder kroner av totalt utestående garantiansvar på 91,1 milliarder kroner knyttet til olje og gass. Andelen har falt fra 86 prosent ved utgangen av 2016 til 79 prosent ved utgangen av 2017. Fallet reflekterer nedtrapping av eksisterende portefølje, og at det utstedes få nye garantier innen denne sektoren. Sistnevnte skyldes at det har vært svært få kontraheringer av nye skip i olje- og gassektoren, og antall søknader om nye långivergarantier har dermed falt betydelig.

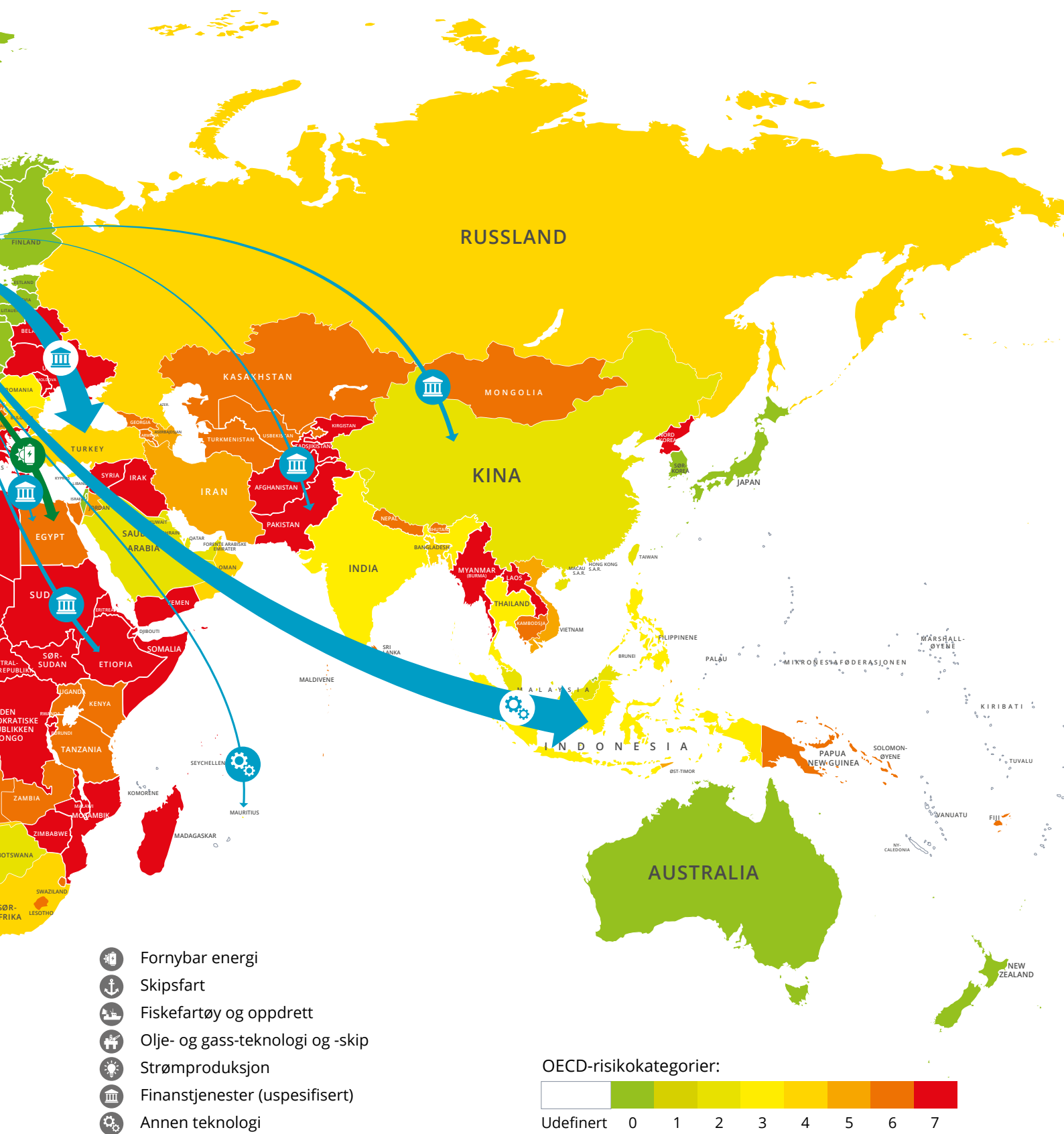
GIEK har i løpet av året likevel utstedt garantier knyttet til finansiering av enheter som opererer innen denne sektoren. Dette gjelder en jack up-rigg og to konstruksjonsskip.

Et stort antall av GIEKs kunder innen offshore har hatt behov for endringer i lånebetingelser og avdragsutsettelse, og flere kunder har gått gjennom større restruktureringer. Dette er svært tid- og ressurskrevende med mange parter som skal bli enige. GIEK tar en aktiv rolle i disse prosessene med sikte på å sikre statens verdier og å få til løsninger som er bærekraftige og balanserte. Som en del av enkelte restruktureringer, har GIEK konvertert gjeld og påløpte premier/renter til aksjer, samt tiltrådt pant. GIEK har i 2017 også blitt involvert i flere såkalte Chapter 11-prosesser, det vil si situasjoner der debitor søker beskyttelse av en amerikansk konkursdomstol.

Oljeselskapenes dramatiske kutt i investeringene årene etter oljeprisfallet i 2014 og 2015 har skapt en vesentlig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel etter alle typer fartøy innen oljeleting/oljeproduksjon. Det har vært få transaksjoner av nyere fartøy etter at krisen startet, og salgene som har funnet sted av slike fartøy har vært typiske tvangssalg. Det er derfor vanskelig å fastslå hvor mye fartøysverdiene har sunket. GIEK har i 2017 realisert overtatte aktiva, og oppnådd pris har bekreftet den vurderte panteverdi for de aktuelle transaksjonene.

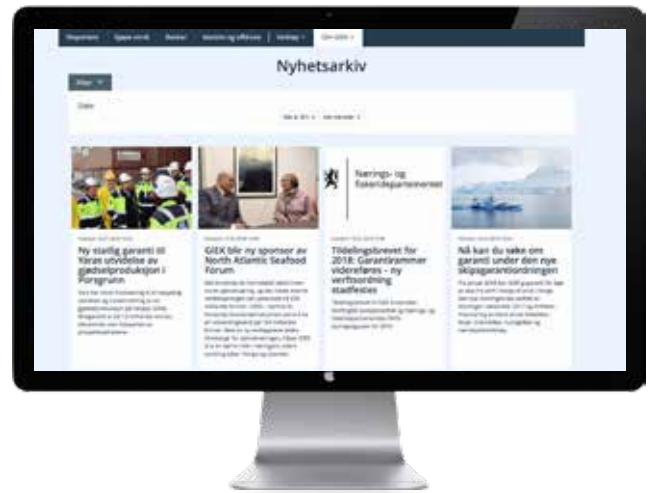
Garantier og risiko i 2017

Markedsføring av GIEK og GIEKs garantier

For å sikre at kunnskap om GIEKs ordninger når ut til så mange eksportører som mulig, ble det i 2017 gjennomført en rekke tiltak og aktiviteter.

Eksportkonferansen: Den årlige Eksportkonferansen samler mange eksportører og er en viktig møteplass for eksportindustrien. I forbindelse med konferansen arrangeres eksportkurs med kursledere fra Innovasjon Norge, GIEK Kredittforsikring, Eksportkreditt Norge og GIEK. Utdeling av Eksportprisen er også en viktig del av Eksportkonferansen. I 2017 konkurrerte hele 80 nominerte bedrifter om prisen (les mer om dette på side 29 i årsrapporten).

Stand og innlegg på konferanser: Sammen med Eksportkreditt Norge har GIEK gjennomført presentasjoner på flere steder i Norge. I tillegg har GIEK vært til stede på konferanser i eksportmarkedene med planmessige besøk blant annet til Asia. I utlandet benytter GIEK seg også av Innovasjon Norges lokale tilstedeværelse, gjerne i kombinasjon med lokal ambassade. GIEK, sammen med Eksportkreditt Norge og GIEK Kredittforsikring, hadde egen stand på Nor-Shipping 2017, og GIEK holdt innlegg på Aqua Nor – verdens største messe for akvakulturteknologi.

Egne markedsføringsplaner: Som en del av implementeringen av en ny kundestrategi, er det laget egne markedsføringsplaner for GIEKs hovedmålgrupper – både eksportører og banker.

Systematisk bruk av hjemmesider: GIEK legger stor vekt på å publisere nyheter, tips og råd som treffer bredt i forhold til markeder og potensielle kunder (se faksimile fra hjemmesiden). De viktigste nyhetene samles i nyhetsbrev som sendes ut til rundt 900 mottakere.

Aktivt pressearbeid: GIEK har i 2017 lagt stor vekt på pressefremstøt i forbindelse med nye garantiordninger og ikke minst utstedelse av viktige garantier (se faksimile på motstående side). Internasjonaliseringsgarantien fikk mye oppmerksomhet både ved lanseringen sommeren 2017 og senere ved utstedelse av de første garantiene. Første kraftgaranti fikk også stor medieoppmerksomhet, det samme gjelder forslaget om og lanseringen av ny skipsgarantiordning. I flere saker samarbeider vi tett med kommunikasjonsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet for å forsterke budskapet og skape størst mulig oppmerksomhet om GIEKs tilbud til næringslivet.

Samarbeid med lokale næringsforeninger og lokalbanker: GIEK har lagt vekt på å nå nye kunder via næringsforeninger og lokalbanker. Målet er å komme i dialog med nye eksportører for å sikre at prosjekter innen fastlandsnæringene kjenner til og kan trekke på konkurransedyktige eksportgarantier.

Presentere et samordnet virkemiddelapparat: I samarbeid med Innovasjon Norge, GIEK Kredittforsikring og Eksportkreditt Norge ble det høsten 2016 iverksatt et prosjekt for å presentere et samordnet virkemiddelapparat for eksportfinansiering. Prosjektgruppen (eksportteamet) har etter dette møtt nærmere 80 bedrifter i hele landet i en rekke næringer. Gruppen har fått godt innblikk i omstillingsarbeidet som pågår i bedriftene, samtidig som det samlede tilbudet for eksportfinansiering er presentert.

STATSBUDSJETTET

Bidrar til at kompetansen blir i Norge

INDUSTRI: En ny låneordning på 10 milliarder kroner kan sikre flere kontrakter til norske verft.

■ BJØRN SEGROV
bjorn.segrov@finansavisen.no

Salgs- og markedsorganisasjonen Norske Skipsverft mener regjeringens forslag til statsbudsjett vil være til stor hjelp for en delvis sulfetøret norsk verftsindustri.

– Det er positivt at regjeringen kommer næringen i møte, og vi setter pris på de foringer som legges, sier daglig leder Asle B. Strønen.

I statsbudsjettet for 2018 foreslår regjeringen en ny låne- og garantiordning for kjøp av skip fra norske verft når skipene skal brukes i Norge. Regjeringen foreslår en garantiramme på 10 milliarder kroner i 2018.

Vil stimulere

– Vi mener at dette tiltaket vil stimulere til vekst og omstilling i industrien, som i all hovedsak er typiske distriktsarbeidsplasser, sier Strønen.

Ordningen vil omfatte finansiering av blant annet fiskebåter, ferger, brønnbåter og hurtigbåter. Finansieringen vil bli gitt på markedsvilkår.

– På denne måten bidrar vi til å skape økt aktivitet på verftene og til at kompetansen blir i Norge, sier næringsminister Monica Mæland (H).

– Dette vil kunne ha mye å si for aktorene i fiskerisneringen, sier Per Sandberg (FrP).

«Kjærkomne muligheter»

– Vi synes det er flott at regjeringen går inn med nye tiltak og ønsker ordningen velkommen. Den kan skape kjærkomne muligheter fremover for hele den norske maritime bransjen, sier Westcon Groups konsernsjef Arne Birke-land.

– Vid ser svært positivt på alle ordninger som støtter opp om god og stabil aktivitet i Norge. Dette er gode nyheter for oss, sier Vard Groups konsernsjef Roy Reite via verftsgruppens kommunikasjonsdirektør Hege Aksellvoll.

Ordningen skal forvaltes av GIEK – Garantistitutet for eksportkreditt – og Eksportkreditt Norge og skal i denne omgangen løpe i tre år. Etter planen skal den være på plass i første halvår 2018.

Regjeringens forslag omfatter alle typer nybygg (over 100 brutto register tonn) og vesentlige ombygginger (over 1000 brt).

Norske Skipsverfts styreleder Hugo Strand, som er adm. direktør ved Fitjar Mek. Verksted, sier at industrien er svært tilfreds med regjeringens proaktive næringspolitikk overfor skipsverftene.

MÅ TENKE NYTT: Lenge levde Vard Soviknes og andre verft høyt på seriebygging av offshore serviceskip. Nå må skipsverftene skaffe seg jobber ved blant annet å bygge ferger, cruise- og fiskefartøyer.

FOTO: HARALD M. VALDERHAUG

Ny låneordning for skipsverft

INDUSTRI: Regjeringen foreslår en ny låne- og garantiordning for bygging av skip ved norske verft.

■ BJØRN SEGROV
BJORN.SEGROV@FINANSAVISEN.NO

Etter en hard nedtur på grunn av oljeprisfallet stimulerer nå regjeringen til at flere kontrakter skal havne hos norske verft. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2018 at det opprettes en ny markedsmessig låne- og garantiordning for kjøp av skip fra norske verft også når skipene skal benyttes i Norge.

Finansieringen vil bli gitt på markedsvilkår og ordningen skal omfatte finansiering av skip, helunder fiskebåter, ferger, brønnbåter og hurtigbåter.

– Dette er gode nyheter for maritim næring og bidrar til å styrke rammevilkårene for norsk utstyrs-, verfts- og leverandorindustri, sier næringspolitisk direktør i Norges Rederiforbund, Amund Drønen Ringdal.

og arbeidsplasser, særlig langs kysten, sier næringsminister Monica Mæland (H).

Ordningen skal forvaltes av Garantistitutet for eksportkreditt – GIEK – og Eksportkreditt Norge og vil være treårig. Regjeringen foreslår en garantiramme på 10 milliarder kroner i 2018. Det vil være en forutsetning at GIEK gir långivergarantier på like vilkår med bankene og at Eksportkreditt Norge innvilger lån på markeds- vilkår.

Har fått gehør

Leder av sekretariatet i Norske Skipsverft, Asle Strønen, sier at organisasjonen har hatt en langvarig og fruktbar dialog med administrasjonen og politisk ledelse i Næringsdepartementet.

– Vi har også hatt utstrakt kontakt med politiske miljøer i denne prosessen.

Fjerner ulikhet

– Næringen appellerer om...

22 TEMA VERFTSINDUSTRI

– Dette vil bety enormt mye for oss

Stytoppleidelsen ved Fiskerstrand verft utenfor Ålesund ser med glede på regjeringens forslag om å utvide GIEK-ordningen for kjøp av skip fra norske verft.

ØKONOMI

Fridgeir Walderhaug
Sula

Det var i februar næringsminister Monica Mæland (H) slapp nyheten der hun foreslår å opprette en ny låne- og garantiordning for redere som kjøper skip fra norske verft, og der disse skipene skal brukes i Norge. Ordningen skal forvaltes av Garantistitutet for eksportkreditt (Giek) og Eksportkreditt Norge. Selve ordningen er ment å være en midlertidig treårig ordning for den vil bli evaluert. Garantirammen Mæland foreslår er på 10 milliarder kroner for neste år. Nyheten la Mæland fram under valgkampen da hun besøkte Strand Rederi i Ålesund.

Tøft marked
– Dette er svært positivt, og noe

vi har jobbet for i mange år, sier konsernsjef for Fiskerstrand verft, Rolf Fiskerstrand, i en kommentar.

Monica Mæland

Fiskeribladet møter ham og verftsleder og administrerende direktør, Magne Standal på et verft som yrer av aktivitet.

– Vi er et av få gjenlevende kombinasjonsverft som både bygger nye, bygger om gamle og bedriver service på skip av forskjellige slag. Akkurat nå har vi syv båter i alle størrelser inne på verftet, forteller Fiskerstrand.

– To av nybyggene er ferger, de to andre er brønnbåter, legger han til.

Fiskerstrand og Standal legger ikke skjul på at de lever i et tøft prisme marked, der Polen og Tyrkia trekkes fram som de største konkurrentene.

– Forslaget er fantastisk både for oss og for rederiene. Nå er dette på markedsrente, men på dette poen så er dette positivt, og kommer i tillegg til bankene. Dette tror vi vil øke sannsynligheten betraktelig for at redere vil velge norske verft for å få bygd nye norske skip, sier de.

Enklere finansiering
I en pressemelding trekker redaksjonen@fiskeribladet.no Tlf. 55 21 33 00

det har vært en stor debatt i næringen om vanskene med å få kapital gjennom det ordinære kapitalmarkedet. For det andre gir dette norske verft viktige oppdrag om å bygge fiskebåter, ferger, brønnbåter og hurtigbåter.

Næringsministeren trekker også fram muligheten for å få en mer bærekraftig flåte.

– Om vi får bygge nytt og avhende gamle fartøyer, gir det en miljømessig bedre flåte, sier hun.

– Mæland sier dette er en prøvordning på tre år. Hva sier dere til det? Er dette tilstrekkelig?

– Dette er jo for å prøve ut, men vi håper jo på at det vil fortsette videre. Det er i alle fall noe vi vil kjempe for.

Håper på nybygg
Mellom 170 og 180 personer er i arbeid på Fiskerstrand verft i Sula kommune. Verftet er stor på reparasjoner, men Fiskerstrand og Standal håper også på nye kontrakter på nybygg.

– Vi har ikke nye kontrakter på bygg inne nå, men vi er store på reparasjoner, noe som er bra for oss. En ser på plasset her at vi har mye å gjøre, men jo da, vi håper på å få nybygg, sier Rolf Fiskerstrand.

redaksjonen@fiskeribladet.no Tlf. 55 21 33 00

FORNØYDE: Konsernsjef Rolf Fiskerstrand (tv) og administrerende direktør Magne Standal ved Fiskerstrand verft i Sula kommune på Sunnmøre gleder seg over regjeringens forslag om å utvide

VIL SIKRE KOMPETA
minister Monica Mæland samtale med Karin Thor eierskapskonferanse.

ÅLESUND

Næringsminister Monica Mæland (H) foreslår nemlig å opprette en ny markedsmessig låne- og garantiordning for kjøp av skip fra norske verft.

Dette gir norske viktige oppdrag, bygger fiskebåter, brønnbåter og

NY RAMME PÅ 10 MILLIARDER: Regjeringen vil utvide låneordningen for kjøp av skip fra norske verft. Her, næringsminister Monica Mæland (th.) og statsminister Erna Solberg under et besøk på Kleveland Verft i Ulsteinvik i 2014.

Mæland vil hjelpe verft og redere med ny milliardgaranti

Næringsministeren hadde med seg en gladsjakk til verft og redere da hun besøkte Ålesund: Regjeringen vil utvide låneordningen for kjøp av skip fra norske verft.

sier Mæland til NTB. – For det andre norske verft viktige om å bygge fiskebåter som å bygge hurtigbåter for det tredje vil det mer bærekraftig flåte får bygget nytt og gamle fartøyer, gir det lønnsomt bedre flåte næringsministeren.

Mål 2: GIEK skal medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår

Kontraksverdien på de åtte fartøyene som GIEK utstedte byggelånspoliser på i 2017 var 5,1 milliarder kroner. Tar vi med alle 14 fartøy som GIEK per 31.12.2017 hadde utestående byggelånspoliser, var samlet kontraksverdi 9,3 milliarder kroner. Det er styrets vurdering at garantiordningens målsetning om økt aktivitet er nådd.

Gjennom byggelånsgarantier skal GIEK bidra til å sikre økt aktivitet ved norske verft, offshoreverksteder og lignende. Det er ikke et krav at byggene skal eksporteres for å kvalifisere for garanti. GIEK kan stille garantier for bankers byggelån til verft i Norge for inntil 50 prosent på like vilkår med finansinstitusjon eller bank. På denne måten kan GIEK bidra til at norske verft får de nødvendige byggelånene og derved kontrakter om bygging av skip.

Byggelånsgarantiordningen er godt kjent i markedet, både for verftene og de bankene som yter byggelån. Ordningen var i noen år i mindre bruk, men verftenes svekkede økonomi, rederes ønske om utsatt levering og bankenes ønske om å begrense størrelsen på sine byggelån innebærer at ordningen nå er svært etterspurt. Ordningen innebærer en deling av risiko med bank, og bankene bidrar derfor til markedsføring av ordningen.

Aktivitet og resultat for garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretninger til havs

(Tall for 2016 i parentes)

Det er mottatt åtte (21) nye søknader og gitt tilbud om ni (20) nye garantier i 2017. I forbindelse med restrukturering av byggelånsgjeld hos en verftskunde, aksepterte GIEK endringer i gjeldende betingelser for garantiansvaret mot denne kunden. I løpet av året ble det utstedt 13 (13) nye garantier for 2,8 (1,9) milliarder kroner.

Ved utgangen av 2017 var utestående garantiansvar under byggelånsordningen 3,0 milliarder kroner, opp fra 1,9 milliarder kroner ett år tidligere. Garantirammen i ordningen er 5,0 milliarder kroner. GIEK forventer at rammen vil bli fullt utnyttet i løpet av 2018.

Mål 3: Medvirke til at langsiktige kraftavtaler inngås på forretningsmessige vilkår

GIEK utstedte i 2017 de første kraftgarantiene etter at ordningen ble innført i 2009. Det er styrets vurdering at kraftgarantien treffer et behov for garantier i kraftmarkedet, og at den bedrer kraftkrevende industris muligheter til å inngå langsiktige kraftavtaler på forretningsmessige vilkår.

GIEK skal medvirke til at aktørene på kraftmarkedet kan inngå langsiktige kraftavtaler på forretningsmessige vilkår gjennom å gi et tilbud av garantier for kraftavtaler.

Garantier kan stilles overfor kraftselger eller ovenfor finansinstitusjoner som finansierer kraftkjøpet. Ordningen omfatter kun kraftavtaler med kraftintensiv industri innen visse næringer. En kraftavtale må ha en varighet på minst syv og maksimum 25 år for å kunne bli omfattet av ordningen.

I oktober 2017 utstedte GIEK de første kraftgarantiene noensinne. Garantien ble gitt til kraftselgeren Norsk Miljøkraft Tromsø og Norsk Miljøkraft Raudfjell, og dekker kraftkjøper Alcoa Norway sine forpliktelser under to kraftavtaler. Kraften, som skal komme fra 67 vindturbiner fra vindkraftverkene Raudfjell og Kvittfjell på Kvaløya rett vest for Tromsø, skal gå til Alcoas Norway sitt smelteverk i Mosjøen. Samlet garantiansvar for GIEK er ca. 550 millioner kroner.

Hans Petter Jørgensen til venstre og Trond Nøtland er to av Alcoas ansatte i Mosjøen som kan glede seg over at virksomheten har sikret seg en langsiktig kraftavtale.

Første kraftgaranti sikrer fornybar kraft til Alcoa i Mosjøen

Avtalen om langsiktig leveranse av miljøvennlig, fornybar kraft til Alcoas smelteverk i Mosjøen dekker deler av selskapets kraftbehov når nåværende kontrakter utløper. GIEK stiller garanti for kontrakten. Dette er første gang GIEKs kraftgarantiordning blir benyttet. Formålet er å bidra til at kraftintensive industri kan inngå nye langsiktige kraftkontrakter slik at den kan videreutvikle sine virksomheter i Norge.

Omtrent 40 prosent av alle øl- og brusbokser på markedet i Europa har lokk som er valset ut av metall fremstilt i Mosjøen.

Kraftselger:

- Norsk Miljøkraft Tromsø og Norsk Miljøkraft Raudfjell, begge vindkraftverkene bygges på Kvaløya vest for Tromsø.
- Kraftproduksjonen tilsvarer det årlige strømforbruket til 50 000 husstander.

Kraftkjøper:

- Alcoa Norway, til aluminiumverket i Mosjøen
- 450 ansatte i en kommune med drøyt 9 600 innbyggere

GIEKs garanti:

- GIEKs garanti sikrer betalinger fra kraftkjøper i hele kraftkontraktens løpetid (15 år) og reduserer risikoen for kraftutbygger.
- Samlet garantiansvar for GIEK er ca. 550 millioner kroner.

3. Årets aktiviteter og resultater

Tabell 12. Samlet oppstilling av garantiansvar, fordringer, tapsavsetninger og fondskapital 2017

Beløp i 1000	AGO	ULA	BYG	KRA	Under avvikl.	Sum alle ordninger 2017	Sum alle ordninger 2016*	Sum alle ordninger 2015
Garantiansvar**	86 828 627	624 125	3 038 967	549 339	30 934	91 071 992	98 017 831	100 165 090
Avsetning for tap på garantiansvar	5 345 247	43 149	96 600	16 758	14 664	5 516 419	4 978 796	4 794 657
Sum fondskapital	4 062 580	519 057	59 803	-25 357	-632 323	3 983 761	3 642 812	4 532 871
Sum fondskapital og avsetning for tap på garantiansvar	9 407 828	562 206	156 403	-8 599	-617 658	9 500 180	8 621 608	9 327 528
Fordringer i forbindelse med utbetaling under garantien	5 334 325	13 567	0	0	264 443	5 612 335	5 234 923	1 982 676
Nedskrivninger på fordringer	-1 780 901	-11 753	0	0	-228 609	-2 021 263	-2 619 401	-948 475
Fordringer i moratorieavtaler	119 531	34 228	0	0	186 605	340 364	379 606	463 632
Nedskrivning på moratorieavtaler	-18 932	-7 129	0	0	-95 890	-121 951	-126 485	-180 340
Avsetning for tap i % av garantiansvar	6,2 %	6,9 %	3,2 %	3,1 %	47,4 %	6,1 %	5,1 %	4,8 %
Nedskrivning i % av fordringer garanti	33,4 %	86,6 %	0 %	0 %	86,4 %	36,0 %	50,0 %	47,8 %
Nedskrivning i % av fordringer moratorieavtaler	15,8 %	20,8 %	0 %	0 %	51,4 %	35,8 %	33,3 %	38,9 %
Sum fondskapital i % av garantiansvar	4,7 %	83,2 %	2,0 %	-4,6 %	-2 044 %	4,4 %	3,7 %	4,5 %
Sum fondskapital og avsetning for tap på garantiansvar i % av utestående garantiansvar	10,8 %	90,1 %	5,1 %	-1,6 %	-1 997 %	10,4 %	8,8 %	9,3 %

*Tallene er omarbeidet som en følge av overgang til SRS

** Tall for AGO er inkludert reforsikring GIEK Kredittforsikring

AGO = Alminnelig garantiordning

ULA = U-landsordningen

BYG = Byggelånsgarantiordningen

KRA = Kraftgarantiordningen

Mål 4: GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt, inkludert eventuelle tapsfond.

Det er styrets vurdering at garantiordningene forventes å gå i balanse innenfor porteføljens vektete løpetid, og at likviditetssituasjonen er god.

Balansekravet er omtalt i Hovedinstruks for Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og i Regelverk for Garantiinstituttet for eksportkredits (GIEKs) garantiordninger, avsnitt 2.1:

«Med *balanse* for de ulike garantiordningene menes det at det skal oppnås balanse mellom premier, gjenvinninger, finansinntekter og statlig tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetaling under garantier på den andre siden. Regnskap for den enkelte garantiordning benyttes til å måle oppfyllelsen av balansekravet. Overføringer av kapital fra GIEK til statskassen skal synliggjøres i regnskapet for de ulike garantiordningene»

I tildelingsbrevet for 2017 er dette nærmere presisert: «GIEK skal ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet for risikovurdering i den enkelte sak. GIEK må i tillegg gjøre tiltak for å sikre verdier ved mislighold og for å begrense endelige tap ved utbetalinger under garantier.» GIEKs største ordning (alminnelig garantiordning, AGO), som utgjør 95 prosent av utestående garantiansvar, har høy konsentrasjonsrisiko på bransje, land og enkeltkunder. Dette reflekterer sammensetningen av norsk eksport.

Hoveddelen av GIEKs risikomotparter er således seismikk-selskap, offshoreredereier og riggselskap som har opplevd sterk etterspørselsvikt etter offshorefartøy kombinert med høyt tilbudsoverskudd i bransjen i kjølvannet av det kraftige oljeprisfallet i 2014 og 2015. Dette er i hovedsak store, anerkjente aktører, der GIEKs risikovurdering og prising av risiko har vært på linje med samarbeidende banker.

Garantiporteføljens sammensetning

Totalt i 2017 er det inngått nytt garantiansvar for 11,8 milliarder kroner, sammenlignet med 16,7 milliarder kroner i 2016. I sum ble utestående garantiansvar for alle ordninger redusert med 6,9 milliarder kroner i løpet av 2017. Nedgangen i året skyldes hovedsakelig nedtrapping, økte utbetalinger, noe førtidsinnfrielsler og relativt få nye garantiutstedelser.

Porteføljen domineres fortsatt av få selskaper med store garantibeløp, med lite bransjemessig spredning. Offshore (olje og gass) er den dominerende næringen: Av de 20 største selskapene i GIEKs portefølje er de fleste innen denne næringen. Samlet utgjør disse selskapene ved utgangen av 2017 et garantiansvar på 61,1 milliarder kroner, tilsvarende 63 prosent av sum utestående ansvar og fordringer. De fleste av de 20 største engasjementene er under overvåkning og flere er i forhandlinger om eller har gjennomført restruktureringer i løpet av 2017. De ti største selskapene/selskapsgrupperinger har totalt garantier for 43,6 milliarder kroner og utgjør 45 prosent av sum utestående ansvar og fordringer. Selv om konsentrasjonen fortsatt er høy, er den noe mindre enn i 2016 og 2015.

Valuta

NOK har styrket seg fem prosent mot USD i løpet av 2017, men har svekket seg åtte prosent mot EUR. Endringer i valutakursen har en umiddelbar effekt på utestående ansvar og avsetninger. I porteføljen er det stor eksponering mot fremmed valuta, og USD er den dominerende valutaen. 64 prosent av utestående ansvar er garantert for i USD per 31.12.2017, mot 69 prosent ved utgangen av 2016. Foruten en svekket USD, skyldes denne nedgangen også at garantier denominert i EUR steg i 2017, fra ca. 11 prosent ved inngangen til året til nærmere 15 prosent ved utgangen. Denne økningen skyldes både en styrket EUR, men også utstedelse av store garantier i EUR i 2017.

Eksponeringen i NOK er knyttet til bondgarantier og byggelån, men også til shippingsaker mot norske redere. Andelen i NOK forventes å øke (isolert sett) når det blir utstedt garantier under den nye skipsgarantiordningen.

GIEK fikk i 2017 en netto valutagevinst på 0,5 millioner kroner. Mer om dette i note 8 til fondsregnskapet.

3. Årets aktiviteter og resultater

Tapsavsetninger

Tapsavsetningene er balanseposter, og består av individuelle og gruppevise avsetninger på utestående garantiansvar, samt nedskrivninger på fordringer. Endringer i disse størrelsene påvirker resultatet.

Basert på kunnskap om markedet, garantiporteføljen og fordringene, samt prinsippene i forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansforetak (utlånsforskriften), foretar GIEK hvert halvår en vurdering av tapsavsetningene.

Tapsavsetninger på garantiansvar har økt fra 5,0 milliarder kroner ved inngangen til 2017 til 5,5 milliarder kroner ved utgangen av året. Det er i tillegg gjort endringer i forholdet mellom de gruppevise og de individuelle tapsavsetninger. Mer om dette i note 6 i fondsregnskapet.

GIEK har en konservativ tilnærming til mulige problem-saker, og 50 prosent av GIEKs eksponering er knyttet til risikopunkter som overvåkes særskilt, enten fordi de GIEK-garanterte lånene er misligholdt, fordi det foreligger økt risiko for mislighold eller fordi GIEK har foretatt utbetalinger under garantiene og dermed selv er kreditor for fordringen mot debitor. Tilsvarende tall for 2016 var 51 prosent.

Ved utbetaling under garanti overføres eksponeringen fra garanti/mislighold til fordring. Andelen fordringer har økt som følge av utbetalinger i 2017. Av total utestående ansvar er 0,09 prosent knyttet til misligholdte saker.

Det er i 2017 utbetalt 2,1 milliarder kroner under garantiordningene, mot 3,2 milliarder kroner i 2016.

Tapsreducerende tiltak

En rekke av GIEKs risikomotparter har gjennomført finansiell restrukturering eller i ferd med å gjøre det. GIEK, øvrige kreditorer og eiere har i denne forbindelse stått overfor svært krevende forhandlingssituasjoner med mange interessenter involvert. GIEKs medarbeidere har vært bevisst GIEKs forhandlingsposisjon, som hovedregel en førsteprioritets parthaver. GIEK har sammen med bankene gitt avdragsutsettelse og lempet på lånevilkår i en begrenset periode for å gi selskapene tid til å områ seg/ igangsette tiltak på operasjonell og finansiell side, for så å starte diskusjoner omkring refinansiering eller finansielle restrukturering.

Som en del av enkelte restruktureringer, har GIEK mottatt aksjer i angjeldende selskaper, samt tiltrådt pant. I den forbindelse er det utarbeidet et internt regelverk for operasjonalisering av Nærings- og fiskeridepartementets retningslinjer for midlertidig eierskap. En nærmere omtale av arbeidet med restruktureringer og misligholdssaker finnes i årsrapportens del 4.

Det er per 31.12.2017 fortsatt en betydelig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel for alle fartøystyper innenfor oljeleting og -utvinning, selv om en markert økning i oljeprisen gjennom 2017 har bedret oljeselskapenes investeringsvilje og således gitt økt optimisme i markedet. Utfordringen for GIEK er den samme fremover som i 2017: Å minimere tap i porteføljen og samtidig arbeide for økt tilvekst av nye garantier for å oppfylle både eksportmålet og balansekravet.

Tabell 13. Nøkkeltall fra kontantregnskapet 2017

Beløp i 1 000	Alminnelig-garanti-ordning	U-lands-ordningen	Byggelåns-garanti-ordningen	Kraft-garanti-ordningen	Gammel alminnelig ordning	Gamle sær-ordninger	SUS-Baltikum 1999-2002	Sum alle ordninger
Innbetalinger av garantipremie*	1 396 165	12 869	36 051	1 482	0	0	0	1 446 566
Innbetaling av gebyrinntekter	100 846	0	9 040	0	0	0	0	109 886
Gjenvinninger**	763 461	701	0	0	1 832	17		766 011
Erstatninger***	-2 051 281	0	0	0	0	0	0	-2 051 281
Sum	209 190	13 570	45 090	1 482	1 832	17	0	271 181

* Periodisering er trukket ut slik at tallet følger kontantprinsippet.

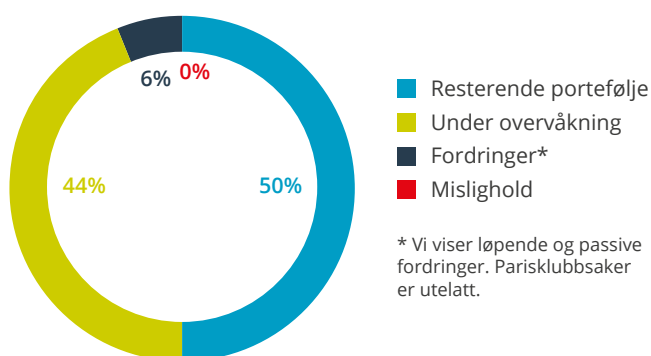
** Inkluderer gjenvinninger på moratorier.

*** Omkostninger er holdt utenom.

Tabell 14. Regnskapsførte tapsavsetninger i 2017

Alle ordninger (beløp i 1 000)	Balanse 1.1.2017	Endring 1. halvår	Endring 2. halvår	31.12.2017
Balanse	-4 978 796			-4 978 796
Endring individuelle		-734 559	-367 876	-1 102 435
Endring gruppevise		588 305	-121 298	467 007
Agio		71 513	26 293	97 806
Balanse og økning	-4 978 796	-74 741	-462 881	-5 516 418

Figur 10. Overvåking, mislighold og fordringer som andel av garantiporteføljen per 31.12.2017.

3. Årets aktiviteter og resultater

Parisklubbsaker (PK-saker) og gjenvinning

PK-statistikken viser at GIEK hadde 340 millioner kroner utestående pr. 31.12.2017, hvorav 78 millioner kroner var misligholdt. I tillegg kommer påløpte forsinkelsesrenter. Dette sammenlignet med 380 millioner kroner i utestående per 31.12.2016.

Pakistan er det største debitorlandet, med 180 millioner kroner utestående, etterfulgt av Sudan med 78 millioner kroner utestående (i mislighold) og Indonesia med 44 millioner kroner utestående.

Reduksjonen i utestående ansvar fra 2016 reflekterer innbetalinger fra Pakistan, Egypt, Indonesia og Serbia, samt variasjoner i USD-kursen. Misligholdet på 78 millioner kroner er fremdeles bare på Sudan, og tilsvarer kun misligholdte hovedstoler, uten forfalte renter, og uten forsinkelsesrenter.

Det har ikke vært store restruktureringsforhandlinger i Parisklubben i 2017 der Norge har vært kreditor. Parisklubben fokuserer for tiden arbeidet på metodologiske spørsmål, særlig knyttet til nytt gjeldsopptak hos post-HIPC land^[1] (land som allerede har fått HIPC-behandling). Land som fikk ettergitt store summer de siste ti årene er igjen i gjeldsnød, ofte med høyere andeler gjeld til BNP enn når disse kvalifiserte til HIPC.

Gjelden er nå også i større grad tatt opp på kommersielle vilkår (fremfor gavevilkår tidligere), og er svært kostbar for debitorlandene. At flere av disse landene vil måtte restrukturere gjelden er opplagt, men siden Parisklubben i større grad nå er mindretallskreditor, er måten denne gjelden vil bli restrukturert på noe uavklart. Parisklubben ønsker fremdeles å være førende i disse forhandlingene, men er til dels avhengig av at nye, store kreditorer som Kina og India blir med på forhandlingene.

Ved slutten av andre halvår 2017 gjenstår 834 millioner kroner i gjeldsplanen. Den ubrukte delen av gjeldsplanen fordeler seg på fire millioner kroner for særordningen og 830 millioner kroner for gammel alminnelig ordning.

[1] Heavily Indebted Poor Countries (HIPC).

Bildet er fra den nye fabrikk i Florida

GIEK-garanti bidrar til teknologiekspert

Borregaard bygger nå et nytt fabrikklegg i Florida for produksjon av høykvalitets lignin basert på fornybare råmaterialer, sammen med sin amerikanske partner Rayonier Advanced Materials. GIEKs garanti har bidratt til finansiering av prosjektet som for Borregaard, med hovedsete i Sarpsborg, betyr eksport av teknologi og en styrket posisjon i et raskt voksende marked for lignin.

Kunde:

- LignoTech Florida, 55 % eid av Borregaard og 45 % av Rayonier Advanced Materials.
- Bygger fabrikk for produksjon av høykvalitets lignin, ferdigstilles første halvår 2018.
- Borregaard er et børsnotert selskap som ved bruk av naturlige, bærekraftige råmaterialer produserer avanserte og miljøvennlige biokjemikalier, for eksempel lignin, som kan erstatte oljebaserte produkter.
- Lignin bidrar til lavere CO₂-utslipp i produksjonen av blant annet sement, batterier, keramiske produkter og dyrefor.

GIEKs garanti:

- Långivergaranti på USD 42 millioner (ca. NOK 350 millioner kroner).
- Långiver er SEB.
- Långivergaranti er den mest brukte av GIEKs garantier, og gis til kjøpers långiver i forbindelse med eksportkontrakter.

3. Årets aktiviteter og resultater

Administrasjonsregnskapet

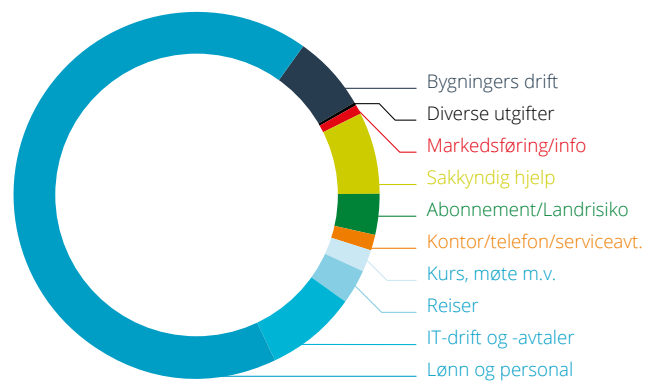
Garantiordningene har ingen ansatte. Alle tjenester leveres fra GIEKs administrasjon og belastes den enkelte garantiordning etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel, som vist i tabell 15. Administrasjonsregnskapet rapporteres i henhold til rundskriv R-115 fra Finansdepartementet.

GIEK drives effektivt gitt den risiko forvaltningsbedriften er eksponert for.

Tabell 15. Administrasjonsregnskapet fordelt på garantiordninger

Ordning	Andel
Alminnelig garantiordning	95,32 %
Byggelånsgarantiordning	2,95 %
U-landsordning	0,95 %
Kraftgarantiordningen	0,70 %
Gammel alminnelig ordning	0,05 %
Gamle særordninger	0,02 %
SUS-Baltikum	0,01 %

Figur 11. Administrasjonsregnskap 2017

Tabell 16. Administrasjonsregnskap på kontogruppe (i 1000 kr)

Kontogruppe	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017
Lønn og personal	93 424	105 100	111 078
IT-drift og -avtaler	14 944	19 509	13 308
Reiser	6 821	6 243	5 232
Kurs, møte m.v.	3 402	3 123	2 922
Kontor/telefon/serviceavt.	3 157	4 097	2 294
Abonnement/Landrisiko	7 722	8 106	5 899
Sakkyndig hjelp	18 729	14 247	11 989
Markedsføring/info	2 480	2 386	1 730
Diverse utgifter	36	59	68
Bygningers drift	7 847	11 005	11 001
Sum driftsutgifter	158 562	173 875	165 521

Tabell 17. Utvalgte nøkkeltall siste tre år*

År	Antall årsverk	Overslagsbevilgning i tusen	Adm.utg. i tusen	U-grad	Lønn i tusen	Lønn i % av adm. utg.	Lønns-utg per årsverk i tusen	Adm. utg. per årsverk i tusen	Konsulent-utg. i tusen	Konsulent-utg. i %
2015	89,4	160 000	158 562	99,1 %	79 501	50,1 %	889	1 774	18 673	11,8 %
2016	92,4	174 000	173 875	99,9 %	89 689	51,6 %	971	1 882	14 247	8,2 %
2017	90,5	180 000	165 521	92,0 %	90 531	54,7 %	1 000	1 829	11 989	7,2 %

*Lønn er inkl. pensjonskostnader, men ekskl. arbeidsgiveravgift og finansskatt.

Tabell 18. Kostnads- og inntektsutvikling siste tre år*

År	Adm.kost. i tusen	Økning i adm.kost.	Økning i inntekter fondsregnskap
2015	158 562	7,5 %	4,7 %
2016	173 875	9,7 %	-6,9 %
2017	165 521	-4,8 %	1,0 %

* Tall for 2016 er omarbeidet

Tabell 19. Kostnadsratioer

År	Kostnader pr garanti i tusen	Kostnader pr ny garanti, ressursfordelt i tusen	Kostnader pr ny garanti brutto i tusen
2015	368	578	1 258
2016	415	535	1 870
2017	378	474	1 048

GIEKs kostnader fordelt på antall garantier og inntekter viser en nedadgående tendens.

Tabell 20. Utvalgte tilleggstill siste tre år

År	Effektivitet adm./Int	Ansvar/ årsverk	Risiko Avsetn/ansvar
2015	9,3 %	1 120 415	4,8 %
2016	11,0 %	1 060 799	5,1 %
2017	10,3 %	1 006 320	6,1 %

Int – Sum inntekter fra fondsregnskapet.

Ansvar – Utestående garantiansvar alle ordninger.

Avsetn. – Tapsavsetning på garantiansvar i milliarder kroner.

GIEK har de siste tre årene brukt mer på lønn, og mindre på konsulenter. Sum driftsutgifter i 2017 var 8,4 millioner kroner (4,8 prosent) lavere enn i 2016. Reduksjonen skyldes først og fremst mindre reiseaktivitet, lavere IT-kostnader og mindre overtidsbruk. Effektiviteten, målt ved driftsutgifter i forhold til sum inntekter fra fondsregnskapet, har økt fra 2016 til 2017.

Minst like viktig er det at GIEK også får gode tilbakemeldinger fra eksportører og banker: I to rapporter ferdigstilt i 2017, en bestilt av GIEK selv^[1] og en bestilt av vårt eierdepartement^[2], scorer GIEK høyt på bruker-tilfredshet og kompetanse. Dette bekreftes også av kunde- og interessentundersøkelsen fra Menon Economics. Nærmere omtalt på side 30-33 i årsrapporten.

Utestående garantiansvar per årsverk har falt noe de siste tre årene, mens individuelle og gruppevise tapsavsetninger som andel av utestående garantiansvar har økt. Bokførte fordringer har også økt i denne perioden. Den relativt høye risikoen i GIEKs portefølje fordrer fortsatt stor ressursbruk på risikovurderinger, restruktureringer og tapsgjenvinning.

[1] GIEK benchmark-analyse, prof. Andreas Klasen m.fl.

[2] Oslo Economics, Evaluering av GIEK og Eksportkreditt Norge

Øvrige prioriteringer og rapporteringskrav i tildelingsbrevet 2017 – GIEKs oppfølging

GIEK er bedt om å redegjøre for arbeidet med og oppnådde resultater på områder som i tildelingsbrevet er trukket frem som prioriteringer og rapporteringskrav. Når det gjelder Samfunnsansvar, inklusive antikorrupsjon, vises det til ledelseskomentar og spesifikk omtale på side 53. Mangfold og likestilling er omtalt under styring og kontroll i virksomheten på side 59-60.

Små og mellomstore bedrifter

GIEKs garantier benyttes både til store og små prosjekter, og av store, små og mellomstore bedrifter. For året 2017 har 29 prosent av nytt garantiansvar opphav i saker der SMB-bedrifter er eksportør. Mer enn halvparten av garantiene er SMB-baserte.

SMB-er er godt representert i prosjekter med lav til moderat verdi: 37 prosent av utstedt garantivolum for prosjekter under en milliard kroner. De største prosjektene genererer for en stor del garantier med basis i store bedrifter (83 prosent av garantier utstedt i prosjekter til over en milliard kroner).

Tabell 21. Nye garantier utstedt i 2017:

Eksportør:	MNOK	Andel	Antall	Andel
SMB	3 411	29 %	87	55 %
Stor	8 390	71 %	71	45 %
Sum	11 801	100 %	158	100 %

Prosjektstørrelse	<30 MNOK	30-100 MNOK	100-1000 MNOK	>1000 MNOK
Antall	116	8	27	7
Beløp MNOK	1 766	226	5 105	4 704

Av dette: SMB				
Antall	72	5	7	3
Beløp	1 137	131	1 330	813

Prosjektstørrelse er det samlede beløp et (eksport-) prosjekt koster. Av dette er en andel knyttet til norske kontrakter, og av dette igjen garanterer GIEK for en andel av lånefinansieringen for kontrakten. GIEK deltok i prosjekter for over 27 milliarder kroner i 2017, der 21,5 milliarder kroner er norske kontrakter/norsk eksport – og GIEKs nye garantier for dette beløp seg til 11,8 milliarder kroner.

Til forskjell fra tidligere år viser GIEK denne statistikken basert på observasjoner av bedriftenes størrelse. SMB-bedrifter er definert ut fra EUs definisjon: Bedrifter med mindre enn 250 ansatte, omsetning på under 50 millioner Euro og balanse på under 43 millioner Euro.

Eksportkreditt Norge og GIEK skal innen 1. juni 2018 levere en redegjørelse om eksportfinansieringstilbudet for SMB. Dette er en bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Effektiv offentlig eksportfinansiering

GIEK fikk i løpet av sommeren 2017 utarbeidet en «benchmarkanalyse» der GIEK og det norske eksportkreditte virkemiddelet ble vurdert i forhold til en rekke andre lands garantiinstitutt, bl.a. de nordiske. En rekke forhold omtales og til dels måles. Rapporten konkluderer med at Norge har et relevant og etterspurt tilbud av eksportfinansiering godt tilpasset de maritime næringer. Nye og mindre bedrifter møter imidlertid et fragmentert virkemiddelapparat.

GIEKs garantier og Eksportkreditt Norges lån har høy effekt på eksportvolum og sysselsetting, mens relativt sett er antall ansatte høyt i forhold til andre land. Det siste forklares i stor grad av lavkonjunktur i offshore de siste årene. Driftskostnadene i forhold til premieinntekter er imidlertid under gjennomsnittet.

GIEK har meget høy brukertilfredshet og kompetansen i organisasjonen oppfattes av brukerne som høy. Videre påpekes flat og effektiv organisasjon. Når det gjelder krav til analyser om miljø og arbeidsforhold i prosjekter GIEK støtter, berømmes vi for å være ambisiøse og samtidig løsningsorienterte.

Analysen er utført av tyske konsulenter med inngående kjennskap til eksportkreditter. En kortversjon av rapporten er tilgjengelig på GIEKs hjemmeside, mens hovedrapporten er unntatt offentlighet som følge av pålegg fra deltakende institusjoner.

Digitalisering og effektivisering

GIEK har sammen med Eksportkreditt Norge og på egen hånd planlagt og iverksatt flere tiltak for å effektivisere saksbehandlingen ved bruk av ny teknologi, samt å bedre brukeropplevelsen. I tildelingsbrevet for 2017 pålegges GIEK (og andre statlige virksomheter) å omtale iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Under gis en samlet oversikt over tiltakene, gruppert i Eksportkreditt Norge/ GIEK-tiltak og GIEK-ålene-tiltak, og deretter en kortfattet beskrivelse av det enkelte tiltak. Det er viktig å ha med seg at GIEK innenfor fellestiltakene gjør tilpasninger til egne garantiprodukter der det er nødvendig.

En ny garantiordning fra 2018, skipsgarantiordningen, samt innføring av to nye produkter i 2017, kan gi en betydelig vekst i antall søknader og mer arbeid i hele organisasjonen. Ved effektivisering av saksbehandling, vil det ikke være nødvendig å øke bemanningen.

Fellestiltak Eksportkreditt Norge og GIEK

	Formål
Kundeportal	Forbedre kundeopplevelsen og brukervennligheten for eksportører og låntakere.
Digital søknad	Effektivisere søknadsprosessen for eksportør og bank.
Transaksjons-eksellense	Forenkle Eksportkreditt Norges og GIEKs felles prosess for finansiering av eksportkontrakter under 100 millioner kroner.
Datautveksling om portefølje	Automatisert utveksling av data i fellessaker skal gi bedre og mer effektiv saksbehandling i både Eksportkreditt Norge og GIEK.
Bruker- og kundeundersøkelse	Effektivisere gjennomføringen av kunde- og brukerundersøkelser.
Vurderinger av miljø og sosiale forhold i transaksjonene, samt anti-korrupsjonsvurderinger i SMB-transaksjonene	Effektivisere ressursbruken ved at organisasjonene deler ressurser på hhv. bærekraftfeltet og antikorrupsjon i fellessaker.

GIEK-tiltak

	Formål
Automatisert remburs	Formålet er å gjøre søknadsprosessen enklere og raskere for bankene, og på den måten bidra til flere søknader.
CRM-system	Økt tilslagsprosent og økt volum på garantisøknader gjennom bedre kvalitet på interne prosesser.
Digital modenhetsanalyse	Kartlegge GIEKs digitale modenhet, indentifisere forbedringspotensial og generelt øke den digitale kompetansen.
Effektivitet i analysearbeidet	Automatisere innhenting av rådata fra relevante databaser og videreutvikle avansert kontantstrømsmodell.

Kundeportal

Formål er å forbedre kundeopplevelsen for eksportører og norske og utenlandske låntakere, samt legge til rette for bedre samordning mellom partene i eksportfinansieringstransaksjoner. Planlagt løsning er en selvbetjent og lett tilgjengelig felles kundeportal mellom GIEK og Eksportkreditt Norge som viser relevant informasjon og dokumentasjon. Målsetningen er å effektivisere kundekommunikasjonen, øke søknadsmassen og styrke informasjonssikkerheten.

3. Årets aktiviteter og resultater

En felles portal vil sikre bedre koordinering og samordning mellom GIEK, Eksport Kreditt Norge og alle partene i transaksjonen, herunder eksportører, norske og utenlandske kjøpere, samt medvirkende banker. Det vil også forbedre interne prosesser i Eksportkreditt Norge og GIEK, samt prosesser på tvers av organisasjonene. Felles kundeportal er først og fremst et brukerrettet tiltak.

Gevinstene for brukerne er blant annet:

- Den enkelte eksportbedrift, og bankene (som ofte er den som søker), vil benytte færre ressurser på å gjennomføre en søknadsprosess, og prosessen vil gå raskere.
- En god og transparent prosess kan bidra til at flere kjøpere velger å inngå kontrakt med norsk eksportør, og at de ønsker flere kontrakter med norsk eksportfinansiering.
- Banker vil lettere henvise sine kunder til GIEK og Eksportkreditt Norge hvis de er trygge på at virksomhetenes prosesser er effektive og velfungerende.

Tiltaket vil være effektiviserende for både GIEK og Eksportkreditt Norge og for samhandlingen mellom institusjonene, og planlegges eventuelt iverksatt i tre faser i 2019 og 2020.

Digital søknad

Eksportkreditt Norge og GIEK har adskilte søknadsskjemaer, og ett felles søknadsskjema. For å gjøre søknadsprosessen mer effektiv for felleskunder har Eksportkreditt Norge, i samarbeid med GIEK, lansert en ny digital søknadsportal i 2017. Gjennom en steg-for-steg-prosess på Eksportkreditt Norges nettside fyller eksportør og låntaker ut informasjon om hvem som er kjøper, eksportør og produktet eller tjenesten som skal leveres. Når søknaden sendes inn, går den direkte til kundeansvarlige i både Eksportkreditt Norge og GIEK. Den digitale søknadsprosessen ble implementert siste halvår av 2017, og tilbakemeldinger mottatt fra kunder så langt har vært gode. Justeringer basert på brukeropplevelser gjøres fortløpende. GIEK har på sin side lansert digitale søknadsskjemaer, på norsk og engelsk, for 12 garantiløsninger. På nye giek.no inngår også nye digitale verktøy for kundene som tjenestevalger, landrisiko og premiekalkulator.

Transaksjonseksellense

Formålet med prosjektet er å ytterligere forenkle GIEKs og Eksportkreditt Norges felles prosess for finansiering av eksportkontrakter under 100 millioner kroner, kalt «SMB-løsningen». Målet er at eksportører og låntakere skal oppleve en mer strømlinjeformet og raskere prosess. Det vil i 2018 bli implementert flere tiltak som resultat av prosjektet, både endrede prosesssteg, tydeligere ansvarsfordeling mellom Eksportkreditt Norge og GIEK, nye verktøy og måling av prosessetid i arbeidet med SMB-lån. Tiltakene implementeres i første kvartal 2018 og skal gi effekt i løpet av dette året.

I denne sammenheng vil vi også vise til vår høringsuttalelse om endringer i eksportkredittloven mv., der vi påpeker at kravet om søknad før kontrakt er en unødvendig kostnadsdriver og tidstyv.

Datautveksling om portefølje

GIEK og Eksportkreditt Norge har kjøpt lisenser for de samme systemene, SLS (utlånssystem) og Qlik View (rapporteringsverktøy).

Organisasjonene har et faglig samarbeid på operativt nivå for å fremskaffe virksomhetskritisk informasjon (Business Intelligence, BI), og arbeide med databaser (SQL), QlikView og porteføljeovervåking. Samarbeidet skal bidra til å forbedre løsningene i BI og QlikView, for å lette saksbehandlingen i organisasjonene – og dermed også øke servicegraden overfor kundene.

Samarbeidet resulterer i løsninger for å utveksle data automatisk, og gir et større faglig forum som øker kompetansen på løsningene. I 2017 ble automatisert datautveksling etablert, og løsningen skal utvides i 2018. I 2017 ble det diskutert ulike elementer av programmering i QlikView, og forbedringer ble innført i begge organisasjoners rapporteringsverktøy. Dette arbeidet videreføres i 2018.

Automatisert utveksling av data om fellessaker for GIEK og Eksportkreditt Norge gir bedre kontroll og samkjøring av informasjon overfor kundene. God kvalitet på data letter saksbehandlingen i begge organisasjoner.

Bruker- og kundeundersøkelse

Eksportkreditt Norge og GIEK har siden 2016 gjennomført felles bruker- og kundeundersøkelser. Formålet med prosjektet er å måle de to organisasjonenes kundetilfredshet, samt bruke resultatene som underlag for beregning av andre kvantitative parametere, herunder addisjonalitet, sysselsettingseffekt og verdiskaping.

Bruker- og kundeundersøkelsene gjennomføres løpende etter utbetaling, mens det gjennomføres en større interessentundersøkelse en gang i året. I kunde- og brukerundersøkelsene spørres kunder i etterkant av en utbetaling. Den årlige interessentundersøkelsen gjennomføres blant øvrige interessenter, slik som garantister, banker, andre deler av virkemiddelapparatet, bransjeorganisasjoner, internasjonale ECAer og representanter for myndighetene.

Felles bruker- og kundeundersøkelser innebærer en gevinst for kunder og andre respondenter, da samkjøring av undersøkelsene medfører lavere respondenttretthet og høyere svarprosent. For virksomhetene innebærer en slik tilnærming lavere kostnader, enn om undersøkelsene skulle ha vært gjennomført separat. Tiltaket er dermed effektiviserende for både GIEK og Eksportkreditt Norge og for samhandlingen mellom institusjonene.

Bærekraft- og antikorrupsjonsvurderinger

GIEK har etablert et eget bærekraftsteam bestående av tre ansatte som har som sin primær oppgave å vurdere risiko knyttet til miljø og sosiale forhold i transaksjoner, og fremme løsninger på bærekraftfeltet (typisk CSR, miljø, HMS, menneskerettigheter mm). Teamet utfører også arbeid for Eksportkreditt Norge, både i egne Eksportkreditt Norge-saker, og i saker hvor både GIEK og Eksportkreditt Norge er parter.

Det er også inngått samarbeid på antikorrupsjonsfeltet. Ved finansiering av eksportkontrakter under 100 millioner kroner foretar Eksportkreditt Norge korrupsjonsvurderingen på vegne av begge organisasjoner, mot at GIEK utfører og deler med Eksportkreditt Norge den øvrige kredittvurderingen. Det innføres nå også et nytt felles verktøy for antikorrupsjonsvurderinger, som vil øke sannsynligheten for rett og lik behandling av sakene i begge organisasjoner. Formålet er å ytterligere forenkle GIEKs og Eksportkreditt Norges felles prosesser, samt å effektivisere ressursbruken ved å unngå dobbeltarbeid.

Rent generelt bør det også nevnes at samarbeidet om juridiske problemstillinger er svært godt. Gjennom både uformelle og formelle fora (eks. jevnlig kvartalsmøter) mellom de to organisasjonenes juridiske avdelinger, søkes avklaringer og effektiviseringer for å unngå unødig dobbeltarbeid og sikre felles vurderinger og policies utad.

Automatisk remburs

GIEK har igangsatt et prosjekt med sikte på å digitalisere og etter hvert også automatisere behandlingen av rembursøknader. Formålet er å gjøre søknadsprosessen enklere og raskere for bankene. Ambisjonen er at bankene skal kunne søke om risikoavlastning selv, og gitt at søknaden er innenfor bestemte verdier, få umiddelbar bekreftelse, samt at bankene skal kunne administrere rembursene selv.

Bankene GIEK har vært i kontakt med antyder at en mer effektiv søknadsprosess kan føre til flere søknader. GIEK på sin side har som mål å inngå rembursavtaler med flere banker for å øke volumet og dermed også inntektene. Et heldigitalt og automatisert verktøy vil kunne bidra til å håndtere et økt søknadsvolum på en kostnadseffektiv måte.

Det siktes mot å være ferdig med prosjektet i løpet av året 2018.

CRM-system

GIEK har igangsatt et prosjekt som har til hensikt å innføre et system for kunderelasjonshåndtering, såkalt CRM. Et CRM-system er forventet å bidra til:

- Økt tilslagsprosent på garantisøknader og økt volum på garantisøknader gjennom bedre kvalitet på interne prosesser og muligheter for å jobbe mer strukturert og systematisk med kundene.
- Økt kundetilfredshet ved at kundedialogen blir mer effektiv.
- Økt medarbeitilfredshet, i hovedsak for garantimedarbeidere.
- Bedre datakvalitet som styrker grunnlaget for kredittvurderingen.

Innføringen av CRM-system vil også understøtte målet om en mer digitalisert garantiprosess. GIEK mottar støtte fra Direktoratet for forvaltning og ikt på 50 prosent av prosjektprisen. Planlagt løsning er et standard system som er tenkt integrert mot GIEKs eksisterende systemer for saks- og arkivbehandling.

Prosjektet er ventet ferdigstilt i løpet av 2019.

3. Årets aktiviteter og resultater

Digital modenhet i GIEK

GIEK leverte en redegjørelse om arbeidet med digitalisering og effektivisering til Nærings- og fiskeridepartementet i mai 2017. Som en del av arbeidet ble GIEK kjent med forskjellige metoder for å måle digital modenhet.

En vurdering av digital modenhet kan identifisere områder der virksomheten har kommet langt og gjør det bra innenfor digital transformasjon, og områder med et forbedringspotensial. En god forståelse av dette har mange fordeler, blant annet:

- Det er lettere å identifisere nødvendige tiltak og effekten av tiltakene.
- Det gir innspill til prioritering av ressursbruk og iverksetting av prosjekter.
- Det gir innsikt og støtte til å sette opp gode mål å arbeide mot.

GIEK bruker et verktøy for modenhetsanalyse utviklet av Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi), Digitalt førstevalg. GIEK har i denne forbindelse etablert en digital arbeidsgruppe som leder arbeidet internt i organisasjonen. Arbeidsgruppens mandat er å kartlegge digital modenhet, og ikke minst jobbe aktivt for å øke digital kompetanse i GIEK.

Effektivitet i analysearbeid

GIEK er storbruker av databaser og benytter seg av ulike anerkjente leverandører av statistikk/rådata og markedsanalyser. Antallet kilder ble i 2017 redusert for bedre tilpasning til våre behov, i tillegg til at overførselen av data ble automatisert. Det jobbes også med å legge til rette for automatisk overførsel av rådata fra Brønnøysundregisteret. GIEK har utviklet egne, avanserte kontantstrømsmodeller som kombinert med en innkjøpt pd-modell (modell for beregning av tapssannsynlighet), har gjort kredittanalysen mer tidsbesparende. Det jobbes kontinuerlig med å effektivisere modellen for å frigjøre tid til mer kvalitativt analysearbeid.

Norsk interesse

GIEK skal fremme norsk eksport og norske investeringer i utlandet. Vanligvis betyr dette at GIEK garanterer for kontrakter der det som eksporteres er norskprodusert. I henhold til GIEKs vedtekter har GIEK en utvidet mulighet til å utstede garantier i saker som faller utenfor de vanlige vilkårene for eksportgaranti, men der finansieringen av eksporttransaksjonen likevel må anses å fremme norsk (økonomisk) interesse i betydelig grad.

Noen få saker har på et tidlig tidspunkt vært vurdert i forhold til hjemlene for norsk interesse i løpet av 2017, men ingen garantier eller tilbud er utstedt.

Beredskapsordningen for varekrigsforsikring

Beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring (BSV) trådte i kraft 1.1.2004 i henhold til Lov om statleg varekrigsforsikring av 2003-12-12 nr.115. Denne rapporten avgis av GIEK som sekretariat i henhold til avtale av 16.12.2003 med Nærings- og fiskeridepartementet.

Nærings- og fiskeridepartementet har ansvar for statens beredskapsordning for varekrigsforsikring. Ordningen skal opprettholde og stimulere transport av varer i en krise- eller krigssituasjon der det private tilbud om transportforsikring bortfaller. For å ivareta oppgaven er det inngått avtale med GIEK om sekretariatsfunksjon, og det er oppnevnt et Forsikringsforum.

Når forsikringstilbudet ikke er aktivert, samarbeider disse tre aktørene med å vurdere å etablere tiltak for en god beredskap. GIEK som sekretariat ivaretar det meste av praktisk arbeid, departementet har strategisk ansvar og Forsikringsforum gir faglige innspill.

Dersom ordningen aktiveres, vil det uformelle samarbeidet erstattes med en formell struktur der departementet gir instruks og fullmakter til et styre som har ansvar for sekretariatets daglige drift og ledelse. Styret oppnevnes av departementet. Sekretariatet (GIEK) skal gi direkte forsikring, og utvides med den kompetanse og antall personer den konkrete situasjonen tilsier.

Sekretariatet

GIEKs administrerende direktør er formelt ansvarlig overfor NFD for GIEKs arbeid med BSV. Seniorrådgiver Nikolai Østråt Owe er kontaktpersonen i sekretariatet. Han har hatt ansvaret for den daglige driften og oppfølgingen av ordningen. Advokat Rolf O. Tjugum bistår på det juridiske området.

Regnskap 2017

Regnskapet viser at det ble brukt 250 000 kroner på personalkostnader, som i hovedsak dekker tiden kontaktpersonen Owe og juridisk rådgiver Tjugum har brukt på arbeidet med ordningen. GIEK regner også med i personalkostnadene tidsbruken til IT personal på kontroll av BSV-programmet på GIEKs servere, samt administrasjonspersonal for regnskapsføring av BSV-relaterte poster. Disse kostnadene er sjablongmessig fastsatt av GIEKs personalavdeling.

I tillegg kommer husleie på 85 000 kroner. IKT og Inventar på 50 000 kroner dekker COWI IT-support for BSV-programvaren, samt varekrig.no nettstedet. Til slutt kommer kontortjenester for 15 000 kroner.

BSV IT-system

BSV-systemet er til enhver tid klar til å tas i bruk, og er plassert på en dedikert server i GIEK. Programmet nyter av de samme sikringene GIEK har for egne IT-systemer, som er godkjente av departementet. GIEK har en rammeavtale med COWI om drift- og vedlikehold av programvaren, til litt over 50 000 kroner årlig. Det er ikke blitt behov for assistanse fra COWI de siste årene.

Forsikringsforum

Forsikringsforumet skal bl.a. holde departementet løpende orientert om hovedtrender i transportforsikringsmarkedet generelt – både nasjonalt og internasjonalt. Her er også reassuransemarkedet tatt med. Medlemmene i Forsikringsforum skal påføre og foreslå tiltak for departementet dersom situasjonen for en aktivisering av ordningen skulle nærme seg. I 2017 har ikke GIEK og/eller Forsikringsforum gitt departementet råd om å aktivere ordningen. Det har heller ikke oppstått situasjoner der det har vært tvil om det burde gis slikt råd. Under årets møte ble revisjon av loven (se innledningsvis) diskutert, og videre drift av beredskapssystemet diskutert.

Rådgivning, deltagelse i planlegging og faglige utredninger

Det har vært et godt samarbeid mellom sekretariatet, Nærings- og fiskeridepartementet og Forsikringsforum gjennom året. Det årlige møtet mellom aktørene ble holdt i juni. Sekretariatet har ikke deltatt på noen kurs.

Råd ble gitt i forbindelse med de to sakene som opptar Sekretariatet for tiden; revisjon av BSV-loven, og vurderingen knyttet til videre drift av beredskaps-systemet.

Regnskap for sekretariatsfunksjonen for statlig varekrigsforsikring 2017

Beredskapsordningens kostnader er hovedsakelig sjablonmessig fastsatt, som andel av GIEKs driftskostnader. Kostnadene er i sum det GIEK anser som nødvendig for å ivareta ansvaret for sekretariatsfunksjonen for BSV.

Type kostnad (NOK)	2017	2016
Personalkostnader	250 000	250 000
Husleie m.m.	85 000	85 000
IKT og inventar	50 000	50 000
Kontortjenester	15 000	15 000
Sum	400 000	400 000

4

Styring og kontroll i virksomheten

GIEKs virksomhet involverer store økonomiske verdier og god internkontroll er derfor viktig. GIEK skal ha en riktig kompetansesammensetning for god oppgaveløsning på alle områder av virksomheten. Samfunnssikkerhet og beredskapstenkning skal integreres i organisasjonen gjennom trening, opplæring og kommunikasjon. Styret mener GIEKs arbeid med dette er godt tilpasset virksomhetens egenart, omfang og risiko.

Internkontroll og risikohåndtering

GIEK har de seneste årene igangsatt en rekke aktiviteter og gjennomført tiltak for å forsterke styring og kontroll. Administrasjonen og styret har ikke igangsatt nye aktiviteter for å øke modenheten for styring og kontroll ytterligere. De viktigste aktivitetene og tiltakene er inntatt i GIEKs strategiplan, med tilhørende tiltaksplan. Fremdriften følges jevnlig av styret. Styret anser internkontrollen som tilfredsstillende.

Oslo Economics, på oppdrag fra Nærings- og fiskeri-departementet, evaluerte høsten 2017 det norske systemet for langsiktig eksportfinansiering (Eksportkreditt Norge og GIEK). Evalueringen omfattet også om de to institusjonene har forsvarlig internkontroll. For GIEKs del ble det lagt særlig vekt på vurdering og oppfølging av risiko. Rapporten konkluderer med at «at internkontrollen i begge organisasjonene er å anse som forsvarlig ut fra dokumentasjonen som er fremlagt oss, samt intervjuene gjennomført med ansvarlige for internkontroll i de respektive organisasjonene».

I utviklingen av en hensiktsmessig og effektiv styring og kontroll i GIEK, er det lagt vekt på at denne skal være tilpasset GIEKs risiko, ansvar og størrelse:

- 1. Ledelsesforankret:** Ledelsen viser et tydelig engasjement og ansvar for styring og kontroll gjennom å prioritere ressurser og fastsette ambisjoner og rammer for styringen og kontrollen som understøtter behovet for og kravene til styring og kontroll tilpasset virksomheten. Ledelsen bidrar til å utvikle et godt styrings- og kontrollmiljø ved å gå foran som et godt eksempel.
- 2. Tydeliggjort ansvar, myndighet og roller:** Ansvar, myndighet og roller er tydelig definert slik at alle ledere og medarbeidere kjenner og forstår sine ansvars- og myndighetsområder. Det er tydelig «hvem» som har ansvaret for «hva» og «når».
- 3. Tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet:** Omfang av og innretning på styringen og kontrollen baseres på en vurdering av risiko og vesentlighet og er tilpasset GIEKs egenart. Internkontrollen dimensjoneres ut fra en vurdering av kost-nytte.
- 4. Integret i virksomhetens styring, prosesser og aktiviteter:** Styringen og kontrollen integreres i styring og drift og er i størst mulig grad innebygd i prosesser og aktiviteter.
- 5. Formalisert og dokumentert, tilgjengeliggjort og kommunisert:** Innretning på, omfang av og krav til utførelsen av styringen og kontrollen er fastsatt, og dette er dokumentert, tilgjengeliggjort og kommunisert. Gjennomførte tiltak dokumenteres i nødvendig grad og på en måte som gjør det mulig å følge opp og etterprøve tiltakene.
- 6. Enhetlig og helhetlig:** Styringen og kontrollen standardiseres og har samme struktur og utforming på tvers av GIEK der det er mulig (like ting gjøres likt). Styringen og kontrollen på ulike områder og nivåer ses i sammenheng og utgjør en helhet.
- 7. Etterlevd og systematisk fulgt opp:** Fastsatt opplegg for styring og kontroll blir etterlevd og systematisk fulgt opp, vedlikeholdt og videreutviklet slik at den gir ønsket effekt. I tillegg har styret en årlig gjennomgang med internrevisor.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Synliggjøring og måling av risiko

GIEK har arbeidet aktivt med å ytterligere utvikle og implementere helhetlig risikostyring som en integrert del av de øvrige prosessene, samt mål og resultatstyringen i GIEK. Risikostyringen skal følge Økonomiregelverkets føringer og DFØs veiledere. Opplegget for den helhetlige risikostyringen omfatter, i tillegg til den operative og forretningsmessige risikostyringen, alt risikorelatert arbeid på alle nivåer og områder av GIEK. Det sikrer enhetlig risikorapportering av helheten samt av de enkelte risikotypene (hensyntatt de risikoene GIEK har mandat til å styre). Risikostyringsopplegget tar stilling til risikoer relatert til:

- Mål og resultatkrav.
- Pålitelig regnskapsrapportering og økonomiforvaltning.
- Overholdelse av lover og regler.

Internrevisjonen i GIEK har i 2017 fulgt den styre-godkjente risikobaserte årsplanen for internrevisjonen. I tillegg foretar internrevisjonen en egen selvstendig risikovurdering som blir oversendt Nærings- og fiskeri-departementet. Denne vurderingen omfatter kredittrisiko i garantivirksomheten, markedsrisiko, likviditetsrisiko, regulatorisk risiko (compliance), operasjonell risiko og måloppnåelse.

I forbindelse med årsrevisjonen for 2016 og interim-revisjonen for 2017 kom Riksrevisjonen med nyttige anbefalinger. GIEK gjennomfører tiltak basert på disse.

På denne bakgrunn vurderer styret at administrasjonens arbeid med å videreutvikle og styrke den interne kontrollen i GIEK er tilfredsstillende.

Restrukturerings- og misligholdssaker

En debitor kan komme under særskilt overvåking etter en søknad om betalingsutsettelse eller lettelse i lånevilkår (waivers), negative kredittkonsekvenser, betydelige endringer i risikoring, ekstraordinære endringer i ledelse, finansielle svakheter, teknisk mislighold eller endringer i markedsutsikter. Saker/debitorer som settes under særskilt overvåking følges tettere opp enn ordinære risikopunkter. Engasjementene som følges tettest opp er de med størst sannsynlighet for mislighold. Dette er nærmere omtalt i styrets kommentar til fondsregnskapet, samt i regnskapsnoter.

På grunn av svekkede markedsutsikter innen offshore-næringen, har mange av GIEKs kunder bedt om avdragsutsettelse og lettelse i betingelsene i låneavtalene. Flere av selskapene har gjennomført restruktureringer med endrede gjeldbetingelser og avdragsstruktur.

Arbeidet med restruktureringer er krevende og involverer som regel forhandlinger med eiere og obligasjonsinvestorer. Sakene er forskjellige og løsningene individuelle. I forhandlingene skal GIEK unngå usaklig forskjellbehandling, og har en tilnærming på linje med øvrige bankkreditorer med sikte på å redusere tapsrisiko gjennom langsiktige løsninger der alle parter i kapitalstrukturen bidrar.

Selv om mange av garantiene er basert på enkeltstående fartøy, er de fleste skipseiende selskap sårbare for utviklingen i selskapsgruppen som helhet. Garantiene er ofte knyttet til et spesialforetak opprettet for å eie fartøy som det er utstedt garanti for. Selskapene er ofte knyttet sammen gjennom morselskapsgarantier, kryss-sikkerheter eller andre mekanismer, og det er derfor naturlig å vurdere selskapene i sammenheng.

Mer om GIEKs tapsreduserende tiltak i omtalen av mål 4 (balansekravet) på side 44 i årsrapporten.

Personal og arbeidsmiljø

GIEKs administrasjon besto ved utgangen av 2017 av 96 ansatte i 90,5 årsverk (iinklusiv fire ansatte i permisjon).

Våren 2017 gjennomførte GIEK en arbeidsmiljøundersøkelse med en oppslutning på 92,5 prosent. Målingen skiller mellom årsaks- og resultatvariabler og ulike dimensjoner ved arbeidsmiljøet. Det var viktig for GIEK å velge et godt og forskningsbasert verktøy som kunne gi innsikt i de viktigste driverne som bidrar til engasjement og organisasjonens prestasjoner. Målingen omfattet også temaet overbelastning der GIEK kom godt ut til tross for stor arbeidsbelastning gjennom året.

Undersøkelsen inneholdt også en måling av GIEKs organisasjonskultur basert på teorien om konkurrerende verdier (CVM). Dette gir verdifull innsikt i den opplevde nåsituasjonen og ønsker for fremtidig fokus.

Høsten 2017 ble det igangsatt et internt prosjekt for å etablere en kompetansemodell for GIEK og gjennomføre en kompetansekartlegging med en gapanalyse på virksomhetsnivå. Tiltakene fra Gap-analysen følges opp i 2018. Modellen skal også danne grunnlag for en kompetansedialog på avdelings- og individnivå.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Vi har fulgt opp lederutviklingsprogrammet med etablering av et Lederforum for alle ledere med personalansvar i virksomheten. Gruppen skal møtes kvartalsvis for gjennomgang av ulike ledelsesmessige tema med fokus på utvikling av et godt kollektivt lederskap i GIEK. Vi har også i 2017 gjennomført et kurs for ledere i coachingbasert/-dialogbasert kommunikasjon. Kurset skal videreføres som et åpent tilbud for alle ansatte.

GIEK har verneombud, arbeidsmiljøutvalg, tillitsvalgte og HR-sjef som kanaler for å ivareta helse, miljø og sikkerhet (HMS). Vi har også etablert gode varslingsrutiner og har etablert en ekstern varslingskanal. Det ble ikke rapportert noen varslings saker i 2017.

Det ble i 2017 ikke rapportert om jobbrelevante skader eller ulykker.

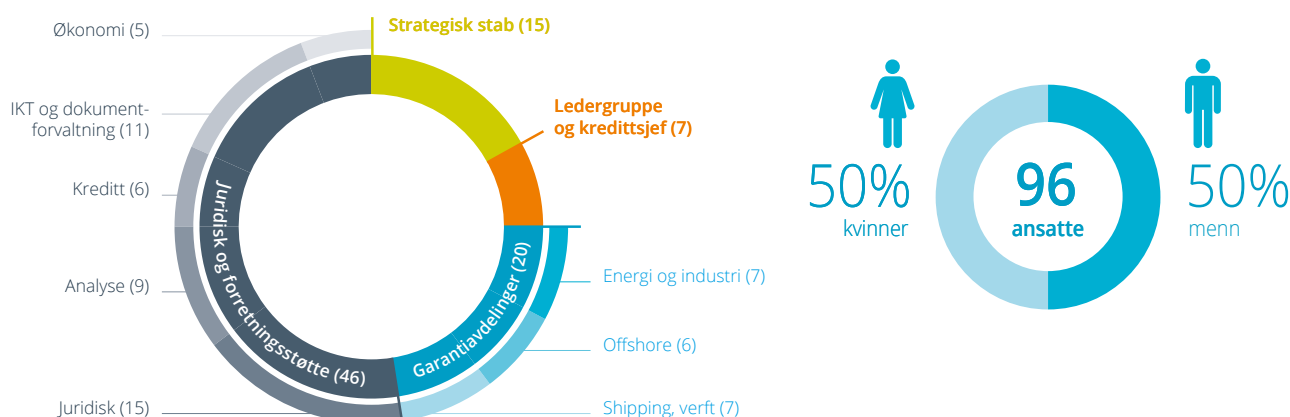
Lønn, likestilling og mangfold

Tabell 22. Ansatte i GIEKs administrasjon fordelt på stilling og kjønn (inkl. ansatte i permisjon)

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		M %	K %	Total (N)	Menn	Kvinner
Totalt i GIEK	2017	50	50	96	70 476	67 163
	2016	51	49	100	67 161	65 210
Adm. dir.	2017	0	100	1	-	-
	2016	0	100	1	-	-
Avdelingsdirektører	2017	20	80	5	-	103 444
	2016	20	80	5	-	102 608
Seksjonssjefer, Fagdirektører	2017	70	30	10	86 732	84 978
	2016	67	33	9	82 100	83 742
Kontorsjefer	2017	100	0	1	-	-
	2016	100	0	1	-	-
Seniorrådgivere	2017	53	47	70	68 768	65 150
	2016	53	47	73	67 640	62 786
Rådgivere	2017	17	83	6	-	41 597
	2016	20	80	5	-	40 075
Førstekonsulenter	2017	0	0	0	-	-
	2016	0	100	1	-	-
Førstesekretærer	2017	0	100	1	-	-
	2016	33	67	3	-	32 313
Lærling	2017	50	50	2	-	-
	2016	100	0	2	26 725	-

Alle ansatte er medregnet: Faste (inkl. ansatte i permisjon), vikarer, engasjementer, lærlinger og deltidsstillinger.

Tabell 19 viser at GIEK ved utgangen av 2017 var 96 ansatte, hvorav fire i permisjon. Kjønnsfordelingen er 50 prosent kvinner og 50 prosent menn. Ledergruppen besto av fem kvinner og en mann ved utgangen av året. GIEK hadde 16 ansatte med innvandrerbakgrunn. Lønnsfastsettelsen er kjønnsnøytral.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Inkluderende arbeidsliv

GIEK er en IA-bedrift med en handlingsplan frem til 2019. Sykefraværet er stabilt lavt. I 2017 var sykefraværet på 2,9 prosent som er en liten økning fra foregående år hvor sykefraværet var på 2,6 prosent. Når vi ser bort fra vikarer har det ikke begynt nye ansatte i 2017. Foruten en som sluttet i engasjementsperioden, har kun en medarbeider (1,1 prosent) sluttet i 2017.

Lærlingbedrift

GIEK er en lærlingbedrift, og har tilsatt to lærlinger som har oppgaver innen IT-drift.

Tabell 23. Ansettelsesforhold

		Ansatte		Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Totalt sykefravær	
		Total	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	
GIEK	2017	96	2,1	2,1	5,2	4,2	1	3,1	2,4	3,5	
	2016	100	4,0	2,0	10,0	5,0	0	3,0	2,2	3,2	

*Teller alle ansatte: Faste, vikarer, engasjementer, lærlinger, deltidsstillinger og ansatte i permisjon. Antall ansatte i arbeid per 31.12.17 utgjorde 90,5 årsverk (ansatte i permisjon er da ikke medregnet).

Bærekraft (miljø- og menneskerettighetsvurdering)

GIEK vurderer sine transaksjoner for risiko i miljø og sosiale forhold for å påse at disse ivaretas i de prosjekter GIEK deltar i. Vår policy og prosedyrer bygger på OECDs retningslinjer for miljø og sosiale due diligence (OECD Common Approaches) og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Dette er omtalt i del 6.2.1.8.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskapstenkning og arbeidet med samfunnssikkerhet er integrert i GIEKs organisasjon gjennom opplæring, trening og kommunikasjon. GIEK har etablert en struktur på beredskapsområdet som legger til rette for kontroll, oppfølging og rapportering. Det er tydelig hvilken funksjon i organisasjonen som har ansvar for sikkerhet og beredskap. Beredskapsplanen i GIEK inneholder en beskrivelse av roller og ansvar, og hvordan man skal håndtere forskjellige beredskapssituasjoner (tiltakskort). Planen oppdateres årlig.

GIEK arbeider kontinuerlig med å opprettholde god IT-sikkerhet, med trygg lagring av data. I 2017 er det gjennomført en rekke tiltak for å heve IT-sikkerheten gjennom nyanskaffelser og oppgraderinger av eksisterende sikkerhetsløsninger. Dette gjelder bl. a. brannmur, signaturløs endepunktsikkerhet og epostsikring. Et direkte resultat av dette er bedre synlighet og kontroll på trafikkflyt, brukere, trusseltrender, feilsituasjoner og hendelser. Oppgraderingene legger også til rette for å kunne imøtekomme nye personvernregler (GDPR-krav).

Det har vært gjennomført en kriseøvelse i 2017.

Testproduksjon av laks ved Norwegian Fish Company sitt topp moderne produksjonsanlegg i Mehamn

Ny garanti til topp moderne fiskeanlegg i Mehamn

Norwegian Fish Company (NFC) er det første selskapet som har benyttet seg av den nye internasjonaliseringsgarantien som ble innført i 2017. Med lån fra DNB og internasjonaliseringsgaranti fra GIEK, har NFC satt opp et topp moderne produksjonsanlegg som produserer butikklare forbrukerpakninger av både laks og hvitfisk basert på ferskt og frossent råstoff. Fisken skal selges under varemerket Gamvik.

Kunde:

- Norwegian Fish Company og datterselskapet Finnmark Fisk.
- Planlegger å etablere 40-50 helårige arbeidsplasser i Norway Seafoods tidligere fabrikk i Mehamn i Finnmark.

GIEKs garanti:

- Internasjonaliseringsgaranti på 30 millioner kroner.
- Garantien passer for langsiktige investeringer i alle typer næringer som ønsker å vokse internasjonalt, og kan gis til banker som finansierer bedrifters investeringer i Norge.
- Investeringen må direkte eller indirekte føre til eksport.

5

Vurdering av framtidutsikter

Selv om andelen har falt markert fra 2016 til 2017, utgjør olje og oljeservice fortsatt en hoveddel av utestående garantiansvar. Utviklingen i denne sektoren vil dermed ha stor betydning for GIEK også i årene fremover. Samtidig ser vi at verftene har lyktes på nye områder, ikke minst i et voksende marked for ekspedisjonscruise. Andelen søknader, tilbud og garantier utenom olje og gass økte gjennom 2017, og forventes å øke ytterligere i 2018.

Markedsutsikter

Skip og skipsutstyr

Samlet utgjør garantier til skip og skipsutstyr 68 milliarder kroner, eller 75 prosent av utestående garantiansvar. Mesteparten er innenfor olje og oljeservice, men vi ser en økning i andre segmenter som shipping, fiskeri og cruise. Ikke minst er det stor aktivitet i cruisemarkedet. I dette markedet har norske verft opparbeidet seg en sterk posisjon i segmentet bestående av mindre fartøy som også kan seile i polare strøk (ekspedisjonscruise). GIEK har bidratt til finansiering av samtlige ti fartøy som er i ferd med å bygges i Norge. Vi erfarer at andre lands statlige eksportkredittinstitusjoner (ECA) hovedsakelig søker eksponering mot de største cruiseoperatørene.

Fra 2018 tilbyr GIEK en nye skipsgarantiordning for lån til anskaffelse eller større ombygging av skip, inkludert utstyr og tjenester til slike, når skipene helt eller delvis bygges ved norske verft og skal brukes innenlands. Den nye ordningen møter et stort behov i verftsneringen, og GIEK tror flere vil benytte seg av den nye garantien i tiden fremover.

Fornybar energi

GIEKs 38 bondgarantier i forbindelse med Scatec Solars ni solkraftverk i Malaysia og Egypt viser at en kombinasjon av teknologi i verdensklasse og lokalt tilpassede finansieringsløsninger gir store markedsmuligheter på fornybarområdet. GIEKs to første kraftgarantier siden kraftgarantiordningen ble innført i 2009, sikrer Alcoa Norway i Mosjøen tilgang til fornybar kraft fra vindkraftverkene som nå skal bygges på Kvaløya vest for Tromsø. Det er forventet at GIEK vil motta flere søknader om kraftgaranti, også i forbindelse med nye vindkraftprosjekter.

GIEK vil fortsette arbeidet med å markedsføre sitt tilbud overfor relevante aktører, og har særlig forhåpninger om at norske selskaper vinner kontrakter i forbindelse med de store utbyggingsplanene for offshore-vind i Nordsjøen de neste årene. GIEK vil samarbeide tettere med multilaterale finansinstitusjoner og utviklingsbanker for å komme i bedre posisjon innen prosjekter for fornybar energiselskaper i fremvoksende markeder.

Industri og øvrige næringer

Det arbeides aktivt for å bli med i større transaksjoner der GIEK kan være kapasitetsutvidende og tilføre verdi. Den nye internasjonaliseringsgarantien, innført i 2017, har allerede vist seg å imøtekomme et behov blant norske, fastlandsbaserte eksportvirksomheter, både store og små. GIEK forventer flere søknader om internasjonaliseringsgaranti fremover.

5. Vurdering av framtidutsikter

Olje og gass

Flåten av offshore fartøy finansiert av GIEK er i stor grad moderne. Fartøyene har imidlertid begrensede alternative bruksområder. De er ofte avanserte og trenger fortløpende vedlikehold slik at det er spesielt ugunstig å legge enheter i opplag. Rederne foretrekker i mange tilfeller at enhetene er i aktivitet, selv om det ikke gir inntjening, og GIEK forventer at dette vil opprettholde et negativt press på ratene.

Den siste tids oppgang i oljeprisen gir grunnlag for noe mer optimisme i olje- og gassindustrien, men det er vanskelig å fastslå hvor fort, og hvor sterkt, investeringene vil reagere på høyere oljepriser og et lavere kostnadsnivå. Markedsutviklingen så langt er stort sett slik GIEK har lagt til grunn i sine analyser, og GIEKs beste vurdering er at offshore-skip og -borefartøy vil kunne se en bedring i dagratene i 2019/20 i takt med at utnyttelsesgraden tar seg opp. En viktig forutsetning her er at investeringene tar seg opp fra dagens lave nivå, og at en vesentlig del av tilbudsoverskuddet av fartøy reduseres ved utfasing/skraping.

Hva gjelder verdiutviklingen på fartøy, så er den fortsatt beheftet med betydelig usikkerhet for alle kategorier på grunn av tilbudsoverskudd og lave dagrater. Mange av fartøyene ble kontrahert i en periode hvor nybyggingsprisene lå vesentlig over dagens byggepris. I tillegg er fartøyene avanserte med mye spesialisert utstyr som krever vedlikehold og har høye sikkerhetskrav. Desto mindre som brukes på vedlikehold av fartøy i opplag, desto mer kostbart blir det å ta de ut av opplag og tilbake i drift. Dertil høye kostnader knyttet til regulær klassing.

Planlagte tiltak og prioriteringer

GIEKs formål er å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet. I tillegg har GIEK en kraftgarantiordning og byggelånsgarantiordning for bygging av skip ved norske verft, samt en skipsgarantiordning for lån til bygging/større ombygginger av skip som helt eller delvis bygges ved norske verft, og som skal brukes i Norge. Med den nye internasjonaliseringsgarantien i tillegg, innført og første gang utstedt i 2017, har GIEK nå en garantiportefølje som treffer bredt både i forhold til behov, bransjer og virksomhetenes størrelse og beliggenhet.

Andelen søknader, tilbud og utstedte garantier utenom olje og gass økte gjennom 2017. Dette skyldes både aktivtetsfallet i denne sektoren de siste par årene, men også en målrettet innsats fra GIEKs side for å øke kunnskapen om ulike, relevante garantiløsninger i andre deler av norsk næringsliv. Dette har ført til nye søknader og garantier i både maritim- og fastlandssektoren, samt i segmentet små og mellomstore bedrifter (SMB). Dette samsvarer godt med overskriften på GIEKs strategiplan for 2017-2020, «Fra hele Norge til hele verden». GIEK forventer at denne utviklingen vil fortsette.

Felles for GIEKs roller, som eksportutløser og kreditor, er behovet for en organisasjon som er kunderettet og har den nødvendige kompetansen til enhver tid. GIEK skal være oppdatert om andre lands offentlige eksportfinansieringstilbud, vurdere behovet for nye produkter, videreutvikle eksisterende produkter, forenkle søknadsprosedyrer og markedsføre garantiene til nye og eksisterende kunder og deres banker. Det vises i den forbindelse til konkrete tiltak beskrevet under «Øvrige prioriteringer og rapporteringskrav» på side 50-54 i årsrapporten.

GIEK en sentral partner for eksportører, deres kunder, samt norske og internasjonale finansinstitusjoner med kompetanse og sterke nettverk i Norge og internasjonalt. Garantiene avlaster finansinstitusjonenes risiko og utvider deres kapasitet til å gi finansiering. Garantiene kan også avlaste tapsrisikoen for norske eksportører og utenlandske kjøpere i forbindelse med betaling og levering.

Eksportører:

Banker:

6

Årsregnskap

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) leverer to regnskap. Administrasjonsregnskapet viser økonomien i GIEKs driftsorganisasjon. Garantiordningenes årsregnskap (fondsregnskapet) viser inntekter og kostnader i de ulike garantiordningene.

Stortinget fastsetter en ramme for GIEKs administrasjonskostnader som bevilges over budsjettkapittel 2460, mens totalrammene for nye og gamle tilbud om garanti og garantiansvar i 2017 under garantiordningene gis i romertallsvedtak.

Kort om administrasjonsregnskapet

GIEKs medarbeidere er ansatt i GIEKs administrasjon, som forvalter og administrerer garantiordningene. Administrasjonsutgiftene bruttobudsjetteres, og administrasjonsregnskapet føres etter kontantprinsippet og inngår i statsbudsjettet og statsregnskapet.

Kort om garantiordningenes årsregnskap (fondsregnskapet)

Garantiordningene har ingen ansatte. Alle tjenester leveres fra GIEKs administrasjon og belastes den enkelte garantiordning etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel. Fondsregnskapet omfatter alle garantiordningene under GIEK (se side 24). Regnskapene for garantiordningen føres hver for seg, men omtales samlet.

GIEKs fondsregnskap føres etter de statlige regnskapsstandardene (SRS), med unntak av enkelte elementer i «SRS 1 Oppstillingsplaner for resultat og balanse». Unntakene er presisert i brev av 8. september 2016 fra Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ) til Nærings- og fiskeridepartementet. Da SRS ikke har egne regnskapsprinsipper for utlån og garantivirksomhet, følger man prinsippene i utlånsforskriften ved beregning av individuelle og gruppevise avsetninger^[1]. Det er utarbeidet egne interne retningslinjer for avsetning for tap på garantier og erstatningsfordringer. Prinsippene for regnskapsføring fremgår av prinsippnoten i fondsregnskapet.

[1] Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansforetak § 2-5, FOR-2004-12-21-1740.

Styrets kommentar til administrasjonsregnskapet (ledelseskommentarer)

GIEKs administrasjonsregnskap består av utgifter til lønn, husleie, konsulenter med videre. Administrasjonsregnskapet føres etter kontantprinsippet, og er selvfinansierende i den forstand at de enkelte garantiordninger dekker administrasjonsutgiftene etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel. Den årlige tildelingen belaster således ikke statsregnskapet.

I 2017 var forbruket 165,5 millioner kroner, sammenlignet med 173,9 millioner kroner i 2016. Budsjettet for 2017 var på 180 millioner kroner. Underforbruket på 14,5 millioner kroner skyldes flere forhold, men først og fremst mindre reiseaktivitet, lavere IT-kostnader og mindre overtidsbruk. Ved utgangen av 2017 hadde GIEKs administrasjon 1,9 årsverk færre enn ved utgangen av 2016. Dette skyldes hovedsaklig at enkelte ledige stillinger ikke ble besatt i 2017. I forhold til budsjett, endte lønn og personalkostnader i 2017 5,5 millioner kroner lavere. GIEK betalte i 2017 4,5 millioner kroner i finansskatt. Finansskatten ble innført i 2017, og beregnes for GIEKs del som fem prosent av lønnsgrunnlaget.

Det er de siste par årene foretatt større investeringer innen IT med den hensikt å forbedre IT-sikkerheten. Dette arbeidet ble videreført i 2017. GIEKs interne digitale verktøy er videreutviklet, noe som gir bedre porteføljeoversikt. Det arbeides også med utvikling av systemer for økt effektivitet i saksbehandling og økt kundevennlighet. Det vises her til egen rapportering om digitalisering og effektivisering på side 51-54 i årsrapporten.

I 2018 forventer GIEK en fortsatt krevende markedsituasjon, og har budsjettert med samme nivå som budsjettet 2017 når det gjelder lønn og bruk av ressurser. I disse tallene ligger ansettelse av en ny medarbeider på grunn av ny skipsgarantiordning. Det er forventet ekstra investeringer knyttet til digitaliseringsverktøy (CRM, se omtale side 53). Noe av dette blir dekket i form av støtte fra Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi).

Arbeidsmiljø og personal

GIEKs administrasjon besto ved utgangen av 2017 av 90,5 årsverk, det inkluderer fast ansatte og midlertidige ansatte, men ikke ansatte i permisjon. Det var 96 ansatte ved utgangen av 2017 (inkludert ansatte i permisjon). Kjønnfordelingen er 50 prosent kvinner og 50 prosent menn. Ledergruppen besto av fem kvinner og en mann.

GIEK hadde ved utgangen av året 16 ansatte med innvandrerbakgrunn. Lønnsfastsettelsen er kjønnsnøytral. GIEK har verneombud, arbeidsmiljøutvalg, tillitsvalgte og HR-sjef som kanaler for å ivareta helse, miljø og sikkerhet (HMS). GIEK er en IA-bedrift og har en handlingsplan for perioden frem til 2019.

Våren 2017 gjennomførte GIEK en arbeidsmiljøundersøkelse med en oppslutning på 92,5 prosent. Målingen skiller mellom årsaks- og resultatvariabler og ulike dimensjoner ved arbeidsmiljøet. Det var viktig for GIEK å velge et godt og forskningsbasert verktøy som kunne gi innsikt i de viktigste driverne som bidrar til engasjement og organisasjonens prestasjoner. Målingen omfattet også temaet overbelastning, der GIEK kom godt ut til tross for stor arbeidsbelastning gjennom året.

En tilleggsvariabel i arbeidsmiljøkartleggingen var en måling av GIEKs organisasjonskultur basert på teorien om konkurrerende verdier (CVM). Dette gir verdifull innsikt i den opplevde nåsituasjonen og ønsker for fremtidig fokus.

Høsten 2017 ble det igangsatt et internt prosjekt for å etablere en kompetansemodell for GIEK og gjennomføre en kompetansekartlegging med en gapanalyse på virksomhetsnivå. Tiltakene fra Gap-analysen følges opp i 2018. Modellen skal også danne grunnlag for en kompetansedialog på avdelings- og individnivå.

Vi har fulgt opp lederutviklingsprogrammet med etablering av et Lederforum for alle ledere med personalansvar i virksomheten. Gruppen skal møtes regelmessig for gjennomgang av ulike ledelsestemaer med fokus på utvikling av et godt kollektivt lederskap i GIEK. Vi har også i 2017 gjennomført et kurs for ledere i coachingbasert/dialogbasert kommunikasjon. Kurset skal videreføres som et åpent tilbud for alle ansatte.

Sykefraværet er stabilt lavt. I 2017 var sykefraværet på 2,9 prosent som er en liten økning fra foregående år (2,6 prosent). Når vi ser bort fra vikarer har det ikke begynt nye ansatte i 2017. Foruten en som sluttet i engasjementsperioden, har kun en medarbeider (1,1 prosent) sluttet i 2017. Det var 96 ansatte ved utgangen av året (inkludert fire ansatte i permisjon). Det ble i 2017 ikke rapportert om jobbrelaterte skader eller ulykker.

GIEK har etablert gode varslingsrutiner, og har etablert en ekstern varslingskanal. Det ble ikke rapportert noen varslingsaker i 2017.

Ytre miljø

GIEKs virksomhet forurensrer ikke det ytre miljø i vesentlig grad. Avfall kildesorteres, og GIEKs ansatte tar i stor grad kollektivtransport til og fra kontoret. Ansattes jobbreiser med fly registreres i statens system for kjøp av klimakvoter for alle reiser som foretas.

Styret mener regnskapet gir et dekkende bilde av virksomheten i 2017, og viser til at det er avlagt i henhold til krav fra Nærings- og fiskeridepartementet, og bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift av virksomheten.

Riksrevisjonen er GIEKs eksterne revisor.

Styret takker organisasjonen for godt arbeid i året som gikk.

Oslo, 8. mars 2018

Karin Bing Orkland
Styreleder

Torfinn Kildal
Nestleder

Arve Bakke

John G. Bernander

Nina Udnes Tronstad

Marit E. Kirkhusmo

Margrethe Hauge

Martin Sommerseth Jaer

Wenche Nistad
Administerende direktør

Del 2 – Oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorrapportering med noter

a) Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år. GIEK er satt opp som en bruttobudsjettert virksomhet i regnskapsmodulen til DFØ.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene fremkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

b) Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som GIEK har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som GIEK har fullmakt til å disponere. GIEK har ikke avgitt fullmakter som skissert i prinsippnote.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2017

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merutgift (-) og min dreutgift
900	Nærings- og fiskeridepartementet	72	Tilskudd til BSV	A,B	400 000	400 000	0
					-400 000	-400 000	
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt	24.1	Driftsinntekter, refusjon fra fondsregnskap	A,B	-180 000 000	-163 333 635	-16 666 365
		24.2	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A,B	180 000 000	163 333 635	16 666 365
2460	Refusjon av administrasjonskostnader	24	Diverse		0	0	0
Sum utgiftsført					0	0	0
5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt	71	Tilbakeføring fra gammel alminnelig ordning (GAM)	A,B	-10 400 000	-10 400 000	0
		72	Tilbakeføring fra gammel særordning (SÆR)	A,B	-7 100 000	-7 100 000	0
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt (-)
Sum inntektsført					0	0	0
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet							
Kapitalkontoer							
60064001	Norges Bank KK /innbetalinger					170 757 998	
60064002	Norges Bank KK/utbetalinger					-170 294 316	
724070	Endring i mellomværende med statskassen					-463 681	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
0	Mellomværende med statskassen				31.12.2017	31.12.2016	Endring
					-11 288 281	-10 824 599	-463 681

6. Årsregnskap, del 1 – Administrasjonens årsregnskap

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
90072		400 000	400 000
246024		180 000 000	180 000 000
546071		-10 400 000	-10 400 000
546072		-7 100 000	-7 100 000

Fondsregnskapet dekker utgiftene til administrasjonsregnskapet. Av den grunn er det ikke overført midler fra i fjor.

Note B Brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

GIEK er selvfinansierende og overførbart beløp til neste år er således ikke aktuelt.

c) Oppstilling av artskontorapportering med noter

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	2 187 000	720 000
Salgs- og leieinnbetalinger	1	163 333 635	173 155 015
Andre innbetalinger	1	0	0
Sum innbetalinger fra drift		165 520 635	173 875 015
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	111 078 104	105 099 547
Andre utbetalinger til drift	3	52 076 947	64 628 827
Sum utbetalinger til drift		163 155 051	169 728 374
Netto rapporterte driftsutgifter		-2 365 585	-4 146 641
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	2 365 585	4 146 641
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
Sum investerings- og finansutgifter		2 365 585	4 146 641
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 365 585	4 146 641
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		0	0
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		0	0
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
Sum rapporterte utgifter på felleskapitler		0	0
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		0	0
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Fordringer		-1 166 365	-1 517 091
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-4 576 059	-4 729 775
Skyldige offentlige avgifter		-4 029 839	-2 942 162
Annen gjeld		-1 516 018	-1 635 571
Sum mellomværende med statskassen	8	-11 288 281	-10 824 599

6. Årsregnskap, del 1 – Administrasjonens årsregnskap

Note 1 – Innbetalinger

	2017	2016
Innbetalinger fra gebyrer		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Eksportkreditt Norge*	850 000	0
Norfund	510 000	320 000
DIFI	427 000	0
BSV	400 000	400 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	2 187 000	720 000
Salgs- og leieinnbetalinger		
Opptjent, ikke fakturert inntekt, avgiftsfri*	163 333 635	173 155 015
Sum salgs- og leieinnbetalinger	163 333 635	173 155 015
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	165 520 635	173 875 015

* Eksportkreditt Norge inngår i opptjent ikke fakturert inntekt, avgiftsfri for 2016

Note 2 – Utbetalinger til lønn

	2017	2016
Lønn	82 484 565	81 013 892
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	17 552 279	12 875 009
Pensjonsutgifter	8 046 475	8 675 062
Sykepenges og andre refusjoner(-)	-1 847 662	-1 960 071
Andre ytelser	4 842 446	4 495 657
Sum utbetalinger til lønn	111 078 104	105 099 547
Antall årsverk:	91	92

Note 3 – Andre utbetalinger til drift

	2017	2016
Husleie	10 475 754	10 271 969
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	50 163	111 159
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	904 507	2 619 006
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	402 632	532 592
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 240 185	172 334
Kjøp av fremmede tjenester	21 277 289	28 912 500
Reiser og diett	5 232 185	6 243 291
Øvrige driftsutgifter	12 494 231	15 765 975
Sum andre utbetalinger til drift	52 076 947	64 628 827

Note 4 – Finansinntekter og finansutgifter

	2017	2016
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 – Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	2017	2016
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	1 952 585	2 200 281
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	413 000	1 946 360
Sum utbetalt til investeringer	2 365 585	4 146 641

Note 6 – Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	2017	2016
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 – Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	2017	2016
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

6. Årsregnskap, del 1 – Administrasjonens årsregnskap

Note 8 – Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum finansielle anleggsmidler	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	-1 166 365	1 166 365
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum omløpsmidler	0	-1 166 365	1 166 365
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum langsiktig gjeld	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-5 876 210	0	-5 876 210
Skyldig skattetrekk	-4 333 352	-4 576 059	242 707
Skyldige offentlige avgifter	-4 029 839	-4 029 839	0
Annen kortsiktig gjeld	-197 189	-1 516 018	1 318 829
Sum kortsiktig gjeld	-14 436 590	-10 121 916	-4 314 674
Sum	-14 436 590	-11 288 281	-3 148 309

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Erverves-dato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2017							0

Vår referanse 2017/01061-12

GARANTIINSTITUTTET FOR
EKSPORTKREDITT/THE NORWEGIAN EXPORT
CREDIT GUARANTEE AGENCY
Org. nr.: 974760908

Riksrevisjonens beretning

Til Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK)

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet (administrasjonsregnskapet) for 2017

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK) årsregnskap (administrasjonsregnskapet) for 2017. Årsregnskapet (administrasjonsregnskapet) består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 0 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap (administrasjonsregnskapet) et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK) mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–IV). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet (administrasjonsregnskapet) er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Postadresse
Postboks 8130 Dep
0184 Oslo

Kontoradresse
Storgata 16

Telefon
22 24 10 00

E-post
postmottak@riksrevisjonen.no

Internett
www.riksrevisjonen.no

Bankkonto
7694 05 06774

Org.nr.
974760843

Ledelsens og styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Ledelsen og styret er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999. Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- Opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- Evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- Evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet (administrasjonsregnskapet), inkludert tilleggsopplysningene
- Evaluerer om årsregnskapet (administrasjonsregnskapet) representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde

Vi kommuniserer med ledelsen og styret, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet (administrasjonsregnskapet) får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjon av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomhetens disponering av bevilgningene er i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 08.03.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatråten Farr
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur

6.2

Garantiordningenes regnskap

GIEK fører et fullstendig regnskap for hver garantiordning, men fremstillingen av årsregnskapene for ordningene er samlet.

Styrets kommentar til garantiordningenes regnskap (ledelseskomentarer)

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og lokalisert i Støperigata 1 i Oslo.

GIEKs hovedformål er å fremme norsk eksport gjennom å utstede garantier på vegne av staten. GIEK garanterer primært ovenfor Eksportkreditt Norge AS og kommersielle banker. Garantiene kan stilles der det leveres norske varer eller tjenesteytelser til utlandet, eller der en eksporttransaksjon på annet vis fremmer norsk verdiskaping.

Styrets årsberetning skrives i henhold til krav i tildelingsbrevet fra NFD for 2017. Der vises det til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser for økonomistyring i staten og Rundskriv R-115 fra Finansdepartementet. Det føres fullstendige regnskap for hver av garantiordningene, men fremstillingen er samlet regnskap i henhold til R-115.

GIEK har i 2017 endret regnskapsprinsipp, og følger nå de statlige regnskapsstandardene (SRS). Endringen innebar en omklassifisering av tidligere førte gebyrinntekter. Dette medførte en justering på 363 millioner kroner i form av en økning av gjeld og reduksjon av fondskapital per 1.1.2016, samt en omarbeiding av resultatet for 2016 med en økning i gebyrinntektene på 5,4 millioner kroner. Den reelle tapsbuffer er ikke endret da dette er mottatte gebyrer som ikke innebærer noen risiko for bortfall. Da SRS ikke har egne regnskapsprinsipper for utlån og garantivirksomhet, følges prinsippene i utlånsforskriften ved beregning av tap.

Oversikt over utviklingen

Gjeldsbetjeningsevnen for mange av GIEKs garantikunder innen offshore var svak også i 2017, og GIEK har sammen med øvrige kreditorer og eiere medvirket i flere restruktureringssaker innen offshore (olje og gass). Hovedmålsettingen har vært å beskytte statens verdier, men samtidig, og uten usaklig forskjellsbehandling, søke å finne gode og langsiktige industrielle løsninger sammen med virksomhetene og andre involverte finansinstitusjoner. Som et ledd i restruktureringene har GIEK tiltrådt pant og konvertert fordringer, opptjente premier og renter til aksjer. I den forbindelse er det opprettet egne eierselskaper, basert på et internt regelverk for operasjonalisering av Nærings- og fiskeridepartementets retningslinjer for midlertidig eierskap. Eierskap er etablert for å sikre verdier, kontraktsbase og eventuelt drift der dette anses som økonomisk forsvarlig.

Tall i parentes er 2016-tall.

Utestående garantiansvar

Ved utgangen av 2017 var utestående garantiansvar på 91,1 (98,0) milliarder kroner fordelt på 438 (419) løpende garantier. Det ble i 2017 utstedt 158 (93) nye garantier for 11,8 (16,7) milliarder kroner, og gitt 160 (168) tilbud om garanti for 15,9 (26,6) milliarder kroner.

Det er fortsatt mye eksponering mot olje- og gassnæringen, hvor GIEK ved utgangen av 2017 hadde et utestående garantiansvar på 72,2 (84,2) milliarder kroner. Som andel av totalt utestående garantiansvar i GIEK, utgjorde denne sektoren 79 prosent (86 prosent) per 31.12.2017. Styret er tilfreds med at andelen utestående garantiansvar til andre næringer er voksende. Dette skyldes et generelt omstillingsbehov i den tidligere offshorebaserte delen av næringslivet, men også en bevisst satsing fra GIEKs side på å gjøre sine garantier bedre kjent og mer brukt i andre deler av næringslivet.

Fordringer

GIEK har de senere årene utbetalt under garantien i flere saker, og fordringene var ved årsslutt 5,6 milliarder kroner^[1]. Hoveddelen av fordringene er knyttet til offshorebaserte saker. GIEK søker å redusere tapene ved flere ulike virkemidler, men det er allikevel sannsynlig at en andel av fordringene vil påføre GIEK tap. Fremtidige forventede tap er resultatført ved nedskrivinger.

Inntekter, kostnader og resultat

Garantipremier og gebyrinntekter utgjorde 1,479 (1,474) milliarder kroner i 2017. Tillagt netto renteinntekter på 124 millioner kroner og en valutagevinst på 0,5 millioner kroner, endte totale inntekter på 1,603 (1,588) milliarder kroner i 2017 (omarbeidede tall for 2016, se kommentar innledningsvis).

GIEKs administrasjonsutgifter i 2017 var på 165,5 (173,9) millioner kroner. Etter styrets oppfatning drives GIEK effektivt. Selv om det også i 2017 var nødvendig å bruke mye tid og ressurser på restruktureringssaker, saker under særlig overvåkning eller saker i mislighold, har omfanget av overtidsarbeid gått ned. Antall ansatte ved utgangen av 2017 var 96 (100), inklusive fire (fire) i permisjon.

Regnskapsførte tapsavsetninger og nedskrivninger var ved utgangen av 2017 på 7,66 (7,72) milliarder kroner. Nedgangen fra 2016 påvirker resultatet positivt.

Resultatet for garantiordningene viser et samlet regnskapsmessig overskudd på 341 millioner kroner, mot et underskudd på 527 millioner kroner i 2016 (omarbeidet resultat for 2016, se kommentar innledningsvis). Overskuddet tilføres opparbeidet fondskapital.

Tapsavsetninger og nedskrivninger dekker etter styrets vurdering fremtidige forventede tap, men det er alltid usikkerhet knyttet fremtidige tap. Det er fortsatt styrets vurdering at ordningene vil gå i balanse over tid.

Det er slik styret ser det, fortsatt en betydelig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel for alle fartøystyper innenfor oljeleting og utvinning, selv om en markert økning i oljeprisen gjennom 2017 har bedret oljeselskapenes investeringsvilje og således gitt økt optimisme i markedet.

Overkapasiteten av skip og rigger er imidlertid til hinder for å oppnå lønnsomhet og konkurransekraft på kort sikt, og det er derfor sannsynlig med flere restruktureringssaker fremover. Det viktige spørsmålet er hvor fort, og hvor sterkt, investeringene i olje- og gassektoren vil reagere på høyere oljepriser og et lavere kostnadsbilde. Uansett er det nødvendig at en vesentlig del av tilbuds-overskuddet av fartøy reduseres ved utfasing/skraping for å skape en bedre balanse i markedet.

Styret fremhever viktigheten av god virksomhetsstyring og compliance, samt fortsatt arbeid med antikorrupsjon, bærekraft og miljø i garantisakene.

Styret er tilfreds med hvordan GIEK har håndtert vanskelige saker med mange involverte aktører og sprikende interesser. GIEK har opparbeidet seg en solid kompetanse og erfaring på dette området, noe som styrker både kredittvurderingen og håndteringen av senere misligholdssaker. Styret mener GIEKs internkontroll er tilfredsstillende.

Utvikling i garantiansvar

Nye garantier og garantisøknader

Det er i 2017 inngått nytt garantiansvar for 11,8 (16,7) milliarder kroner på søknader mottatt i 2017 og tidligere.

GIEK utstedte 158 (93) nye garantier i 2017. Det relativt store antallet i 2017 skyldes mange bondgarantier på mindre beløp, samt generelt flere mindre garantisaker enn i 2016. Det er utstedt garantier på alle garantiordninger bortsett fra U-landsordningen.

Det ble i 2017 gitt nye tilbud om garanti for 15,9 (26,6) milliarder kroner.

Samlet garantiansvar, inkludert forpliktende tilbud om garantier (bundet under rammen), var ved utgangen av året 106,4 (117,9) milliarder kroner.

Nye søknader for året 2017 utgjorde 38,6 (30,5) milliarder kroner.

[1] I tillegg følger GIEK opp fordringer via Parisklubben. Parisklubbfordringer beløp seg til 340 millioner kroner ved årsslutt.

Av utestående garantiansvar ved utgangen av 2017 på 91,1 milliarder kroner, var 86,8 milliarder kroner, tilsvarende 95 (97) prosent, innenfor Alminnelig garantiordning. Det var i 2017 nedtrapping på 12,5 milliarder kroner knyttet til garantiporteføljen innenfor Alminnelig garantiordning. Nedbetalingen frigjør risikokapasitet til å bidra til finansieringen av ny eksport innenfor dagens garantirammer. Rammen for alminnelig garantiordning vurderes som tilstrekkelige ut fra behovet.

Det er utestående garantiansvar på 0,6 milliarder kroner på U-landsordningen, og 3,0 milliarder kroner på bygge-lånsgarantiordningen. Sistnevnte har en garantiramme på fem milliarder kroner. GIEK har overfor Nærings- og fiskeridepartementet anmodet om at bygge-lånsrammen økes til åtte milliarder kroner.

Nye fartøy i 2017

GIEK har bidratt til å finansiere flere nye fartøy i 2017 (se tabell). En del bygges på verft i Norge, andre utstyres med norsk utstyr på verft i andre land. Spredningen i type skip er god, og selv om aktivitetsnivået er lavere enn i årene 2005-2014 overføres det nå kompetanse fra å bygge offshorefartøy til andre sektorer – for eksempel cruise.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

Offshore (olje og gass) er fortsatt den dominerende næringen i garantiporteføljen, med en andel i forhold til utestående garantiansvar per. 31.12.2017 på 79 (86) prosent. Med få unntak opererer de 20 største selskapene i GIEKs garantiportefølje innen denne sektoren. Samlet utgjør selskapene 61,1 milliarder kroner og 63 prosent av eksponeringen (summen av utestående ansvar og fordringer). De 10 største selskapene/selskapsgrupperinger har totalt utestående garantier for 46,3 milliarder kroner, hvilket utgjør 45 prosent av eksponeringen.

GIEKs eksponering er knyttet til 305 fartøy hvorav 249 er innen offshore. Fallet i oljeprisen i 2014 og 2015 har medført at oljeselskapene har redusert investeringene sine, noe som reduserer etterspørselen etter alle typer fartøyer innenfor oljeleting/oljeutvinningssegmentet. Det har derfor oppstått en betydelig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel etter alle fartøystyper i offshore-markedet. Når det gjelder verdiutviklingen på fartøy, så er den beheftet med betydelig usikkerhet for alle kategorier på grunn av tilbudsoverskudd av fartøy, kombinert med lave dagrater. Mange av fartøyene ble kontrahert i en periode hvor nybyggingsprisene lå vesentlig over dagens byggepris.

Nye skip i 2017	Antall	Mrd NOK	Type skip	Status
Nye långivergarantier	8	4,3	2 Cruiseskip, 8 tankskip, 1 FSRU, 1 Jackup, 1 katamaran passasjerferge, 1 fiske/brønnbåt, 2 konstruksjonsskip	Cruiseskipene og FSRUen er ikke ferdig bygget. Øvrige fartøy er sjøsatt og er i arbeid.
Nye bygge-lån	12	2,6	5 AHTS, 2 hybridferger, 3 Cruiseskip, 2 bilferger	Alle er under bygging, med unntak av to AHTSer som ble levert i 2017.

Fartøyene er høyteknologiske med mye avansert utstyr som krever vedlikehold. De må og møte høye sikkerhetskrav. Rederne må derfor vurdere løpende vedlikeholdskostnader i opplag opp mot fremtidige markedsmuligheter og kostnader knyttet til å gjøre fartøyene fullt ut operative igjen. GIEK forventer at det fortsatt vil være flere enheter tilgjengelige i markedet enn det er oppdrag til fordi rederne erfaringsmessig foretrekker at fartøyene er i aktivitet selv om det ikke gir inntjening.

Kredittrisiko

GIEK gjør grundige kreditt- og risikoanalyser ved alle transaksjoner før garantier utstedes. I garantiens løpetid har GIEK tett dialog med kundene og samarbeidende banker. GIEK gjør gjennom året egne vurderinger av risikoen i porteføljens mest utsatte eksponeringer og for porteføljen totalt. Det gjøres også egne analyser av utviklingen i relevante segmenter og markeder.

Tapsrisikoen i de enkelte eksponeringer beregnes på grunnlag av selskapenes kontantstrømmer sett i forhold til deres forpliktelser, sikkerhetsverdiene og kundenes evne til å betjene sin gjeld. GIEK har dermed et godt grunnlag for å vurdere den samlede risikoen i porteføljen.

Likviditetsrisiko

GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. Det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig. Under oppbygging av garantier og inntekter fra disse i nye ordninger vil det være begrensede midler til utbetalinger, og tapshendelser kan utløse behov for å trekke på statens likviditet. Det er avgitt trekkfullmakt under byggelånsordningen, men ikke under kraftgarantiordningen da aktivitetsnivået her har vært lavt.

I tilfelle långivers engasjement blir misligholdt, kan GIEK velge å foreta utbetalinger under garantien i henhold til opprinnelig nedbetalingsplan eller å innfri hele lånet. GIEK vurderer hvordan likviditeten benyttes i hvert enkelt tilfelle ut fra hva som er forretningsmessig fornuftig og tapsreducerende.

GIEK har i de fleste saker pantesikkerhet for garantiene, og i en misligholdssituasjon vil en realisasjon av sikkerhetene kunne redusere likviditetsbehovet.

Valutarisiko

I porteføljen er det stor eksponering mot utenlandsk valuta, og 64 (69) prosent av utestående ansvar er garantert for i USD. Nedgangen skyldes blant annet at GIEK har utstedt store garantier i både EUR og NOK i 2017. Endringen i kronekursen har en effekt på inntekter, utestående ansvar og tapsavsetninger.

Garantiordningens direkte valutaeksponering i USD og EUR er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetningene som gjøres for garantiansvar, jf. note 8.

Alminnelig garantiordning utgjør 95 prosent av utestående garantiansvar. Av dette er 66 prosent garantert i USD. For å redusere valutarisikoen i ordningen, er det opprettet bankkontoer i USD og EUR. Bankkontoene sammenstilles mot eiendeler og avsetninger/gjeld. Valutabeholdningene balanseres ved større endringer i porteføljen, normalt i forbindelse med halvårslutt. Garantiordningen vil være eksponert mot valutasingninger inntil endelige avsetninger er besluttet. Dagens praksis er med på å redusere risikoen. Det er ikke etablert tilsvarende mekanismer for øvrige garantiordninger.

Risikoutsatte engasjement og tapsavsetninger

Selv om andelen utestående garantiansvar i offshoresektoren har falt markert de siste to årene, er GIEKs risiko i stor grad utsatt for utviklingen i oljeprisen og dens konsekvenser for aktiviteten i oljerelatert industri. GIEKs garantiportefølje preges fortsatt av et vedvarende lavt aktivitetsnivå innen olje og gass. Dette har ført til at avsetningene og nedskrivningene holder seg relativt høye. Sum avsetninger og nedskrivninger, som andel av total eksponering, økte fra 7,5 prosent ved utgangen av 2016 til 7,9 prosent i 2017. Mens det i 2016 var en økning i nedskrivninger på fordringer som i hovedsak bidro til økningen i sum avsetninger og nedskrivninger, var det i 2017 en økning i individuelle avsetninger på løpende garantiportefølje.

GIEK følger prinsippene i utlånsforskriften, og foretar i tillegg særskilte avsetninger for store engasjement. GIEKs beregningsmodell for tapsavsetningene har i tidligere år gitt en økende avsetning i den gruppevise modellen, før avsetningene i de senere årene har blitt flyttet over i avsetninger basert på individuelle vurderinger. Styret påpeker at tapsavsetninger foreligger på grunnlag av en totalvurdering og beste skjønn.

Individuelle avsetninger

Utviklingen i enkeltsaker påvirker de individuelle avsetningene. I tillegg vil endringer i valutakurser påvirke kroneverdien på garantiporteføljen, og dermed også eventuelle avsetninger i den enkelte garantisak.

GIEK gjør regelmessig individuelle tapsvurderinger av enkelte debitorer og garantier med økt sannsynlighet for mislighold. Hovedprinsippet er at sannsynligheten for mislighold, eksponering ved mislighold og forventede verdier fra realiserte aktiva i en avhendingssituasjon, sammen danner grunnlag for å beregne et potensielt tap.

Det tas også hensyn til jurisdiksjon, ved at verdien av realsikkerhetenes nedjusteres dersom det er tvil om at sikkerhetene kan realiseres på en betryggende måte i det aktuelle landet.

Gruppevise avsetninger

Når GIEK skal beregne forventet tap i porteføljen (gruppevise avsetninger), benyttes relevant informasjon om porteføljen, blant annet misligholdssannsynligheter for selskapene i porteføljen og sikkerhetsverdier i garantisakene. Sistnevnte er basert på en forsiktig vurdering av realsikkerhet og eventuelt uavhengig verddivurdering av fartøy (eller annen pantsikkerhet). Bransjespesifikke nedjusteringer av verdiene tas også inn i beregningen.

GIEK foretar særskilte avsetninger som følge av stor eksponering mot enkeltkunder/selskapsgrupperinger. Dette gjøres for eksponeringer som ville ha overstegtt bankregelverkets grenser for eksponering mot enkeltkunder.

GIEK tar derimot ikke særskilt hensyn til konsentrasjonsrisiko for bransje eller land i de gruppevise avsetningene da dette ikke er et krav i Utlånsforskriften. Ordinære banker vurderer konsentrasjonsrisiko på bransje og land som en del av sine Pilar II-beregninger (egenkapitalbehovsvurdering i henhold til Kapitalkravsforskriften), og disse vurderingene er adskilt fra regnskapsavleggelsen.

Mislighold og fordringer

50 prosent (49 milliarder kroner) av GIEKs eksponering er knyttet til risikopunkter som overvåkes særskilt, enten fordi de GIEK-garanterte lånene er misligholdt, fordi det foreligger økt risiko for mislighold eller fordi GIEK har foretatt utbetalinger under garantiene og dermed selv er kreditor for fordringen mot debitor. Tilsvarende tall for 2016 var 51 prosent (52 milliarder kroner).

Fordringsandelen (utenom fordringer på land i Parisklubb-avtaler), har gått opp i 2017 sammenlignet med 2016. Per 31.12.2017 var kun 0,09 prosent av GIEKs eksponering knyttet til misligholdte saker, mens 5,8 prosent var fordringer. GIEKs fordringer har økt med 377 millioner kroner fra 2016 til 2017, en økning på om lag syv prosent. Dette tallet inkluderer oppløsning av større fordringer. Utbetalingene under garantien utgjorde 2,1 (3,2) milliarder kroner. Til sammenligning økte fordringene fra 2015 til 2016 med 3,2 milliarder kroner.

Parisklubb-fordringer har kun hatt mindre endringer.

GIEK arbeider aktivt med mulige problemsaker. Arbeidet med å følge opp saker under overvåking, i mislighold eller fordringer er arbeidskrevende og krever spesiell kompetanse. GIEK har styrket denne kompetansen internt, og opparbeidet seg en betydelig kompetanse og erfaring gjennom arbeid med flere slike saker de siste årene. I tillegg har GIEK engasjert eksterne rådgivere i flere saker der det har vært hensiktsmessig.

GIEKs arbeid med problemsaker har som mål at staten skal unngå tap så langt det er mulig. Erfaringsmessig er det viktig å iverksette tiltak allerede før mislighold oppstår. Saker med økt risiko for mislighold følges derfor opp i en tidlig fase. En viktig del av GIEKs arbeid er å avklare risiko og alternative løsninger. I den forbindelse deltar GIEK (enten direkte eller via rådgivere) i forhandlingene mellom ulike interessenter, herunder debitor, aksjonærer, potensielle investorer, andre banker, obligasjonseiere og andre kreditorer. GIEK legger stor vekt på et tett samarbeid med bankene.

I enkelte saker er det imidlertid ikke mulig å finne løsninger som fører til at debitor kan betjene de GIEK-garanterte lånene som opprinnelig avtalt. I så fall må GIEK normalt foreta en hel eller delvis utbetaling under garantien. Også i disse tilfellene arbeider GIEK aktivt med å avklare alternative løsninger for gjenvinning og dermed sikre statens verdier på best mulig måte. Aktuelle virkemidler er sikring av pantsatte eiendeler, realisasjon av sikkerheter, konvertering av garantier og fordringer til eierandeler og forhandlinger med involverte parter i den forbindelse.

Forvaltning av midlertidig eierskap

For å sikre statens verdier i situasjoner med mislighold, har GIEK fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Videre har GIEK fullmakt til midlertidig å forvalte statens eierinteresser som følge av at GIEK har benyttet denne fullmakten.

Oppfølgingen av midlertidig eierskap gjøres i henhold til «retningslinjer for forvaltningen av selskap som staten eier som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i GIEK». Forvaltningen bygger på prinsippene i eierskapsmeldingen (Meld. St. 27 (2013–2014)).

Fordringer i Parisklubben

En Parisklubb-fordring er en avtale mellom en stat og dens kreditorer om tilbakebetaling av statens gjeld. Statlige kreditorer samordner seg i Parisklubben og reforhandler stat-til-stat-fordringer. Norges fordringer skriver seg hovedsakelig fra misligholdte statsgaranterte eksportkreditter fra GIEK.

GIEK hadde 340 millioner kroner utestående per 31.12.2017.

Framtidsutsikter og utvikling etter balansetidspunktet

GIEK utsteder garantier på vegne av staten. De årlige drifts- og garantirammene fastsettes av Stortinget og formidles til GIEK i et årlig tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet.

GIEKs garantiordninger skal gå i balanse på lang sikt ved å oppnå balanse mellom garantipremier, gebyrinntekter, gjenvinninger, finansinntekter og statlige tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetalinger under garanti på den andre.

Det er ingen vesentlige endringer i framtidsutsiktene etter balansetidspunktet.

Selv om en stigende oljepris i 2017 har økt oljeselskapenes investeringsvilje noe, er det fortsatt betydelige utfordringer i de dominerende sektorene i GIEKs garantiportefølje og fordringsmasse. Det kan forventes at lånebetingelser brytes i flere saker og at flere lån blir gjenstand for restrukturering. For øvrig vil flere GIEK-garanterte lån i denne konjunkturedgangen kunne gå i mislighold og det vil kunne oppstå flere utbetalinger under garantiene. Dette vil fortsatt være ressurskrevende for GIEK. GIEK har tilstrebet å ta høyde for fremtidige tap i de individuelle og gruppevisse tapsavsetningene.

Det er vesentlig sannsynlighet for tap i porteføljen i 2018. GIEK tar høyde for dette ved tapsavsetninger, og i markedssynet på segmenter der eksponeringen er størst. Gitt den negative situasjonen i dominerende markeder for GIEKs portefølje, vil styret understreke usikkerheten knyttet til verddivurdering av sikkerhetene. Markedsnedgangen kan også komme til å påvirke vilkårene GIEK må sette for nye garantier.

På bakgrunn av tapsavsetninger, nedskrivninger og håndtering av midlertidig eierskap for å sikre statens verdier, er det styrets vurdering at Alminnelig-, U-lands- og Byggelånsgarantiordningene vil gå i balanse på lang sikt. Styret er tilfreds med at GIEK har en plan for krisehåndtering av porteføljen.

Når det gjelder Kraftgarantiordningen, ble det i 2017 – for første gang siden ordningen ble innført i 2009 – utstedt garantier. Dette er svært gledelig, og vil forhåpentligvis bidra til at flere aktører ser garantiens betydning for å sikre langsiktige kraftkontrakter til kraftkrevende industri i Norge. Kraftgarantiordningen har negativ opparbeidet fondskapital.

Fra januar 2018 kan GIEK gi garanti for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge. Den nye Skipsgarantiordningen ble vedtatt av Stortinget i desember 2017, og omfatter finansiering av blant annet fiskebåter, ferjer, brønnbåter, hurtigbåter og nærskipfartsfartøy. Styret har stor tro på at den nye ordningen vil være med på å sikre flere kontrakter til verft i Norge. Sammen med de to nye garantiløsningene som GIEK fikk i 2017 (se omtale under), er styret av den oppfatning at GIEKs tilbud av garantier nå er godt tilpasset de behovene næringslivet har for omstilling og vekst.

Utfordringen for GIEK er den samme fremover som i 2017: Å minimere tap i porteføljen og samtidig arbeide for økt tilvekst av nye garantier for å oppfylle både eksportmålet og balansekravet.

Styret presiserer at det er usikkerhet knyttet til vurderingen av fremtidige forhold.

Nye produkter og tjenester

GIEK lanserte to nye garantiløsninger i 2017:

- Produksjonslånsgarantien (formelt vedtatt av styret i desember 2016) kan gis til norske eksportører som trenger finansiering av produksjonskostnader knyttet til eksportkontrakt(er) uansett verdi. GIEKs garanti kan dekke opptil 50 prosent av lånets verdi. GIEKs vilkår hva gjelder sikkerheter og garanti-premie er på linje med bankens vilkår og risikopremie.
- Internasjonaliseringsgarantien ble innført sommeren 2017, og innebærer at GIEK kan gi garantier til en bank som finansierer en bedrifts investeringer i Norge. Investeringen må direkte eller indirekte føre til eksport.

Styret er svært tilfreds med at det i desember både ble utstedt og tilbudt internasjonaliseringsgaranti. Førstnevnte til en nyetablert SMB-bedrift i Mehamn i Finnmark og den andre i forbindelse med en milliardinvestering til et internasjonalt industrikonserns og dets anlegg i Porsgrunn i Vestfold. Dette viser bredden i anvendelsesområdet for denne garantien.

GIEK har ingen egen forsknings- og utviklingsaktivitet.

GIEKs samfunnsnytte

GIEKs samfunnsoppdrag er hovedsakelig å fremme norsk eksport og norske investeringer i utlandet gjennom å utstede garantier. GIEK gjør det enklere for eksportørene å sikre seg viktige eksportkontrakter ved at kjøperen oppnår finansiering ved hjelp av GIEK-garantier. Garantier fra GIEK har i 2017 bidratt til å utløse 21,5 milliarder kroner i nye norske eksportkontrakter til 23 land. Over de siste tre år har GIEKs garantier utløst eksportkontrakter for til sammen ca. 97 milliarder kroner.

Tall fra Menon Economics^[2] viser at GIEKs bidrag til eksport har ført til sysselsetting på over 9 600 personer og verdiskaping^[3] på nærmere ti milliarder kroner, se ytterligere omtale i del 3.

GIEKs samfunnsnytte er også grundig belyst i to rapporter som ble ferdigstilt i 2017. Den ene var en bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet, og omhandlet både Eksportkreditt Norge og GIEK.

Hovedkonklusjonen var at de to organisasjonen bidrar vesentlig til økt norsk eksport: «Ordningene bidrar til at norske eksportører kan tilby sine kunder konkurranse-dyktig eksportfinansiering. Lån og garantier fra virksomhetene virker som et supplement til det private markedet og utvider tilbudet av lån og garantier til eksportformål betydelig», heter det i rapportens oppsummering.

Den andre var en «benchmark-analyse» der GIEK og det norske eksportkredittvirkemiddelet ble vurdert i forhold til en rekke andre lands garantiinstitutt, bl.a. de nordiske. Hovedkonklusjonen er at GIEKs garantier og Eksportkreditt Norges lån har høy effekt på eksportvolum og sysselsetting. Ekstra gledelig er det at GIEK har en meget høy brukertilfredshet, og at kompetansen i organisasjonen av brukerne oppfattes som høy. Rapporten konkluderer med at Norge har et relevant og etterspurt tilbud av eksportfinansiering godt tilpasset de maritime næringer. Nye og mindre bedrifter møter imidlertid et fragmentert virkemiddelapparat. Dette er en utfordring GIEK og Eksportkreditt Norge hver for seg og sammen må adressere i tiden fremover. Styret vil ha høy oppmerksomhet rundet dette.

GIEKs virksomhet er regulert gjennom flere internasjonale avtaler, og GIEK deltar aktivt i arbeidet med å videre-utvikle ulike regelverk under WTO, OECD og EØS til beste for norsk næringsliv. GIEK har egne fagekspertter som deltar i dette, sammen med Nærings- og fiskeridepartementet. Kunnskap om andre lands virkemidler og ordninger er viktig for å sørge for at norske eksportører har like konkurransevilkår. Berneunionen, som er en sammenslutning av offentlige garantiinstitutt og private kredittforsikrere fra 80 land, er en viktig arena for erfaringsutveksling og sikring av like vilkår. GIEK har gjennom Berneunionen i løpet av året fått uvurderlig input i arbeidet med å kartlegge andre garantiinstitutt sine produkter og arbeidsprosesser. GIEK har dessuten deltatt aktivt på Berneunion-seminar og bl.a. holdt innlegg om energimarkedene og om tapsbegrensning i forbindelse med restruktureringer.

[2] Menon-publikasjon nr. 18: GIEK sine ringvirkninger. Hvor stor effekt har GIEK på sysselsetting og verdiskaping i 2017?

[3] Målt som summen av utbetalte lønninger og bedriftenes overskudd.

6. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

GIEK spiller en viktig rolle i norsk næringsliv. Med nye garantier i produktporteføljen, intensivert markedsføring og et enda tettere og bedre samarbeid med det øvrige virkemiddelapparatet, tror styret GIEK kan spille en minst like viktig rolle i fremtiden i forhold til å fremme eksport og bidra til lønnsomme investeringer, omstilling og verdiskaping.

Bærekraft (miljø- og menneskerettighetsvurdering)

GIEK vurderer risiko knyttet til miljø og sosiale forhold i prosjektene for å påse at standarder og krav ivaretas. GIEKs policy og prosedyrer bygger på OECDs retningslinjer for miljø og sosiale due diligence (OECD Common Approaches) og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Det har blitt større oppmerksomhet om at bedriften selv skal vurderer risiko mot brudd på menneskerettigheter, og GIEK har vært aktiv i å støtte opp om dette. Oppmerksomheten har vært på verdikjedene til bedriftene, og hvordan best bruke ledelsessystemer for å ivareta krav til etterlevelse av både internasjonale og lokale lover, samt hvordan begrense og unngå eventuell negativ innvirkning på miljø og menneskerettigheter.

Due diligence av transaksjonene er risikobasert. Sakene som vurderes å inneholde høy risiko knyttet til miljø og sosiale forhold, må dokumenteres å overholde internasjonale standarder, i hovedsak IFC Performance Standards*. Informasjon om disse sakene publiseres på giek.no.

I 2017 har GIEK gjennomført vurderinger av landbaserte prosjekter (vannkraft, telekommunikasjonstårn, akvakultur, vannrensing, solkraft, termisk energi, industriproduksjon) og av skip og fartøy.

GIEK stiller minimumskrav til arbeidsforholdene og HMS ved verftene. GIEK gjennomfører selvstendige vurderinger i tråd med føringer fra eier. Vurderingene ble gjennomført av tredjepartskonsulenter og/eller GIEK. I enkelte saker stiller GIEK krav til forbedring av forhold ved verftene, samt identifisering og oppfølging av forbedringstiltak. Det legges vekt på god dialog med kundene, verftene og andre involverte parter.

GIEK deltar aktivt i internasjonale fora om spørsmål relatert til miljø og menneskerettigheter. Dette gjelder ikke minst OECD, hvor de ulike garantiinstituttene samarbeider for overholdelse av felles standarder for miljø, arbeidsforhold og menneskerettigheter.

I september 2017 arrangerte GIEK et seminar på Svalbard for OECDs arbeidsgruppe for bærekraftseksperter i eksportkredittinstitusjonene. Medlemmer fra 25 land deltok. Observatørlandene Russland og Brasil var også tilstede. Hovedformålet med seminaret var å øke bevisstheten om klima, miljø og sosiale forhold rundt og i Arktis, herunder hvilke vurderinger som bør tas når disse institusjonene vurderer finansering av prosjekter i Arktiske områder. Møtet på Svalbard dekket også temaer innen sjøfart og bærekraft.

GIEK har innlemmet antikorrupsjonsvurderinger i saksbehandlingen i forbindelse med vurdering av garanti-søknader. Risiko for korrupsjon blir inkludert i risikovurderingen av alle nye prosjekter og monitorert løpende for sentrale og/eller store saker gjennom garantiperioden. Eksportør og låntaker må, før utbetaling av lånet, avgi erklæringer etter beste skjønn om at den kommersielle kontrakten og alle forhold knyttet til denne er fri for korrupsjon. Tilsvarende gjelder finansieringen av kontrakten. Andre parter, samt eksportørs og låntakers øvrige forretningsvirksomhet, vil også kunne bli vurdert og/eller kontrollert for å redusere risikoen for at det har forekommet korrupsjon i transaksjoner GIEK tar del.

GIEK følger OECD Council Recommendation on Bribery and Officially Supported Export Credits, og vurderingen av risikoen for brudd på relevante korrupsjonsregelverk blir vurdert i både kredittkomiteen og, når aktuelt, i styremøter. Nærings- og fiskeridepartementet forventer at GIEK fortsetter å prioritere arbeidet med anti-korrupsjon, både i arbeidet med konkrete saker og i det internasjonale arbeidet, for å bidra til en utvikling i ønsket retning.

*International Finance Corporation (IFC) er en søsterorganisasjon til Verdensbanken.

Resultat for garantiordningene

Totale inntekter i 2017 var på 1,6 milliarder kroner. Sum for alle garantiordninger viser et overskudd på 341 millioner kroner i 2017, mot et underskudd på 527 millioner kroner året før (omarbeidet tall, se kommentar innledningsvis). Overskuddet tilføres fondskapitalen i garantiordningene som etter dette utgjør 4,0 (3,6) milliarder kroner.

Årets samlede balanseførte tapsavsetninger på løpende garantiportefølje var per 31.12.2017 på 5,5 (5,0) milliarder kroner. Basert på beskrivelse av risikovurdering i del 4 mener styret å ha hensyntatt den usikre makroøkonomiske situasjonen i tapsavsetningene ved årsslutt. Ut i fra en overordnet vurdering av den totale usikkerheten mener styret at det fremlagte regnskapet gir et rettviseende bilde av garantiordningenes resultat ved årsslutt.

Styret mener at likviditetssituasjonen på balansedagen er akseptabel. GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. Det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig.

Staten er selvassurandør og hefter med hele sin balanse. Stortinget vedtar rammer for garantiordningene og videre drift av GIEK. Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet, og er formidlet i tildelingsbrevet for 2018 av 10. januar 2018.

Styret kjenner ikke til vesentlige forhold i regnskapsåret eller etter regnskapsårets slutt som har betydning for denne forutsetningen eller for årsregnskapet for øvrig.

Administrasjonsregnskapet

Regnskapet for 2017 viser samlede administrasjonskostnader på 165,5 millioner kroner. Styret er tilfreds med at administrasjonen har god kontroll på kostnadene. Mer om administrasjonsutgiftene i omtale og tall i administrasjonsregnskapet.

Etter styrets oppfatning drives GIEK effektivt. Styret takker administrasjonen for godt arbeid i året som gikk.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift av virksomheten. Riksrevisjonen er GIEKs eksterne revisor.

Oslo, 8. mars 2018

Karin Bing Orgland
Styreleder

Torfinn Kildal
Nestleder

Arve Bakke

John G. Bernander

Nina Udnes Tronstad

Marit E. Kirkhusmo

Margrethe Hauge

Martin Sommerseth Jaer

Wenche Nistad
Administerende direktør

6. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

Oppstilling av bevilgningsrapportering med noter

Departement: Nærings- og fiskeridepartementet
Hovedgruppe: 81 Kontolån fra ordinære fond
Undergruppe: 81.09.05 Fond som forvaltes av Garantistitutet for Eksportkreditt

Spesifisert inngående balanse	Beløp:	Kommentar:	
Alminnelig garantiordning	-4 994 409 960,82		
Gammel alminnelig ordning	-46 298 735,57		
Gamle særordninger	-15 097 842,89		
SUS/Baltikum (1994-1998)	0,00		
SUS/Baltikum (1999-2002)	-32 271 080,82		
U-landsordningen	-92 619 312,45		
Byggelånsgarantiordningen	-106 416 967,26		
Grunnfond U-landsordningen	-450 000 000,00		
Kraftgarantiordningen	-1 149 206,52		
Sum inngående balanse	-5 738 263 106,33		
Endringer i perioden undergruppe	Beløp:	Kommentar:	Hjemmel:
<i>Endringer ført i bevilgningsregnskapet:</i>			
Gammel alminnelig ordning	10 400 000,00	Kap. 5460, post 71	
Gamle særordninger	7 100 000,00	Kap. 5460, post 72	
<i>Endringer ikke ført i bevilgningsregnskapet:</i>			
Alminnelig garantiordning	-378 691 761,97		Endringer i løpet av 2017
Gammel alminnelig ordning	-12 606 365,32		Endringer i løpet av 2017
Gamle særordninger	-2 038 426,25		Endringer i løpet av 2017
SUS/Baltikum (1994-1998)	0,00		Endringer i løpet av 2017
SUS/Baltikum (1999-2002)	-122 202,58		Endringer i løpet av 2017
U-landsordningen	-15 227 442,48		Endringer i løpet av 2017
Byggelånsgarantiordningen	-46 762 416,04		Endringer i løpet av 2017
Kraftgarantiordningen	-243 646,26		Endringer i løpet av 2017
Sum endringer i perioden	-438 192 260,90		
Spesifisert utgående balanse i perioden undergruppe			
Alminnelig garantiordning	-5 373 101 722,79		
Gammel alminnelig ordning	-48 505 100,89		
Gamle særordninger	-10 036 269,14		
SUS/Baltikum (1994-1998)	0,00		
SUS/Baltikum (1999-2002)	-32 393 283,40		
U-landsordningen	-107 846 754,93		
Byggelånsgarantiordningen	-153 179 383,30		
Kraftgarantiordningen	-1 392 852,78		
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	-5 726 455 367,23		
Undergruppe: 81.09.09 Grunnfond ULA			
U-landsordning Grunnfond	-450 000 000,00		
Sum utgående balanse i perioden	-450 000 000,00		
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	-6 176 455 367,23		
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)	2017	2016	Endring
Ordinære fond (eiendeler)			
Beholdninger på kontoer i Norges Bank (negativt tall er innskudd)	-6 176 455 367	-5 738 263 106	-438 192 261

Prinsippnote

Årsrapportering av bevilgningsrapportering er basert på opplysninger i kontoutskrift fra Norges Bank. Årlig tildelingsbrev redegjør for overføring av overskuddslikviditet. GIEK har ingen vesentlige forhold relatert til bevilgningsrapportering fond som bør omtales.

Bilde fra Norwegian Crystals avanserte fabrikk i Glomfjord. Foto: Norwegian Crystals.

Solenergi fra Glomfjord

I 2017 inngikk DNB og GIEK en avtale om å stille betalingsgarantier og remburser på vegne av Norwegian Crystals til forskjellige underleverandører. Underleveransene brukes til å fremstille såkalte monokrystalline-blokker (ingoter) til solcellepaneler. Hele produksjonen til Norwegian Crystals eksporteres, med Asia som hovedmarked.

Kunde:

- Norwegian Crystals fabrikk i Glomfjord – beliggende 14 mil sør for Bodø.
- Topp moderne produsent av ingoter basert på billig og ren strøm, billig kjølevann og høy ovnskompetanse.
- Underleveranser av råvarer er en forutsetning for å kunne levere høyeffektive produkter.

GIEKs garanti:

- Betalingsgarantier og remburser – med en total størrelse på NOK 60 millioner.
- Muliggjør import av store kvanta råvarer som inngår i produksjonsprosessen.

Oppstilling av fondregnskap med noter (garantiordningenes regnskap) Resultatregnskap

Beløp i 1000	Note	Alminnelig ordning		U-landsordningen		Bygglånsgaranti-ordningen		kraftgaranti-ordningen		Under avvikling (note 20)		Sum alle ordninger	
		2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*	2017	2016*
DRIFTSINNTEKTER													
Garantipremier	3,18,21	1 286 717	1 298 401	20 654	21 231	41 670	20 333	1 482	0	2 279	4 032	1 352 802	1 343 997
Gebyrinntekter	3,21	116 977	123 804	0	334	9 040	5 730	0	0	0	0	126 017	129 868
Netto verdivurdering valuta	8	5 231	77 950	-317	2 061	0	0	-621	0	-3 771	-1 655	523	78 357
Netto renteinntekter	9	122 317	34 144	428	432	539	556	4	12	356	478	123 644	35 622
SUM DRIFTSINNTEKTER		1 531 241	1 534 299	20 766	24 058	51 248	26 619	865	12	-1 135	2 856	1 602 985	1 587 844
DRIFTSKOSTNADER													
Administrasjonskostnader	10	154 049	164 930	1 547	519	4 749	6 926	1 138	519	128	260	161 612	173 155
Andre driftskostnader	11	3 421	2 730	0	0	0	0	0	0	0	0	3 421	2 730
SUM DRIFTSKOSTNADER		157 470	167 660	1 547	519	4 749	6 926	1 138	519	128	260	165 032	175 885
RESULTAT FØR AVSETNINGER OG NEDSKRIVNING		1 373 771	1 366 639	19 219	23 539	46 499	19 693	-273	-508	-1 263	2 596	1 437 953	1 411 959
AVSETNINGER OG NEDSKRIVNINGER													
Netto endring individuelle avsetninger garantiansvar	5	1 052 894	220 511	0	0	46 600	50 000	0	0	2 941	-2 624	1 102 435	267 887
Netto endring gruppevise avsetninger garantiansvar	5	-400 474	72 859	-46 620	-9 956	-35 963	-64 037	16 137	0	-86	-223	-467 007	-1357
Netto endring individuelle erstatningsfordringer	6	273 799	1 660 917	0	2 894	0	150	96	0	0	0	273 895	1 663 961
Netto endring gruppevise erstatningsfordringer	6	967	0	0	0	0	0	0	0	0	0	967	0
Netto endring nedskrivning moratorieavtaler	7	-3 085	-1 837	-960	-1 008	0	0	0	0	-3 176	-4 088	-7 221	-6 934
Netto endring aksjer og midlertidig eie	17	176 435	0	0	0	0	0	0	0	0	0	176 435	0
NETTO ENDRING AVSETNINGER OG NEDSKRIVNING FOND		1 100 536	1 952 450	-47 581	-8 071	10 637	-13 887	16 233	0	-321	-6 935	1 079 504	1 923 557
RESULTAT FØR OVERFØRING TIL/FRA STATEN		12 273 235	-585 811	66 800	31 610	35 862	33 580	-16 506	-508	-943	9 531	358 449	-511 598
Offentlig tilskudd/overførsel til staten	12,18	0	0	0	0	0	0	0	0	-17 500	-15 600	-17 500	-15 600
PERIODENS RESULTAT		273 235	-585 811	66 800	31 610	35 862	33 580	-16 506	-508	-18 443	-6 069	340 949	-527 198
Disponering													
Overført til/fra opparbeidet fondskapital		273 235	-585 811	66 800	31 610	35 862	33 580	-16 506	-508	-18 443	-6 069	340 949	-527 198

*Tallene er omarbeidet som en følge av overgang til SRS

Balanse

Beløp i 1000	Note	Alminnelig ordning		U-landsordningen		Bygglånsgaranti-ordningen		Kraftgarantiordningen		Under avvikling (note 20)		Sum alle ordninger	
		31.12.17	31.12.16*	31.12.17	31.12.16*	31.12.17	31.12.16*	31.12.17	31.12.16*	31.12.17	31.12.16*	31.12.17	31.12.16*
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER													
Aksjer	17	50 024	1 243	0	0	0	0	0	0	0	0	50 024	1 243
SUM FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER		50 024	1 243	0	0	0	0	0	0	0	0	50 024	1 243
FORDRINGER													
Fordringer ifm utbetaling under garantien	6,18	5 334 325	4 954 493	13 567	13 567	0	0	0	0	264 443	266 863	5 612 335	5 234 923
Individuelle nedskrivninger på fordringer	6	-1 779 918	-2 377 829	-11 753	-11 753	0	0	0	0	-228 609	-229 819	-2 020 280	-2 619 401
Gruppevisse nedskrivninger på fordringer	6	-983	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-983	0
Fordringer moratorieavtaler	7,13	119 531	138 069	34 228	38 787	0	0	0	0	186 605	202 750	340 364	379 606
Nedskrivning på moratoriefordringer	7	-18 932	-20 987	-7 129	-7 757	0	0	0	0	-95 890	-97 741	-121 951	-126 485
Andre fordringer	16	215 195	247 677	1 859	2 104	9 319	3 666	8	8	1	0	226 382	253 447
SUM FORDRINGER		3 869 219	2 941 424	30 772	34 946	9 319	3 666	8	8	126 550	142 053	4 035 868	3 122 089
BANKINNSKUDD													
Bankinnskudd i norske kroner		5 369 051	4 987 556	557 847	542 619	147 084	106 245	1 393	1 149	90 935	93 668	6 166 309	5 731 237
Bankinnskudd i utenlandsk valuta		996 644	1 452 416	0	0	0	0	0	0	0	0	996 644	1 452 416
SUM BANKINNSKUDD	9	6 365 695	6 439 972	557 847	542 619	147 084	106 245	1 393	1 149	90 935	93 668	7 162 953	7 183 653
SUM EIENDLER		10 284 937	9 382 639	588 618	577 566	156 403	109 911	1 401	1 149	217 484	235 721	11 248 845	10 306 986
FONDSKAPITAL													
Opparbeidet kapital													
Innskutt grunnfond U-landsordningen	18	0	0	450 000	450 000	0	0	0	0	0	0	450 000	450 000
Oppkjøpt fondskapital		4 062 580	3 789 346	69 057	2 256	59 803	23 942	-25 357	-8 851	-632 323	-613 880	3 533 761	3 192 812
SUM FONDSKAPITAL	12	4 062 580	3 789 346	519 057	452 256	59 803	23 942	-25 357	-8 851	-632 323	-613 880	3 983 761	3 642 812
AVSETNINGER													
Individuelle avsetninger på garantiansvar	5	3 602 979	2 625 839	0	0	96 600	50 000	0	0	14 379	11 792	3 713 958	2 687 630
Gruppevisse avsetninger på garantiansvar	5	1 742 268	2 163 960	43 149	90 856	0	35 963	16 758	0	285	387	1 802 460	2 291 166
SUM AVSETNINGER		5 345 247	4 789 799	43 149	90 856	96 600	85 963	16 758	0	14 664	12 179	5 516 419	4 978 796
GJELD													
Gjeldsplan, rest til avregning	13	0	0	0	0	0	0	0	0	833 764	833 764	833 764	833 764
Gjeld til NFD	14,18	0	0	0	0	0	0	10 000	10 000	0	0	10 000	10 000
Mottatt, ikke opptjente inntekter	21	850 860	803 876	26 413	34 453	0	0	0	0	779	3 058	878 052	841 387
Annen gjeld	15,18	26 249	-381	0	0	0	6	0	0	600	600	26 849	227
SUM GJELD		877 109	803 495	26 413	34 454	0	6	10 000	10 000	835 143	837 422	1 748 665	1 685 377
SUM GJELD OG FONDSKAPITAL		10 284 937	9 382 639	588 618	577 566	156 403	109 911	1 401	1 149	217 484	235 721	11 248 845	10 306 986

*Tallene er omarbeidet som en følge av overgang til SRS

6. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter – 2017	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Innbetalinger						
Innbetalinger av garantipremie	1 396 165	12 869	36 051	1 482	0	1 446 566
Innbetaling av gebyrinntekter	100 846	0	9 040	0	0	109 886
Innbetalinger av fordringer	758 816	0	0	0	0	758 816
Innbetalinger av renter og utbytte	119 879	428	539	4	356	121 206
Andre innbetalinger	16 511	3 477	-34	-8	14 539	34 484
Sum innbetalinger	2 392 216	16 774	45 595	1 478	14 895	2 470 958
Utbetalinger						
Utbetalinger til administrasjonskostnader	154 061	1 547	4 756	1 139	128	161 631
Utbetalinger til garantiomkostninger	30 443	0	0	96	0	30 539
Utbetaling til erstatningsfordringer	2 051 281	0	0	0	0	2 051 281
Utbetalinger til erstatningsfordringer mottatt i form av aksjer	192 271	0	0	0	0	192 271
Andre utbetalinger	7 515	0	0	0	0	7 515
Sum utbetalinger	2 435 572	1 547	4 756	1 234	128	2 443 237
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-43 356	15 227	40 839	244	14 767	27 721
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter						
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	0	0	0	0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter						
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0	0	0	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer						
Utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	0	0	0	0	-17 500	-17 500
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	0	0	0	0	-17 500	-17 500
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter						
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	-30 921	0	0	0	0	-30 921
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-74 277	15 227	40 839	244	-2 733	-20 700
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	6 439 972	542 619	106 245	1 149	93 668	7 183 653
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	6 365 695	557 847	147 084	1 393	90 935	7 162 953
Avstemming						
Disponering av periodens resultat (til fondsskapital)	273 235	66 800	35 862	-16 506	-18 443	340 949
Endring i leverandørgjeld	12	0	6	0	0	19
Effekt av valutakursendringer	-5 231	317	0	621	3 771	-523
Poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	0	0	0	0	17 500	17 500
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-311 372	-51 890	4 971	16 128	11 939	-330 224
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-43 356	15 227	40 839	244	14 767	27 721

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter – 2016	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Innbetalinger						
Innbetalinger av garantipremie	1 289 188	24 414	16 999	0	2	1 330 603
Innbetaling av gebyrinntekter	118 404	334	5 730	0	0	124 468
Innbetalinger av fordringer	0	0	0	0	0	0
Innbetalinger av renter og utbytte	33 482	432	556	12	478	34 960
Andre innbetalinger	12 518	9 016	0	0	19 366	40 900
Sum innbetalinger	1 453 592	34 195	23 286	12	19 847	1 530 931
Utbetalinger						
Utbetalinger til administrasjonskostnader	151 218	1 685	20 477	1 585	913	175 879
Utbetalinger til garantiomkostninger	21 091	0	150	0	0	21 241
Utbetaling til erstatningsfordringer	3 140 185	0	0	0	0	3 140 185
Utbetalinger til erstatningsfordringer mottatt i form av aksjer	1 151	0	0	0	0	1 151
Andre utbetalinger	10 397	2 894	0	0	0	13 291
Sum utbetalinger	3 324 043	4 579	20 627	1 585	913	3 351 747
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-1 870 451	29 616	2 658	-1 573	18 933	-1 820 816
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter						
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	0	0	0	0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter						
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0	0	0	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer						
Utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	0	0	0	0	-15 600	-15 600
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	0	0	0	0	-15 600	-15 600
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter						
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	-93 987	0	0	0	-82	-94 070
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-1 964 438	29 616	2 658	-1 573	3 251	-1 930 485
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	8 404 410	513 003	103 587	2 722	90 417	9 114 138
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	6 439 972	542 619	106 245	1 149	93 668	7 183 653
Avstemming						
Disponering av periodens resultat (til fondsskapital)	-591 210	31 610	33 580	-508	-6 069	-532 597
Endring i leverandørgjeld	-148	0	-6	0	0	-155
Effekt av valutakursendringer	-77 950	-2 061	0	0	1 655	-78 357
Poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	0	0	0	0	15 600	15 600
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-1 201 142	68	-30 915	-1 065	7 748	-1 225 306
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-1 870 451	29 616	2 658	-1 573	18 933	-1 820 816

Noter til regnskapet

1) Regnskapsprinsipper

GIEK er en forvaltningsbedrift under NFD med formål å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet. Dette skal oppnås gjennom å utstede garantier på vegne av den norske stat. Forvaltningsbedriften GIEK avlegger eget regnskap (administrasjonsregnskapet) som omfatter alle administrasjonskostnader og personalkostnader, se kapittel VI. Årsregnskap del 1. Administrasjonsregnskapet inngår i statsbudsjettet og statsregnskapet.

De enkelte garantiordningene har separate regnskap, heretter kalt fondsregnskapet. Fondsregnskapet er ikke en del av statsregnskapet. Fondsregnskapet vedtas av styret i garantiordningene. Dette årsregnskapet omhandler fondsregnskapet.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Da SRS ikke har egne regnskapsprinsipper for utlån og garantivirksomhet, følger man prinsippene i utlånsforskriften (forskrift av 21.12.2004 nr. 1740) ved beregning av individuelle og gruppevise avsetninger. Det er utarbeidet egne retningslinjer for avsetning for tap på garantier og erstatningsfordringer.

Regnskapsoppstillingen har tatt utgangspunkt i SRS 1 «Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse» og er etter dispensasjon fra Direktoratet for Økonomistyring (DFØ) tilpasset garantiordningenes virksomhet. Det er ingen andre avvik fra SRS.

Årsregnskapet for Alminnelig garantiordning, U-landsordningen, Byggelånsgarantiordningen, Kraftgarantiordningen og garantiordninger under avvikling består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter til regnskapet. Regnskapene for garantiordninger under avvikling presenteres samlet, og hovedtall per ordning er gjengitt i note 20. Dette gjelder Gammel alminnelig ordning, Gamle særordninger og SUS-Baltikum 1999–2002.

Alle tall er oppgitt i hele tusen kroner (TNOK) med mindre annet fremkommer av noteopplysningene.

I flere noter er det hensiktsmessig å benytte forkortelser for garantiordninger. Følgende forkortelser benyttes for de syv garantiordninger som GIEK administrerer:

Alminnelig garantiordning	AGO
U-landsordningen	ULA
Byggelånsgarantiordningen	BYG
Kraftgarantiordningen	KRA
Gammel alminnelig ordning	GAM
Gamle særordninger	SÆR
SUS-Baltikum 1999-2002	SUB

Nedenfor er det redegjort for den regnskapsmessige behandlingen av de enkelte postene.

Inntekter

Garantipremie

Garantiordningene genererer inntekter primært gjennom premier på løpende garantier. Det er to hovedtyper av garantipremie; pro anno og forskuddsbetaling («up-front»). For begge premietypene starter som hovedregel inntektsføring av premien når det underliggende lånet utbetales. Pro anno-premien forfaller etterskuddsvis med renter og avdrag i det underliggende lånet. Pro anno-inntekter som gjelder flere regnskapsperioder, periodiseres i henhold til resterende garantiansvar, slik at det blir forholdsmessig mest inntekt når garantien er ny og med høyest ansvar. Up front-premien periodiseres lineært over garantiens løpetid.

Gebyrinntekter

Gebyrinntekter, som overstiger direkte interne administrative kostnader, inntektsføres når de er opptjent. Del av gebyrinntekter som dekker administrative kostnader inntektsføres direkte.

Øvrige inntekter

Gjenvinning og inntekter fra moratorieavtaler inntektsføres ved innbetaling. Da dette er usikre inntekter, er resultatføring ved innbetaling i tråd med forsiktighetsprinsippet i SRS.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til bankinnskudd og låneopptak (bruk av trekkfullmakt) resultatføres når de er opptjent eller påløpt.

Andre inntekter inntektsføres når de er opptjent.

Driftskostnader

Fondsregnskapet har ingen ansatte og alle administrasjonskostnader, herunder personalkostnader, føres i administrasjonsregnskapet til forvaltningsbedriften GIEK. Administrasjonskostnaden fra administrasjonsregnskapet viderebelastes den enkelte garantiordning etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelene oppdateres jevnlig.

Andre driftskostnader kostnadsføres når de påløper.

Avsetninger på garantiansvar

GIEK deler inn avsetninger på garantiansvar i to kategorier; individuelle og gruppevise avsetninger. Individuelle avsetninger reflekterer beste estimat på hva garantiordningene vil kunne tape på spesifiserte enkeltengasjement. Gruppevise avsetninger reflekterer kjente markedsmessige eller andre forhold som vil kunne påføre garantiordningene tap, men som ennå ikke er identifisert på enkeltengasjement. Avsetningene reflekterer beste estimat. Fondsregnskapet følger prinsippene i utlånsforskriften for beregning av individuelle og gruppevise avsetninger og har utarbeidet egne retningslinjer for avsetning for tap på garantier. GIEK har vurdert at kredittrisikoen knyttet til garantiene utstedt av GIEK har identiske karakteristika som utlån og GIEK har derfor valgt å følge utlånsforskriftens paragraf 2-5 for tapsavsetning for utlån analogt på avsetninger for garantier fremfor utlånsforskriftens paragraf 3-1 som omhandler tapsavsetning for garantier.

Kriteriet for beregning av tap på individuelle garantier er at det foreligger objektive bevis for at en garanti har verdifall. Objektive bevis på at en garanti har verdifall inkluderer observerbare data GIEK har kjennskap til som for eksempel vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller innvilget utsettelse av betaling. Avsetninger på grupper av garantier foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i grupper av garantier med like risikokarakteristika. Ved vurdering av avsetning på grupper av garantier, inndeles garantier i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor finansinstitusjonene GIEK har garantert for.

Modellen for gruppevise avsetninger tar utgangspunkt i vurdering av porteføljen, og skal ta høyde for tap som har eller kan ha oppstått, men ikke er avdekket på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Kalkylen baserer seg hovedsakelig ved bruk av eksponering på balansetidspunkt, sannsynlighet for mislighold, og forventet verdi av eventuell sikkerhet ved realisasjon.

Sannsynlighet for mislighold er kalkulert ut fra en innkjøpt misligholdsmatrise, levert av Standard & Poors. Matrisen benyttes da GIEKs portefølje har begrenset omfang, og det gir ikke gode estimater å basere misligholdsmatrisen basert på historikk fra egen portefølje. Endringer i misligholdsmatrisen endrer den gruppevise avsetningen. I regnskapsårene for 2014, 2015 og 2016 benyttet GIEK S&Ps matrise fra 2014. I 2017 ble oppdatert matrise (fra 2017) implementert i gruppemodellen, noe som har påvirket tapsavsetningen på lik linje med oppdatering av andre grunnlagsdata, og er presentert sammen med øvrige estimatavvik over resultatet for 2017. Det kan oppstå endringer i makroøkonomiske forhold på balansetidspunktet, som ikke fullt ut reflekteres i de underliggende beregninger av porteføljen. Dersom det skjer brå endringer i makroforholdene, skal disse forholdene søkes reflektert i avsetningsnivået gjennom en makrofaktor. Makrofaktoren fastsettes basert på vurdering av markedet, og kan være marked-, bransje- eller landspesifikk. Ved utregningen av tapsavsetninger tas det også hensyn til den forventete verdien av realsikkerheter. Denne beregnes ut fra oppdatert informasjon om realsikkerhetens verdi, fratrukket en justeringsfaktor for å ta høyde for at avhendig kan skje i en utfordrende situasjon, samt at det tas høyde for at fartøy/realsikkerheter kan befinne seg i jurisdiksjoner der det kan være utfordrende å realisere pantet.

Modellen benytter også oppdatert informasjon om diskonteringsrente og porteføljens løpetid. I GIEKs garantiportefølje er det totalt sett flere store engasjementer (definert som engasjement over 25 % av garantiordningens bankbeholdning). Bankene har i henhold til regelverk for store engasjementer ikke anledning til å være eksponert for enkelteksponeringer som overstiger 25 % av ansvarlig kapital. Ved beregning av de gruppevise avsetningene i fondsregnskapet er det derfor foretatt en særskilt avsetning for eksponering mot store engasjementer.

Det er ikke foretatt avsetninger knyttet til konsentrasjonsrisiko for land og bransje i de gruppevise avsetningene da dette ikke er et krav i Utlånsforskriften. Ordinære banker vurderer konsentrasjonsrisiko på bransje og land som en del av sine Pilar II-beregninger (egenkapitalbehovsvurdering i henhold til kapitalkravforskriften), og disse vurderingene er adskilt fra regnskapsavleggelsen.

Modell for gruppeavsetninger vurderes som forsiktig og tar høyde for tap som kan oppstå i hele garantiens løpetid. Grunnlagsdata og forutsetninger oppdateres jevnlig, estimatet oppdateres med endringer i grunndata.

Erstatningsutbetalinger under garantien og nedskrivninger på fordringer

Ved utbetaling under garantien trer garantiordningene inn i garantimottakers fordring på debitor. Fordringen balanseføres ved utbetaling under garantien.

Netto fordringer i balansen representerer de gjenvinnbare verdier som GIEK har vurdert disse fordringer til. Det gjøres nedskrivning for den del av fordringen som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskapsavslutningstidspunktet. Nedskrivningene vurderes på lik linje som avsetningene på løpende garantier.

Fordring moratorieavtaler

Moratorieavtaler er gjeldsnedbetalingsavtaler på bakgrunn av internasjonalt kreditorsamarbeid i Parisklubben. Fordringene har oppstått som følge av utbetalinger under garantien grunnet politisk risiko. Netto verdiendring på hovedstol resultatføres i sin helhet idet avtalen inngås, med unntak av fremtidige forfall som resultatføres når garantiordningene overtar fordringen ved utbetalingstidspunkt. For øvrig påvirkes resultatregnskapet av endringer i løpende avtaler, som påløpt avtalerente, innbetaling av morarente, konsolidering av avtaler, gjeldsettergivelse, kursgevinst/-tap og flytende rente.

Gjeldsettergivelse

Det blir gjort nedskrivning for den del av moratoriefordringene som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskapsavslutningstidspunktet. Det er forutsatt at kompensasjon mottas for gjeldsslette som besluttes av Den norske stat utover gjeldssletten som blir avtalt i Parisklubben (internasjonale gjeldsavtaler). Verdien av fordringer som inngår i gjeldsplanen (se nedenfor), er fastlagt gjennom denne planen. Det er forutsatt at det mottas kompensasjon for gjeldsslette som besluttes av staten utover gjeldsplanen, med mindre staten ved Utenriksdepartementet har gitt klare føringer om at kompensasjon ikke vil bli gitt.

Gjeldsplan

Enkelte moratoriefordringer samt gjeld tilhørende visse land som ikke har vært behandlet i Parisklubben er omfattet av gjeldsplanen. Den norske gjeldsplanen ble vedtatt av Stortinget i desember 1997 sammen med statsbudsjettet for 1998 og gjelder fordringer under gamle ordninger. Den ble oppdatert i 2004. Gjeldsplanen medfører at garantiordningenes fordringer mot land som planen omfatter, kan ettergis uten nye statlige bevilgninger ved avregning mot et rammebeløp. Gjeldsplanens rammebeløp ble fastsatt på grunnlag av fordringenes verdi på tidspunktet planen ble vedtatt, og oppført som gjeld til staten. Denne gjelden, kalt restbeløpet til avregning, reduseres etter hvert som fordringene ettergis (og avregnes). Gjeldsplanen (rest til avregning) er bokført til innvilget beløp fratrukket godkjente avregninger. Denne gjeldsplanen er en overslagsbevilgning og representerer ikke en regnskapsmessig forpliktelse.

Valuta

Fordringer, bankinnskudd og avsetninger i utenlandsk valuta er omregnet til NOK til balansedagens kurs. Tapsavsetning blir foretatt hvert halvår, og periodens tapkostnad i valuta blir omregnet til halvårets snittkurs. Garantipremier og gebyrinntekter i valuta blir omregnet til månedens snittkurs. Valutaeffekter presenteres som netto verdivurdering valuta.

Valutasikring

For å balansere valutarisiko for AGO er det opprettet bankkonti i USD og EUR. Garantiordningens direkte eksponering er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetningene som gjøres for garanti-ansvar. Formålet med de ulike valutakonti er å redusere valutarisiko gjennom å balansere fordringer og bankinnskudd mot tapsavsetninger. Balanseringen gjøres hvert halvår med åpning for å gjøre kjøp/salg ved større endringer i porteføljen uavhengig av halvårsavslutning. Som følge av lavfrekvent handel i valuta vil garantiordningen være eksponert for valutasingninger til enhver tid. Dagens praksis er imidlertid med på å redusere risikoen betydelig.

Når det gjelder de øvrige garantiordninger, er det ikke etablert tilsvarende mekanismer for valutasikring.

Når det gjelder de øvrige garantiordninger, er det ikke etablert tilsvarende mekanismer for valutasikring.

Reforsikring

GIEK reforsikrer garantiansvar for GIEK Kredittforsikring AS (GK) på markedsmessige vilkår, på betingelser som årlig reforhandles. Garantiordningene får overført en andel av forsikringspremien, og betaler samtidig en avgift («ceding commission») til GK som kompensasjon for det arbeidet som utføres av GK på vegne av GIEK. Avsetning på garanti-ansvar og verdivurdering av eventuelle fordringer baseres på informasjon fra GK i tillegg til GIEKs egne vurderinger.

Utbytte

Garantiordningene inntektsfører mottatt utbytte på mot-takstidspunktet som driftsinntekt.

Skatt

Garantiordningene er unntatt skatteplikt. Det bokføres derfor verken skattekostnad eller utsatte skatteforpliktelser for garantiordningene.

Aksjer

Aksjer bokføres til kostpris. Dersom verdien faller under kostpris, nedskrives verdien til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående.

Alle aksjer er i selskaper som er etablert med intensjon om å overta sikkerhetsstillelser for midlertidig eie. Av den grunn er ikke disse selskapene konsolidert inn i garantiordningenes regnskaper.

Fondskapital

Regnskapsposten viser garantiordningenes opparbeidede fondskapital. Årets overskudd (underskudd) føres mot (dekkes av) denne posten. Effekten av prinsippendringer, samt korrigeringer av tidligere års vesentlige feil føres mot opparbeidet fondskapital.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

2) Endring av regnskapsprinsipper

Til og med 2016 ble fondsregnskapet avlagt i samsvar med prinsippene i regnskapsloven så langt de passet. Fondsregnskapet er fra og med regnskapsåret 2017 avlagt etter SRS. GIEK har valgt å omarbeide regnskapstallene for 2016 fra regnskapsloven så langt det passer til SRS. Endring av prinsipp innebærer at gebyrinntekter som tidligere ble tatt til inntekt i sin helhet ved innbetaling, nå inntektsføres når de er opptjent, dvs over garantiens løpetid. Nye prinsipper ble innført fra 1.1.2017 og regnskap tilbake til 1.1.2016 ble omarbeidet. Gebyrinntektene for 2016 økte med 5 millioner kroner som følge av omarbeidningen. I balansen pr. 31.12.16 er mottatt ikke opptjente inntekter økt med 363 millioner kroner i forhold til det avgitte regnskapet, som følge av at disse inntektene etter nye prinsipper skal periodiseres over garantiens løpetid og fremstår som en gjeld i regnskapet.

Tilsvarende er fondskapitalen redusert tilsvarende som en motpost. Denne balanseføringen vil tas til inntekt fremover over garantiens løpetid. Omfanget av korrigeringen var ikke kjent på tidspunkt for avleggelse av regnskapet for 2016. Den reelle tapsbuffer anses som uendret, da beløpet er innbetalt og ikke skal tilbakeføres selv om garanti innfris eller misligholdes.

Også notene som inneholder spesifikasjon av eller henvisning til gebyrinntekter fra 2016 er omarbeidet i samsvar med dette.

Det vises for øvrig til note 12.

3) Inntekter fra garantier

Inntekter fra garantier består av garantipremier og gebyrinntekter. Prissetting reguleres blant annet av OECD sitt regelverk om minimumspremier. Dette regelverket er satt for å sikre at medlemslandene ikke skaper konkurransevridende effekter/fordeler for sitt eget lands eksportindustri.

Prissetting på garantien avhenger også av andre forhold som risiko i prosjektet, bankdeltakelse og betingelser for øvrig i garantigivning, samt GIEKs muligheter til å etablere sikkerhet i form av pant eller andre typer sikkerheter.

I tillegg kan det beregnes saksbehandlergebyr, bereskapsprovisjon eller andre typer gebyr. Gebyrene reflekterer ofte forretningsmodellen til banker og/eller finansinstitusjoner som GIEK samarbeider med i forbindelse med garantigivningen. Gebyrinntekter periodiseres over garantiens løpetid.

Garantipremier 2017	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Pro anno premier	1 200 318	12 614	41 670	1 482	-	1 256 083
Reforsikringspremie	7 435	-	-	-	-	7 435
Forskuddsbetalte periodiserte premier	78 964	8 041	-	-	2 279	89 283
Sum garantipremier	1 286 717	20 654	41 670	1 482	2 279	1 352 802

6. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

Garantipremier 2016	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Pro anno premier	1 217 129	13 588	20 333	-	-	1 251 050
Reforsikringspremie	6 960	-	-	-	-	6 960
Forskuddsbetalte periodiserte premier	74 311	7 643	-	-	4 032	85 987
Sum garantipremier	1 298 401	21 231	20 333	-	4 032	1 343 997

Gebyrinntekter 2017	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Saksbehandlingsgebyr	39 023	-	503	-	-	39 527
Beredskapsprovisjon	33 794	-	10 212	-	-	44 006
Diverse gebyrinntekter	44 160	-	-1 676	-	-	42 484
Sum gebyrinntekter	116 977	-	9 040	-	-	126 017

Gebyrinntekter 2016 (omarbeidet)	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Saksbehandlingsgebyr	56 717	20	-	-	-	56 737
Beredskapsprovisjon	20 499	-	3 305	-	-	23 804
Diverse gebyrinntekter	46 587	314	2 425	-	-	49 326
Sum gebyrinntekter	123 804	334	5 730	-	-	129 868

4) Garantiporteføljens sammensetning

Tabellene viser fordeling av utestående garantiansvar per bransje og per produkt.

Totalt utestående garantiansvar		
Fordeling per bransje	31.12.17	31.12.16
Olje/gass	72 221 569	84 184 320
Energi	4 370 036	4 387 578
Skipsfart	8 784 407	6 088 969
Industri	2 423 910	2 219 061
Vann, avløp og renovasjon	711 971	188 236
Annet	2 560 099	949 667
Totalt	91 071 992	98 017 831

6. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

Totalt utestående garantiansvar (31.12.2017)						
Fordeling per produkt:	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Långivergaranti	84 481 824	624 125	0	0	30 934	85 136 882
Bondgaranti	1 125 741	0	0	0	0	1 125 741
Leverandørkreditt	2 086	0	0	0	0	2 086
Rekursgaranti	374 238	0	0	0	0	374 238
Investeringsgaranti	344 935	0	0	0	0	344 935
Internasjonaliseringsgaranti	30 000	0	0	0	0	30 000
Kraftgaranti	0	0	0	549 339	0	549 339
Byggelånsgaranti	0	0	3 038 967	0	0	3 038 967
Reforsikring GK	317 723	0	0	0	0	317 723
Øvrig	152 081	0	0	0	0	152 081
Totalt	86 828 627	624 125	3 038 967	549 339	30 934	91 071 992
Sikret ved pant	76 %	100 %	100 %	0 %	0 %	77 %

Av de garantier som ikke er sikret med pant, har 40 % av garantimottakerne en investment grade rating eller har statsrisiko.

Totalt utestående garantiansvar (31.12.2016)						
Fordeling per produkt:	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Långivergaranti	93 614 966	782 328			54 613	94 451 907
Bondgaranti	385 623					385 623
Leverandørkreditt	64 610					64 610
Rekursgaranti	134 706					134 706
Investeringsgaranti	418 125					418 125
Øvrig	308 556					308 556
Reforsikring GK	315 687					315 687
Byggelånsgaranti			1 938 617			1 938 617
Totalt	95 242 273	782 328	1 938 617	0	54 613	98 017 831
Sikret ved pant	73 %	100 %	71 %	0 %	0 %	74 %

Av de garantier som ikke er sikret med pant, har 45 % av garantimottakerne en investment grade rating eller har statsrisiko.

5) Avsetning på garantiansvar

31.12.17	Ansvar	Avsetning	%	31.12.16	Ansvar	Avsetning	%
AGO	86 828 627	5 345 247	6,2 %	AGO	95 242 273	4 789 799	5,0 %
ULA	624 125	43 149	6,9 %	ULA	782 328	90 856	11,6 %
BYG	3 038 967	96 600	3,2 %	BYG	1 938 617	85 963	4,4 %
KRA	549 339	16 758	3,1 %	KRA	0	0	0,0 %
GAM	30 934	14 665	47,4 %	GAM	54 613	12 179	22,3 %
SÆR	0		0,0 %	SÆR	0		0,0 %
SUB	0		0,0 %	SUB	0		0,0 %
Totalt	91 071 992	5 516 419	6,1 %	Totalt	98 017 831	4 978 796	5,1 %
Individuelle avsetninger		3 713 958		Individuelle avsetninger		2 687 630	
Gruppevise avsetninger		1 802 461		Gruppevise avsetninger		2 291 166	
Totalt		5 516 419		Totalt		4 978 796	

Avsetning på garantiansvar består av valutakursendringer og endringer i avsetning over resultatregnskapet. Utviklingen i disse postene fremkommer i følgende tabeller:

Individuelle avsetninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Avsetning på garantiansvar 1.1.2017	2 625 839	0	50 000	0	11 792	2 687 630
Årets endring i avsetning på garantiansvar	1 052 894	0	46 600	0	2 941	1 102 435
Urealisert valutakurstap på avsetning	-75 755	0	0	0	-353	-76 108
Avsetning på garantiansvar 31.12.2017	3 602 979	0	96 600	0	14 379	3 713 958

Gruppevise avsetninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Avsetninger på garantiansvar 1.1.2017	2 163 960	90 856	35 963	0	387	2 291 165
Årets endring i avsetning på garantiansvar	-400 474	-46 620	-35 963	16 137	-86	-467 007
Urealisert valutakurstap på avsetning	-21 218	-1 086	0	621	-16	-21 699
Nedskrivning på garantiansvar 31.12.2017	1 742 269	43 149	0	16 758	285	1 802 461

Endringer i avsetning skyldes både at garantiansvaret endres og at risikoen for tap er revurdert for land og/eller enkeltsaker. Det gjøres ikke avsetninger for tilbud under garantien.

Individuelle avsetningene i garantiporteføljen har gått opp i 2017. Økningen er en følge av at flere forhold i enkeltsaker har forverret seg gjennom året. GIEK har en stor andel av porteføljen innenfor bransjer der usikkerheten er stor for fremtidig inntjening, noe som blant annet reflekteres i lavere markedsverdivurderinger av pantesikkerheten.

Gruppevise avsetninger har gått ned i løpet av 2017, og skyldes endringer i flere faktorer i modellen. En viktig årsak er at misligholds sannsynligheten i porteføljen har gått ned.

Misligholds sannsynlighetene i den innkjøpte misligholds-matrisen har gått ned i alle ratingklasser sammenlignet med datagrunnlaget benyttet i 2016. Ved utregningen av tapsavsetninger tas det også hensyn til hvilken jurisdiksjon pantet befinner seg i, gjennom at verdien av realsikkerhetene nedjusteres dersom den geografiske plasseringen tilsier det. Videre er det gjort avsetninger som følge av stor eksponering mot enkeltkunder/selskapsgrupperinger. Dette gjøres for eksponeringer som ville ha oversteget bankregelverkets grenser for eksponering mot enkeltkunder. Prinsippene for beregning av avsetninger og nedskrivninger er også omtalt i note 1.

Fastsetting av nevnte faktorer for beregning av tapsavsetninger er alltid forbundet med skjønn, og de foretatte beregninger er GIEKs beste estimat.

6) Fordringer relatert til utbetalinger under garantien og tilhørende nedskrivning

Ved utbetaling under garantien trer GIEK inn i garanti-mottakers fordring på debitor. Fordringen balanseføres ved utbetaling. Det treffes tiltak for å inndrive fordringene. Gjenvinning i forbindelse med refsikring ligger også i denne regnskapsposten. Netto fordringer i balansen representerer de gjenvinnbare verdier som GIEK har

vurdert disse fordringer til. På samme måte som garantiporteføljen risikovurderes, gjøres det i samme operasjon en vurdering av fordringene i balansen. Denne vurderingen blir gjort hvert halvår. Fordringer i forbindelse med utbetaling under garantien fordeler seg slik:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Verdi av fordringer ifm utbetaling under garantien 1.1.2017	2 576 664	1 814	0	0	37 044	2 615 522
Netto tilgang/innfrielse av fordringer	1 276 593					1 276 593
Årets endring i nedskrivning på fordringer	-242 107	0	0	0	0	-242 107
Valutagevinst	-57 725	0	0	0	-1 210	-58 935
Verdi av fordringer 31.12.2017	3 553 425	1 814	0	0	35 834	3 591 072
Nedskrivningsgrad	33,4 %	86,6 %	0,0 %	0,0 %	86,4 %	36,0 %
Fordringer ifm utbetaling under garantien	5 334 325	13 567	0	0	264 443	5 612 335
Individuelle nedskrivninger på fordringer	-1 779 918	-11 753	0	0	-228 609	-2 020 280
Gruppevise nedskrivninger på fordringer	-983	0	0	0	0	-983
Verdi av fordringer 31.12.2017	3 553 425	1 814	0	0	35 834	3 591 072

Følgende tabell gir oversikt over endring i nedskrivning på fordringer, utbetaling under garantien i 2017, samt innbetalinger på nedskrevne ordinære fordringer (gjenvinning).

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Konstaterte tap	724 634	0	0	0	0	724 634
GK endring i nedskrivning på ordinære fordringer	7 206	0	0	0	0	7 206
Endring i individuelle nedskrivning på ordinære fordringer	-490 700	0	0	0	0	-490 700
Endring i gruppevise nedskrivning på ordinære fordringer	967	0	0	0	0	967
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	242 107	0	0	0	0	242 107
Endring i fordringsverdi og kostnadsføring av nye fordringer	0	0	0	0	0	0
Omkostninger ifm erstatning	35 443	0	0	96	0	35 539
GK inntektsføring av tidligere konstaterte tap	-766	0	0	0	0	-766
Inntektsføring av tidligere konstaterte tap	-2 019	0	0	0	0	-2 019
Øvrige endringer i fordringer og relaterte kostnader	32 658	0	0	96	0	32 754
Netto endring erstatningsfordring	274 766	0	0	96	0	274 861
Netto endringer i individuelle erstatningsfordringer	273 799	0	0	96	0	273 895
Netto endringer i gruppevise erstatningsfordringer	967	0	0	0	0	967
Øvrige endringer i fordringer og relaterte kostnader	274 766	0	0	96	0	274 861

Utbetalinger under garantier for AGO utgjorde 2 051 millioner kroner.

7) Fordring moratorieavtaler

Moratorieavtaler er gjeldsnedbetalingsavtaler med fem land på bakgrunn av internasjonalt kreditorsamarbeid i Parisklubben. Fordringene har oppstått som følge av utbetaling under garantien grunnet politisk risiko. Nye avtalers hovedstol settes som fordring og fordringene verdivurderes. For øvrig påvirkes fordringenes verdi av endringer i løpende avtaler, som påløpt avtalerente,

innbetaling av morarente, konsolidering av avtaler, gjeldsettergivelse, realisert kursgevinst/-tap og flytende rente. Gjeldsplanen har fastsatt forventningene om gjeldslette og dermed fordringenes verdi, samt kompensasjon i form av redusert gjeld til Den norske stat, for de moratorieavtalene som faller inn under planen. Vi viser til note 13 vedrørende omtale av Gjeldsplanen.

Moratorieavtaler er oppført som fordringer i balansen, og fordeler seg på garantiordningene på følgende måte:

	AGO	ULA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 1.1.2017	117 083	31 029	105 009	253 121
Netto tilgang/innfrielse av fordringer i moratorieavtaler	-12 984	-2 787	-12 691	-28 463
Valutagevinst	-4 723	-1 403	-2 929	-9 056
Årets endring i nedskrivning på fordringer i moratorieavtaler	1 225	260	1 327	2 811
Endring i gjeldsplan	0	0	0	0
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 31.12.2017	100 600	27 099	90 715	218 413
Fordringer moratorieavtaler	119 531	34 228	186 605	340 364
Nedskrivning på moratoriefordringer	-18 932	-7 129	-95 890	-121 951
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 31.12.2017	100 600	27 099	90 715	218 413

8) Valutaeksponering

I garantiporteføljen til GIEK er det garantiansvar i ulike valutaer. Følgende tabell gir oversikt over den totale valutaeksponering i norske kroner fordelt på garantiordningene:

Garantiansvar inkludert reforsikring GK (beløp i 1 000)						
	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
USD	57 269 544	506 999			30 934	57 807 477
NOK	15 652 046		3 038 967			18 691 013
EUR	12 929 259	117 126		549 339		13 595 723
GBP	227 607					227 607
Øvrig	750 173					750 173
Totalt	86 828 627	624 125	3 038 967	549 339	30 934	91 071 992

Forhold særskilt for alminnelig garantiordning

For å balansere garantiordningens valutarisiko er det opprettet bankkonti i USD og EUR. Garantiordningens direkte valutaeksponering er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetninger som gjøres for garantiansvar. Formålet med de ulike valutakonti er å redusere valutarisiko gjennom å balansere fordringer og bankinnskudd mot tapsavsetninger. Balanseringen har vært gjort hvert halvår med åpning for å gjøre kjøp/salg ved større endringer i porteføljen uavhengig av halvårsavslutning.

Følgende eksponering forelå per 31.12.2017:

Tall i TUSD og TEUR	USD	EUR
Verdivurderte fordringer	366 716	6 000
Bankinnskudd	59 559	51 346
Nedskrivning på garantiansvar	-393 394	-59 011
Sum eksponering	32 881	-1 664

Øvrige garantiordninger

Når det gjelder de øvrige garantiordninger, er det ikke etablert tilsvarende mekanismer for valutasikring.

Oversikt over valutaeffekter for alle ordninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	Uavvkl.	Sum alle ordninger
Realisert kurstap/-gevinst	1 555	0	0	0	0	1 555
Urealisert kurstap/-gevinst på fordringer	-62 448	-1 403	0	0	-4 139	-67 991
Urealisert kurstap/-gevinst på bankinnskudd	-30 848	0	0	0	0	-30 848
Urealisert kurstap/-gevinst nedskrivning garantiansvar	96 972	1 086	0	-621	369	97 806
Netto verdivurdering valuta	5 231	-317	0	-621	-3 771	523

9) Bankinnskudd og renter

Hver garantiordning har minst én bankkonto i Norges Bank. Det er satt opp en arbeidskonto for hver ordning i Nordea, samt frittstående valutakonti i Nordea for alminnelig garantiordning. I tillegg har GIEK en ikke-rentebærende konto i Norges Bank som består av grunnfondet til ULA. Per 31.12.2017 har GIEK følgende bankinnskudd per ordning omregnet i TNOK til balansedagens kurs:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Rentebærende i Norges Bank	5 369 051	107 847	147 084	1 393	90 935	5 716 309
Ikke-rentebærende i Norges Bank	0	450 000	0	0	0	450 000
USD innskudd i Nordea	490 831					490 831
EUR innskudd i Nordea	505 813					505 813
Bankinnskudd 31.12.2017	6 365 695	557 847	147 084	1 393	90 935	7 162 953

Kontiene i Norges Bank inngår i Statens konsernkontoordning.

I tillegg har byggelånsordningen trekkfullmakt hos NFD på 0,6 milliarder kroner. Denne ble ikke benyttet i 2017.

Netto renteinntekter fordeler seg som følger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Renteinntekter bankinnskudd	15 240	428	539	4	356	16 568
Renter fra fordringer	107 077	0	0	0	0	107 077
Rentekostnader	0	0	0	0	0	0
Netto renteinntekter	122 317	428	539	4	356	123 644

Rentesatser fastsettes på halvårlig basis.

Bankinnskudd i forbindelse med innskutt grunnfond for U-landsordningen står på en ikke-rentebærende konto i Norges Bank.

10) Administrasjonskostnader

Garantiordningene har ingen ansatte. Alle tjenester leveres fra GIEKs administrasjon og belastes som administrasjonskostnader. GIEKs administrasjonskostnader belastes de ulike garantiordninger og andre oppgaver som

GIEK utfører etter en fordelingsnøkkel som fastsettes årlig. Fordelingsnøkkelen skal gjenspeile underliggende kostnader og arbeidsbelastning.

Sammendrag av GIEKs administrasjonskostnader i 2017 med sammenlignbare tall for 2016:

	2017	2016
Lønn og honorar	82 485	81 014
Arbeidsgiveravgift og finansskatt *	17 552	12 875
Pensjonsinnskudd	8 046	8 675
Personalkostnader mm	2 995	2 536
IT-drift og -avtaler	13 308	19 509
Reiser	5 232	6 243
Sakkyndig hjelp	11 989	14 247
Bygningers drift og inventar	13 295	15 102
Diverse driftsutgifter (Kurs, møte, kontor etc.)	8 432	12 954
Sum administrasjonsutgifter	163 334	173 155
Administrasjonskostnader øvrige aktører **	2 187	720
Sum administrasjonskostnader belastet adm.regnskapet	165 521	173 875
Belastet Alminnelig ordning	155 690	164 930
Belastet U-landsordningen	1 552	519
Belastet Byggelånsordningen	4 818	6 926
Belastet Kraftordningen	1 143	519
Belastet ordninger under avvikling	131	260
Sum fordeling administrasjonskostnader	163 334	173 155
Tilbakebetalt vedr. tidligere år	-1 722	0
Sum belastet fondsregnskapet	161 612	173 155
Belastet øvrige aktører **	2 187	720
Tilbakebetalt vedr. tidligere år	1 722	0
Sum belastet adm.regnskapet	165 521	173 875

* Finansskatt fra og med 2017

** GIEKs administrasjon forestår drift av Beredkapsordning for Statens Varekrigsforsikring (BSV), Anbudsgarantiordningen for Norfund samt yter tjenester innen bærekraftfeltet på forretningsmessige vilkår for Eksportkreditt Norge AS. I 2017 ble GIEK tildelt 0,4 millioner kroner fra DIFI til digitalisering.

Riksrevisjonen er GIEKs revisor. GIEK belastes ingen honorar for revisjonen.

11) Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av følgende:

Andre driftskostnader 2017	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
GK Ceding Commission (kostnader ifm reforsikring)	3 699	0	0	0	0	3 699
Kjøp av kredittopplysninger og øvrige kostnader	0	0	0	0	0	0
Nedskrivning kundefordringer	-278	0	0	0	0	-278
Bankgebyr og øredifferanser	0	0	0	0	0	0
Totalt	3 421	0	0	0	0	3 421

Sammenlignbare tall for 2016:

Andre driftskostnader 2016	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
GK Ceding Commission (kostnader ifm reforsikring)	2 442	0	0	0	0	2 442
Kjøp av kredittopplysninger og øvrige kostnader	10	0	0	0	0	10
Nedskrivning kundefordringer	278	0	0	0	0	278
Bankgebyr og øredifferanser	0	0	0	0	0	0
Totalt	2 730	0	0	0	0	2 730

12) Fondskapital

Fondsregnskapet er fra og med regnskapsåret 2017 avlagt etter SRS. GIEK har valgt å omarbeide tall for 2016. Gebyrinntektene for 2016 økte med 5,4 millioner kroner som følge av omarbeiding. Implementeringseffekten ved overgang til SRS er ført mot fondskapitalen per 1. januar 2016

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Innskutt grunnfond	0	450 000	0	0	0	450 000
Opparbeidet kap 31.12.15	4 738 017	-29 353	-9 638	-8 343	-607 811	4 082 871
Sum fondskapital 31.12.15	4 738 017	420 647	-9 638	-8 343	-607 811	4 532 871
Implementeringseffekt	362 861	0	0	0	0	362 861
Fondskapital 01.01.16	4 375 157	420 647	-9 638	-8 343	-607 811	4 170 011
Resultat 2016 omarbeidet	-585 811	31 610	33 580	-508	-6 069	-527 198
Fondskapital 31.12.16 er lik fondskapital 01.01.17	3 789 345	452 257	23 942	-8 851	-613 880	3 642 813
Resultat 2017	273 235	66 800	35 862	-16 506	-943	358 449
Statlige overføringer	0	0	0	0	-17 500	-17 500
Fondskapital 31.12.17	4 062 580	519 057	59 803	-25 357	-632 323	3 983 761

Overføring til/fra staten

Gammel alminnelig ordning og gamle særordninger innbetaler årlig til statskassen det beløp som Stortinget beslutter, 17,5 millioner kroner for 2017. Fra og med år 2008 til og med 2017 er akkumulerte overføringer på 1.784 millioner kroner.

U-landsordningens midler, utover kortsiktige behov og årlig anslåtte administrasjonskostnader, skal stå i grunnfondet med inntil 450 millioner kroner. Garantiordningen regulerer sin likviditet med overføring til/fra fondet.

Fondet står oppført som innskutt grunnfond på 450 millioner kroner i balansen til U-landsordningen. Grunnfondet er ikke rentebærende.

Akkumulert resultat i de aktive ordninger forblir i GIEK og overføres ikke til/fra staten.

13) Gjeldsplan

Gjeldsplanen medfører at GIEKs fordringer mot visse land kan ettergis uten nye bevilgninger ved avregning mot et rammebeløp. Den norske gjeldsplanen ble vedtatt av Stortinget i desember 1997 sammen med statsbudsjettet for 1998. Gjeldsplanen ble oppdatert i 2004. Note 7 omtaler fordringer moratorieavtaler.

Gjeldsplanen er utnyttet slik i 2017:

	GAM	SÆR	Sum
Rest ramme for gjeldsplanen 01.01.17	829 685	4 080	833 764
Gjeldsslette			0
Rest ramme for gjeldsplanen 31.12.17	829 685	4 080	833 764

Gjeldsplanen er en ramme fastsatt av Utenriksdepartementet (UD) hvor GIEK får kompensert gjeldsslette ut fra nærmere vilkår fastsatt og besluttet av UD. Blir gjeldsslette besluttet uten inndekning fra gjeldsplanen, vil dette påvirke resultatregnskapene til garantiordninger under avvikling negativt. Som følge av dette er Gjeldsplanens resterende ramme nå større enn resterende fordringer under Gjeldsplanen.

14) Gjeld til NFD

GIEK er tilført 10 millioner kroner for etablering av Kraftgarantiordningen. Dette står oppført som gjeld til NFD. Det er for første gang etter opprettelse av ordningen utstedt garantier. Det ble i 2017 utstedt to garantier på tilsammen 550 millioner kroner.

15) Annen gjeld

Annen gjeld består per 31.12.2017 av:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Skyldig administrasjonskostnader	0	0	0	0	0	0
Øvrige reskontroposter	26 249	0	0	0	600	26 849
Sum annen gjeld	26 249	0	0	0	600	26 849

Sammenlignbare tall per 31.12.2016:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Skyldig administrasjonskostnader	148	0	6	0	0	155
Øvrige reskontroposter	-528	0	0	0	600	71
Sum annen gjeld	-381	0	6	0	600	227

16) Andre fordringer

Andre fordringer består per 31.12.2017 av:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Opptjent, ikke innbetalt inntekt fra garantier	212 026	1 848	9 285	0	0	223 159
Øvrige fordringer og mellomværende	3 169	11	34	8	1	3 223
Sum andre fordringer	215 195	1 859	9 319	8	1	226 382

Sammenlignbare tall per 31.12.2016:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Opptjent, ikke innbetalt inntekt fra garantier	246 946	2 104	3 666	0	0	252 715
Øvrige fordringer og mellomværende	731	0	0	0	0	731
Sum andre fordringer	247 677	2 104	3 666	0	0	253 447

17) Aksjer

Selskap	Ervervsdato	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet ¹⁾	Balanseført egen-kapital i selskapet ¹⁾	Balanseført verdi (i kapital-regnskapet) ¹⁾	Balanseført verdi (i virksomhets-regnskapet) ¹⁾
Box Topco AS	22.12.2015	100 %	100 %	-9 513 804	50 023 727	50 023 727	50 023 727
FPSO Invest DAC	24.10.2016	40 %	40 %	Ikke tilgj ²⁾	Ikke tilgj ²⁾	37	37
Totalt						50 023 764	50 023 764

1) Beløp i hele kroner.

2) Selskapet ble opprettet oktober 2016 og har følgelig ikke regnskapsplikt før 2017. Regnskapet for 2017 var ikke klart da fondsregnskapet ble avlagt.

Det er ikke utbetalt utbytte fra noen av selskapene i 2017.

Regnskapene til AGO og Box Topco AS er ikke konsolidert, da intensjonen bak disse selskapene er å overta sikkerhetsstillelser for midlertidig eie.

18) Nærstående parter

Som nærstående parter har vi definert GIEK Kredittforsikring AS, Eksportkreditt Norge AS, Nærings- og fiskeridepartementet, Box Topco AS, Box Holdco AS og FPSO Invest Dac. Transaksjoner mellom GIEK og nærstående parter, med unntak av NFD, er basert på forretningsmessige vilkår.

Forhold av vesentlig betydning er beskrevet under.

Eksportkreditt Norge AS

Eksportkreditt Norge AS er et heleid selskap av NFD og forvalter eksportfinansieringen på vegne av den norske stat. Garantiordningene garanterer for 57,7 milliarder kroner (61,9 milliarder kroner) av utlånsporteføljen til Eksportkreditt Norge. GIEK mottar for dette premie- og gebyrinntekter på markedsmessige betingelser fra låntakerne, som i 2017 utgjorde 976 millioner kroner (938 millioner kroner) i premieinntekter og 90 millioner kroner (99 millioner kroner) i gebyrinntekter. I tillegg betaler Eksportkreditt Norge 0,85 millioner kroner (0,85 millioner kroner) for tjenester innen bærekraftfeltet.

Nærings- og fiskeridepartementet

Garantiordningene er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Følgende transaksjonstyper finner sted mellom GIEK og NFD:

- 1 For U-landsordningen er det opprettet et grunnfond på 450 millioner kroner. Garantirammen for U-landsordningen er 7 ganger grunnfondet (3.150 millioner kroner). Forvaltningen av grunnfondet ble overført fra NFD til GIEK i 2008, med 300 millioner kroner. I tillegg ble grunnfondet tilført 150 millioner kroner i 2009.
- 2 Overføring av bankinnskudd. For Gammel alminnelig ordning og Gamle særordninger gjøres årlig overføringer til NFD tilsvarende størrelsen på bankinnskudd ved inngangen til året fratrukket 25 millioner kroner. I 2017 utgjorde dette 17,5 millioner kroner.
- 3 Kraftgarantiordningen har en gjeld på 10 millioner til NFD.

Rammene for GIEKs garantiordninger vedtas i Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet.

19) Likviditetsrisiko

GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. GIEK har ikke likviditetsrisiko da det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet. Dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig, vil NFD bli informert og trekkfullmakt benyttet slik at GIEK kan stå for den norske stats forpliktelser.

Tabellen viser slutføringsdato for underliggende lån GIEK garanterer for

	< 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	> 5 år	Sum
Garanterte lån	372 334	520 558	2 344 156	15 771 912	72 063 032	91 071 992
herav i utenlandsk valuta	20 230	143 645	420 470	12 069 669	59 665 181	72 319 195

20) Hovedtall 2017 for garantiordninger under avvikling

	GAM	SÆR	SUB	Sum
Resultatregnskap				
Sum inntekter	-979	-295	138	-1 135
Sum driftskostnader	81	32	15	128
Resultat før avsetninger til fond	-1 060	-326	122	-1 263
Netto endring i avsetninger til fond	-11	-310	0	-321
Resultat før overføring til/fra staten	-1 049	-16	122	-943
Overføring til/fra staten	-10 400	-7 100	0	-17 500
Årsresultat	-11 449	-7 116	122	-18 443

Balanse				
Fordringer	117 147	9 402	0	126 550
Bankinnskudd	48 505	10 036	32 393	90 935
Sum eiendeler	165 652	19 439	32 393	217 484
Opptjent kapital	-679 475	14 759	32 393	-632 323
Avsetninger	14 664	0	0	14 664
Gjeld	830 463	4 680	0	835 143
Sum gjeld og kapital	165 652	19 439	32 393	217 484

For alle garantiordninger under avvikling er samlet resultat før overføring til staten negativt 0,9 millioner kroner. Etter overføring av 17,5 millioner kroner til NFD er resultatet samlet for garantiordninger under avvikling negativt med 18,4 millioner kroner.

21) Mottatt, ikke opptjente inntekter

Mottatt, ikke opptjente inntekter består per 31.12.2017 av:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Engangspremie til periodisering	474 672	26 413	0	0	779	501 863
Arrangement fee til periodisering	218 557	0	0	0	0	218 557
Saksbehandlergebyr til periodisering	122 773	0	0	0	0	122 773
Forskudd premier	34 858	0	0	0	0	34 858
Sum andre fordringer	850 860	26 413	0	0	779	878 052

Sammenlignbare tall per 31.12.2016 (omarbeidet):

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Engangspremie til periodisering	446 414	34 453	0	0	3 058	483 925
Arrangement fee til periodisering	221 399	0	0	0	0	221 399
Saksbehandlergebyr til periodisering	136 062	0	0	0	0	136 062
Forskudd premier	0	0	0	0	0	0
Sum andre fordringer	803 876	34 453	0	0	3 058	841 387

22) Hendelser etter balansedagen

Garantifondene har fordringer og garantier mot kunder der det etter balansedagen har pågått restrukturering og forhandlinger. Ny informasjon og nye forhold er hensyntatt i tapsavsetninger og nedskrivninger i det avlagte regnskapet.

Vår referanse 2017/01304-5

GARANTIINSTITUTTET FOR
EKSPORTKREDITT/THE NORWEGIAN EXPORT
CREDIT GUARANTEE AGENCY
Org. nr.: 974760908

Riksrevisjonens beretning

Til Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK)

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet (fondsregnskapet) for 2017

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap (fondsregnskap) for 2017. Årsregnskapet (fondsregnskapet) består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusive kontantstrømoppstilling og noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 340.949.000 kroner, og summen av andre overføringer til staten er 17.500.000 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap (fondsregnskap) et rettviseende bilde av virksomhetens garantiordninger og -portefølje i 2017, og av aksjer per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring. Vi mener videre at årsregnskapet (fondsregnskapet) gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2017 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2017, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAIs etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAIs etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering

I samråd med Nærings- og fiskeridepartementet, har GIEK gjort enkelte tilpasninger til SRSenes bestemmelser. Disse tilpasningene er omtalt i note 1 til resultat og balanseoppstilling, og vi vil spesielt henlede oppmerksomheten til opplysninger om «Gjeldsplan».

Forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om årsregnskapet (fondsregnskapet).

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er forhold vi mener er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet (fondsregnskapet) for 2017. Disse forholdene er håndtert gjennom revisjonen og ved vår vurdering av årsregnskapet (fondsregnskapet) som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Postadresse
Postboks 8130 Dep
0184 Oslo

Kontoradresse
Storgata 16

Telefon
22 24 10 00

E-post
postmottak@riksrevisjonen.no

Internett
www.riksrevisjonen.no

Bankkonto
7694 05 06774

Org.nr.
974760843

Tapsavsetninger på garantiansvar og nedskrivninger på fordringer ved årsskiftet

Olje- og offshoresektoren er dominerende i GIEKs garantiportefølje. Sektoren har siden 2014 vært preget av en konjunkturnedgang, som ifølge GIEK er forsterket av en overkapasitet av fartøyer i markedet. Den negative utviklingen for mange selskaper i offshoresektoren materialiserer seg i GIEKs årsregnskap (fondsregnskap) i form av vesentlige tapsavsetninger på garantiansvar og nedskrivninger på fordringer i forbindelse med henholdsvis utbetaling under garantier og moratorieavtaler (heretter benevnt «fordringer») ved årsskiftet, og betydelige utbetalinger under garantier i 2017.

Tapsavsetninger på garantiansvar og nedskrivninger på fordringer er svært sensitive for endringer i verdien på sikkerhetsstillelser, kredittratinger av kundeporteføljen, sannsynlighetsmatriser for tap og endringer i beregninger av gjennomsnittlig løpetid for garantiansvar.

Som følge av den gjeldende markedssituasjonen er fastsettelse og bruk av økonomiske parametere for tapsavsetninger og nedskrivninger av stor betydning. Dette, i kombinasjon med GIEKs høye eksponering mot olje- og offshoresektoren og den iboende kompleksiteten i beregningene av tapsavsetninger og nedskrivninger, gjør at vi vurderer forholdet som sentralt for revisjonen.

Vi har gjennomgått GIEKs modell for estimering av nedskrivning av fordringer og tapsavsetninger på garantiansvar, testet GIEKs internkontroll for beregningene og drøftet skjønsmessige vurderinger med virksomheten og virksomhetens interntrevisitor.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–IV). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et rettviseende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap (fondsregnskap) som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike

risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- Opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- Evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- Evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- Evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvise bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene

Vi kommuniserer med ledelsen og styret, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og som vi informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har forvaltet garantiordninger og -portefølje på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjon av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har forvaltet garantiordninger og -portefølje i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 08.03.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaaibråten Farr
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur

7

Ordforklaringer

ANSVAR	Beløpet som GIEK har garantert for gjennom utstedelse av en garanti, og som GIEK vil måtte erstatte dersom lånet går i mislighold og må erstattes fullt ut (renter og omkostninger kommer i tillegg).	CERTEPARTI	Kontrakt om befraktning av skip for en bestemt reise eller tidsrom, med eller uten mannskap og annen utrustning. Certeparti for et offshorefartøy inngås f.eks. mellom et oljeselskap og et rederi. Rederiet benytter inntektene til nedbetaling av lån og garanti knyttet til fartøyet.
BALANSE (KRAV)	GIEKs garantier utstedes innenfor fire ordninger. Balansekravet er definert i Regelverket for GIEKs garantiordninger: «Med balanse for de ulike garantiordningene menes det at det skal oppnås balanse mellom premier, gjenvinninger, finansinntekter og statlig tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetaling under garantier på den andre siden. Regnskap for den enkelte garantiordning benyttes til å måle oppfyllelsen av balansekravet. Overføringer av kapital fra GIEK til statskassen skal synliggjøres i regnskapet for de ulike garantiordningene.»	COVENANTS	Finansielle nøkkeltall eller betingelser som eksportøren eller kunden må oppfylle gjennom garantiens levetid, f.eks. egenkapitalandel, godkjenning av nye lånopptak, m.m.
BERNE UNION	International Union of Credit and Investment Insurers – internasjonal organisasjon for statlige og halvstatlige garantiinstitusjoner, samt private institusjoner som administrerer statlige garantiordninger.	ECA	Export Credit Agency. Eksportgarantiinstitutt. Virksomhet som utsteder garantier for eksport på vegne av en stat. Flertallet av verdens ECAer (inkludert GIEK) er medlemmer i Berne-unionen.
BONDRAMME	GIEKs bondgaranti avlaster deler av en banks risiko knyttet til en garanti som banken har gitt på vegne av en eksportør. Det finnes ulike typer bondgarantier. Garantien fra banken kan f.eks. som sikkerhet for en forskuddsbetaling fra kunde til eksportør, eller garanti for at eksportør skal fylle sine kontraktsforpliktelser. En bondramme er en avlastningsavtale mellom GIEK og en bank knyttet til en gitt eksportør. Avtalen gir mulighet for banken til enkelt å søke avlastning for garantier opp til et gitt maksimumsbeløp.	EKSPORT	Eksport som kvalifiserer for GIEK-garanti må bestå av enten varer, tjenester eller investeringer. I praksis er det kapitalvarer (maskiner, utstyr) og tilhørende tjenester som blir garantert av GIEK, vanligvis over to år. Som hovedregel må 30 prosent av kontrakten være av norsk opprinnelse, eller det må foreligge annen relevant norsk interesse.
BUNDET UNDER RAMMEN	Summen av gjeldende garantier og forpliktende tilbud om garanti uttrykt i norske kroner. Denne summen må aldri overskride rammen – den øvre grensen som er bestemt av Stortinget. Renter og omkostninger er ikke inkludert i beregningen.	ENGASJEMENT	En garanti eller gruppe av garantier.
		ERSTATNING	<i>Se utbetaling på garanti</i>
		FONDS	<i>Se ordninger</i>
		FORDRING	Et krav GIEK har mot en annen part.
		FØRTIDS-INNFRIELSE	Kundens fulle nedbetaling av lånet og garantien før opprinnelig avtalt tid. Førtdisinnfrielse skjer som oftest når kunden refinansierer lånet som GIEK har garantert for.
		GARANTI	(Tidligere kalt polise eller garantipolise.) Garantien betyr at GIEK overtar risikoen på et lån eller annen finansiell transaksjon. Dersom lånet misligholdes eller transaksjonen på annet vis medfører tap, vil GIEK måtte erstatte dette tapet. Kunden betaler premie og gebyr til GIEK for dette. Når garantien er nedbetalt, tas den ut av porteføljen, utestående ansvar og bundet under rammen.

GEBYR	Administrativ engangskostnad i GIEK for behandling eller tilrettelegging for en ny garanti, eller for å endre en eksisterende garanti. Gebyr og premie er GIEKs to viktigste inntekter.	MISLIGHOLD	Debitors brudd på låneavtalen. Betalingsmislighold betyr manglende betaling og kan medføre at GIEK utbetaler under garantien. Teknisk mislighold er et brudd på andre typer vilkår. Se tap, avsetning, nedskrivning, covenants.
GIEK KREDITTFORSIKRING	Et statseid selskap som tilbyr kortsiktige garantier under to år. GIEK Kredittforsikring ble opprinnelig skilt ut av GIEK som et datterselskap og var underlagt GIEK til og med 2014. GIEK Kredittforsikring er direkte underlagt Nærings- og fiskeridepartementet fra 2015, men reforsikrer fortsatt noe av sin risiko hos GIEK.	MORATORIE (AVTALE)	Avtale som utsetter et debitorlands betaling av gjeld til et kreditorland. Brukes særlig om avtaler i regi av Parisklubben.
GJENVINNINGER	Beløp som GIEK mottar fra debitor eller inndrivning og realisasjon av sikkerheter etter at GIEK har utbetalt erstatning. Hvis gjenvinningen er like stor som utbetalingen, har GIEK ikke tapt penger på garantien (sett bort fra nåverdi).	NEDSKRIVNING	Verdifallet på en eiendel i balansen. I GIEK gjerne en fordring.
GRUNNFOND	For u-landsordningen har Stortinget bevilget «startkapital» for å kompensere for særlig høy risiko. Fondet står på konto i Norges Bank. Grunnfondet skal regnes med i U-landsordningens kapital.	NORSK INTERESSE	En garanti fra GIEK må knyttes opp til en konkret eksportkontrakt og tilhørende finansiell transaksjon. Unntaksvis kan GIEK akseptere en lav andel av eksporterte norske varer og tjenester dersom kontrakten på annet vis fremmer norsk verdiskaping.
INNTEKT	GIEK får premieinntekter og gebyrer fra kunder. I tillegg betaler staten GIEK for enkelte tjenester. Det tilkommer også rente på enkelte bankinnskudd. Administrasjonsutgifter dekkes inn av premieinntekter fra garantiordningene.	OPPARBEIDET KAPITAL	Regnskapspost som viser garantiordningenes opparbeidede kapital. Årets overskudd (underskudd) føres mot (dekkes av) denne posten.
KJØPERKREDITT	Kreditt som ytes av en finansinstitusjon i eksportørlandet til en kjøper eller kjøpers bankforbindelse i utlandet.	OPPTREKKS-PERIODE	Noen lån utbetales til kunden i flere delbeløp. Opptrekstiden er den samlede tiden for utbetalingen av lånet, men før kunden starter nedbetalingen.
LEVERANDØR-KREDITT	Kreditt som ytes av en eksportør til en kjøper i utlandet.	ORDNING	Et stortingsbestemt regelsett for avdekning av en bestemt risiko gjennom utstedelse av garantier. GIEK får en ramme (øvre grense, i kroner) for hver ordning. Ordningene har sine egne regnskaper og må hver for seg gå i balanse på lang sikt. Alminnelig garantiordning er hovedordningen. I tillegg har GIEK spesialordninger for hhv. skipsbyggelån, kraftkjøp, og utviklingsland. I tillegg forvalter GIEK en anbudsgarantiordning for deltagelse i bistandsprosjekter på vegne av Norfund.
LÅNGIVER	Aktør som gir lån til importør/kjøper/debitor. De fleste av GIEKs garantier er långivergarantier knyttet til lån fra Eksportkreditt Norge, kommersielle banker, eller begge deler.	PARISKLUBBEN	En sammenslutning av enkelte industrialiserte kreditorland under vertskap av Frankrike for restrukturering/refinansiering av stat-til-stat-gjeld. GIEK forvalter moratorieavtaler fordi enkelte utviklingsland har misligholdt lån som ble tatt opp for å betale norske eksportører.
LÅNGIVERGARANTI	GIEKs mest brukte garanti, og stilles overfor en långiver.	POLISE	Se garanti.
LØPETID	Varigheten på en garanti. For långivergaranti knyttes det opp mot løpetiden på lånet. Maksimal løpetid for GIEKs garantier reguleres av OECDs «Arrangement on officially supported export credits».		
MEDGARANTIST	En kommersiell bank eller annen aktør som deler risikoen sammen med GIEK.		

POLITISK RISIKO	Fare for manglende tilbakebetaling av lån som følge av politiske forhold. I GIEK inkluderer begrepet krig, sosial uro, ekspropriasjon og myndighetsinngrep. Statlige kjøpere er også å betrakte som politisk risiko.	SUPPLEMENT TIL MARKEDET	GIEK konkurrerer ikke med kommersielle banker; dersom disse ønsker å garantere for hele lånet, holder GIEK seg utenfor transaksjonen. Når GIEK garanterer for mesteparten av lånet, kan bankene delta i en mindre andel. Dermed styrker GIEK eksporten og samtidig utvider kapitalmarkedene.
PORTEFØLJE	(I GIEK:) Den samlede beholdningen av garantier.	TAPSAVSETNING	Avsetning i resultatet gjøres på grunnlag av usikkerheten i en enkelt garanti eller en gruppe garantier.
PREMIE	Prisen kunden betaler for en garanti fra GIEK. Premien betales samtidig med avdrag i lånets løpetid, eller som en forskuddsbetaling når garantien utstedes. En av to hovedtyper inntekter fra kunder i GIEK.	TAP	Se utbetaling under garanti.
PRORATA-PRINSIPPET	Prinsipp om risikodeling på like vilkår (men hvor andelene kan være forskjellige) mellom flere risikotakere.	TILBUD OM GARANTI (Tidligere «tilsagn»)	Dersom søknaden om garanti er innvilget, gir GIEK kunden et tilbud om garanti. Tilbudet er bindende for GIEK og inngår derfor i beløpet bundet under rammen. Dersom kunden aksepterer tilbudet og oppfyller gitte forutsetninger, utsteder GIEK garantien.
RAMME	En øvre grense som Stortinget har bestemt for summen av gjeldende garantier og tilbud. GIEK har fire garantiordninger med hver sin ramme, totalt 173,15 milliarder kroner i 2016.	TILSAGN	Se tilbud.
REFORSIKRING	En måte å redusere sin egen risiko ved å overlate denne til et annet forsikringselskap eller finansinstitusjon. GIEK kan f.eks. reforsikre noe av sin risiko i enkelte garantier hos et annet garantiinstitutt, mens GIEK Kredittforsikring reforsikrer en del av sin egen risiko hos GIEK.	UTBETALING UNDER GARANTI	(Tidligere kalt erstatning). Dersom GIEK har garantert for et lån eller annen forpliktelse hos eksportør eller importør, og lånet eller forpliktelsen er brutt eller misligholdt, må GIEK foreta utbetaling til den som er dekket av garantien (bank, eksportør eller utenlandsk kunde, avhengig av garantitypen). Dersom GIEK har sikkerhet i varen, kan det bli aktuelt å realisere pant i denne. Dersom GIEKs utbetaling var større enn inntekten fra pantet, er differansen å anse som tap.
REMBURS	En betinget betalingsbekreftelse fra kjøperens til eksportørens bank og videre til eksportøren. Rembursen sikrer at eksportøren får betalt, men kan samtidig gi kjøper sikkerhet for at eksportøren sender varen før mottak av oppgjør. GIEK kan avlaste deler av eksportørens bank sin risiko.	UTESTÅENDE ANSVAR	GIEKs løpende garantiportefølje uttrykt i kroner. Garantiansvaret er «utestående» ettersom alle garantier blir fortløpende nedbetalt. Summen av løpende garantier og tilbud betegnes som «bundet under rammen».
RISIKO	Risiko er det mest sentrale begrepet i GIEK. Vi jobber med finansiell risiko, altså risikoen for at en avtalt betaling uteblir. F.eks. at kjøperen ikke nedbetaler på lån, eller at eksportøren bruker opp forskuddsbetaling uten å levere som avtalt. GIEKs garantier utstedes mot to hovedtyper risiko: kommersiell og politisk risiko. De fleste saker inneholder begge deler.	WAIVER	Tillatelse til å fravike et tidligere avtalt vilkår i låneavtalen. Gjøres av bank og garantist
SIKKERHET	Når GIEK krever at det stilles sikkerheter for garantien, gjøres dette i form av pantesikkerheter og/eller garantier. Ved mislighold og utbetaling under garanti kan GIEK realisere sikkerhetene for å redusere et mulig tap.		

Forsidebilde: Jarle Nyttिंगnes

Foto side 6: Håkon Jacobsen, NFD

Foto side 7, 16 og 18: Sturlason

Foto side 3, 8, 12, 15, 22, 26 og 62: Jarle Nyttिंगnes

Foto side 29: Kilian Much

Foto side 30: Scatec Solar.

Foto side 41: Alcoa Norway

Foto side 47: LignoTech Florida

Foto side 61: NFC

Foto side 91: Norwegian Crystals

Garantiinstituttet for
eksportkreditt

Postadresse:

Postboks 1763 Vika,
N-0122 Oslo

Besøksadresse:

Støperigata 1
0250 Oslo

Tlf.: +47 22 87 62 00
postmottak@giek.no

www.giek.no